

การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR
กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

โดย
นางสาวภิชฐวลัญต์ กรพิพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR
กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CARRYING CAPACITY ASSESSMENT OF ECOTOURISM IN MANGROVE AREA
USING DPSIR METHOD: A CASE STUDY OF KLONG KONE, MUANG DISTRICT,
SAMUT SONGKRAM PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Science (ENVIRONMENTAL SCIENCE)
Department of ENVIRONMENTAL SCIENCE
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน
โดยวิธี DPSIR กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรสงคราม

โดย ภิษรฐวัลลภณ์ กรพิพัฒน์

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญา
มหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. กนกพร สว่างแจ้ง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลชนก พานิชการ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. กนกพร สว่างแจ้ง)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธรรมเรศ เชื้อสาวถี)

57311314 : วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ความสามารถในการรองรับ, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, พื้นที่ป่าชายเลน, คลองโคน, DPSIR

นางสาว ภิษฐวลัญต์ กรพิพัฒน์: การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. กนกพร สว่างแจ้ง

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนพื้นฐานของทรัพยากรในพื้นที่ตำบลคลองโคน และประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคน อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม การศึกษาดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามและเก็บข้อมูลแบบเผชิญหน้า 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำนวน 9 ราย และชุมชนชาวคลองโคน จำนวน 200 ครัวเรือน พร้อมการสัมภาษณ์เชิงลึกปราชญ์ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลทางสถิติและประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้ SWOT และ กรอบ DPSIR ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนคลองโคน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.0) มาแบบเข้าไปเย็นกลับ มีเป้าหมายมาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน รองลงมา คือ มารับประทานอาหาร ช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวสูงสุด คือ ช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ (ร้อยละ 59.5) ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 1,000 - 2,000 บาทต่อคน (ร้อยละ 50.0) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในคลองโคน พบว่า ประกอบธุรกิจเป็นธุรกิจโฮมสเตย์และธุรกิจรีสอร์ท โดยที่พักในคลองโคน ส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นห้องพักปรับอากาศ (ร้อยละ 77.8) และสามารถเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้สูงสุดที่ประมาณ 1 ถึง 3 คนต่อห้อง (ร้อยละ 55.6) ซึ่งในที่พักนักท่องเที่ยวทั้งหมดมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและมีการจัดกิจกรรมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวมากมาย และกลุ่มชุมชนชาวคลองโคน พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.0) ประกอบอาชีพประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้ชุมชนชาวคลองโคนได้รับประโยชน์จากการขายสินค้าและบริการ โดยเฉพาะ ผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหารทะเล และธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ส่งผลกระทบต่อทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจต่อชุมชนชาวคลองโคนระดับหนึ่ง และพบว่าจุดแข็งของคลองโคนคือทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยือนในพื้นที่ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนอยู่ในช่วงการพัฒนา ตามแนวคิดของวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว โดยขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของคลองโคนยังอยู่ในขอบเขตที่รองรับการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อีกระยะหนึ่ง แต่ต้องมีการติดตามและประเมินขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในขณะนี้ตำบลคลองโคนยังไม่ได้มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ควรมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้ในการติดตามสถานะทางด้านสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ รวมถึงทางด้านกายภาพ โดยนำค่าเหล่านั้นมาเทียบเคียงกับค่ามาตรฐานสากล เพื่อบ่งชี้ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลนในตำบลคลองโคน

57311314 : Major (ENVIRONMENTAL SCIENCE)

Keyword : Carrying Capacity, Ecotourism, Mangrove Area, Klong Kone, DPSIR

MISS PHITWALAN KORNPIPHAT : CARRYING CAPACITY ASSESSMENT OF ECOTOURISM IN MANGROVE AREA USING DPSIR METHOD: A CASE STUDY OF KLONG KONE, MUANG DISTRICT, SAMUT SONGKRAM PROVINCE THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR KANOKPORN SWANGJANG, Ph.D.

The objectives of this research are to study behavior and ecotourism resources utilization and to assess ecotourism carrying capacity of mangrove area in Klong Kone, Muang District, Samut Songkram Province. The study was carried out, using questionnaires for face-to-face interview to collect data of three target groups: 200 tourists, 9 local accommodation entrepreneurs and 200 local residents, including in-depth interview of local intellectuals and officials at Klong Kone administration organization. The data were statistically processed and ecotourism carrying capacity was assessed, using SWOT and DPSIR. It was found out that the majority of tourists (80.0 %) take a day trip to Klong Kone for recreation, followed by dining. They mostly (59.5%) visit on Saturday and Sunday. 50.0 % of tourists spend 1,000-2,000 Baht/head and mainly for food and drinks. Accommodation in Klong Kone are resort and homestay where 77.8 % of rooms were installed with air-conditioners. 55.6% of rooms can be occupied by 1-3 visitors. Accommodation entrepreneurs provide facilities and various tourism activities for tourists. Local residents (66.0%) earn their living from fishery and aquaculture. Residents benefit from selling goods and services to tourists especially local products, seafood and business relating to ecotourism whereas they, to some extent, get negative economic, social and environmental impacts. It was found out that the strength of Klong Kone is natural resources attracting tourists to Klong Kone where its ecotourism establishment is in the stage of 'development' with regard to Destination Life Cycle (DLC) concept. Klong Kone still accommodates growing tourists, but needs monitoring and assessing carrying capacity of Klong Kone continually. For the time being, Klong Kone's scientific database has not been compiled periodically and systematically. Therefore, such database should be made and organized for monitoring environment and ecosystem statistics, coupled with physical ones in comparison with universal standards in order to indicate the carrying capacity of ecotourism of Klong Kone.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กนกพร สว่างแจ้ง อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนช่วยตรวจทานและแก้ไขข้อบกพร่องให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลชนก พานิชการและรองศาสตราจารย์ ดร. ธรรมเรศ เชื้อสาวถี ที่ให้คำชี้แนะ แนวทางเพิ่มเติมในงานวิจัย เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

และผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อกรรุดิ คุณแม่ปัญญนิษฐ์ กรพิพัฒน์ และคุณตาพิชญ์ นิตยเสมอ เป็นอย่างสูง ที่มีส่วนในการสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เป็นแรงขับเคลื่อนและเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จและลุล่วงได้

ภิชญ์วรัญต์ กรพิพัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูป.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.4 ขั้นตอนการศึกษา.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	5
2.1 ที่มาและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	5
2.2 แนวความคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว.....	7
2.3 แนวความคิดขีดความสามารถในการรองรับ.....	9
2.3.1 ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	11
2.3.2 ผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	16
2.4 กรอบแนวคิด DPSIR.....	17
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	26
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	32
4.1 ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา.....	32
4.1.1 ที่ตั้งตำบลคลองโคน.....	32
4.1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคน.....	33
4.1.3 การถือครองที่ดินในตำบลคลองโคน.....	36
4.1.4 เขตการปกครอง.....	37
4.1.5 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน.....	40
4.1.6 โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่รองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน ตำบลคลองโคน.....	44
4.1.7 แหล่งกำเนิดมลพิษในตำบลคลองโคน.....	45
4.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	46
4.2.1 นักท่องเที่ยว.....	46
4.2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว.....	46
4.2.1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว.....	46
4.2.1.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบล คลองโคน.....	47
4.2.1.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง นิเวศในคลองโคน จำแนกตามเพศ.....	51
4.2.1.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง นิเวศในคลองโคน จำแนกตามอายุ.....	52
4.2.1.6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง นิเวศในคลองโคน จำแนกตามความถี่ในการมาเยือนพื้นที่ตำบลคลองโคน.....	54

4.2.1.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง นิเวศในคลองโคกนจําแนกตามแหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่ นักท่องเที่ยวทราบ.....	55
4.2.1.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในคลองโคกนจําแนกตามวัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว.....	58
4.2.1.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง นิเวศในคลองโคกนจําแนกตามความประสงค์ในการพักค้างคืน.....	62
4.2.1.10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิง นิเวศในคลองโคกนจําแนกตามการกลับมาเยือนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว.....	63
4.2.2 ผู้ประกอบการที่กักนักท่องเที่ยว.....	65
4.2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ.....	65
4.2.2.2 ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ.....	65
4.2.2.3 การจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ.....	66
4.2.2.4 สภาพแวดล้อมในสถานประกอบการที่กักแต่ละแห่ง (บันทึกโดยผู้สัมภาษณ์).....	68
4.2.3 ชุมชนชาวตำบลคลองโคกน.....	70
4.2.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น.....	70
4.2.3.2 ผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น.....	73
4.2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน เชิงลบและเชิงบวก กับชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน.....	76
4.3 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคกน โดยใช้ SWOT.....	82
4.4 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคกน ภายใต้ กรอบ DPSIR.....	85
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	94
5.1 สภาพพื้นที่ป่าชายเลนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคกน.....	94
5.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	94

5.3 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน โดยใช้ SWOT และ DPSIR	95
5.4 ข้อเสนอแนะ	96
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง.....	99
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	121
ภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม.....	124
รายการอ้างอิง.....	149
ประวัติผู้เขียน.....	155

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ลำดับเหตุการณ์สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ...	6
ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว.....	8
ตารางที่ 3 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ขีดความสามารถในการรองรับ.....	14
ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR.....	18
ตารางที่ 5 ประชากรและขนาดตัวอย่าง	29
ตารางที่ 6 เกณฑ์การกำหนดระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน	31
ตารางที่ 7 แสดงพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ถึง พ.ศ. 2557.....	33
ตารางที่ 8 การถือครองที่ดินของประชากรในตำบลคลองโคน ปี พ.ศ. 2551	36
ตารางที่ 9 จำนวนครัวเรือนและประชากรตำบลคลองโคน ปี พ.ศ. 2560.....	38
ตารางที่ 10 อาชีพของประชากรตำบลคลองโคน ปี พ.ศ. 2557	38
ตารางที่ 11 จุดเด่นของแต่ละหมู่บ้านในตำบลคลองโคน.....	39
ตารางที่ 12 กิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละหมู่บ้านของตำบลคลองโคน	42
ตารางที่ 13 กิจกรรมการท่องเที่ยวในรอบปีของตำบลคลองโคน	43
ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน.....	47
ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน จำแนกตามเพศ	51
ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน จำแนกตามอายุ	52
ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน จำแนกตามความถี่ในการมาเยือนพื้นที่ตำบลคลองโคน	54
ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน จำแนกตามแหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	56

ตารางที่ 19	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโค่น จำแนกตามวัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว	59
ตารางที่ 20	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโค่น จำแนกตามความประสงค์ในการพักค้างคืน.....	63
ตารางที่ 21	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโค่น จำแนกตามการกลับมาเยือนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว	64
ตารางที่ 22	ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นเมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่.....	74
ตารางที่ 23	ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกที่มีต่อชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน.....	77
ตารางที่ 24	ผลการวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายในของตำบลคลองโค่น	82
ตารางที่ 25	ผลการวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายนอกของตำบลคลองโค่น	84
ตารางที่ 26	การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโค่นภายใต้กรอบ DPSIR.....	86
ตารางที่ 27	ผลการวิเคราะห์ DPSIR ในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโค่น	89
ตารางที่ 28	ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	125
ตารางที่ 29	ข้อมูลพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	127
ตารางที่ 30	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ.....	132
ตารางที่ 31	ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ.....	134
ตารางที่ 32	ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ	136
ตารางที่ 33	ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น	142
ตารางที่ 34	ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น	148

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1 วงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว	7
รูปที่ 2 กรอบ DPSIR.....	25
รูปที่ 3 ขั้นตอนการศึกษา.....	26
รูปที่ 4 กรอบแนวคิดในการรวบรวมข้อมูล	29
รูปที่ 5 ที่ตั้งตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	32
รูปที่ 6 การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2552	34
รูปที่ 7 การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2557	35
รูปที่ 8 แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำয়กฎกระทรวงให้ใช้ บังคับผังเมืองรวมจังหวัดสมุทรสงคราม.....	36
รูปที่ 9 อาณาเขตของแต่ละหมู่บ้านในตำบลคลองโคน	37
รูปที่ 10 ประชาชนชาวบ้านผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ตำบลคลองโคน	39
รูปที่ 11 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน	41
รูปที่ 12 สภาพแวดล้อมในพื้นที่ตำบลคลองโคน.....	50
รูปที่ 13 ลักษณะของสถานประกอบการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลคลองโคน	66
รูปที่ 14 ลักษณะของบริการที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวในสถานประกอบการที่พักในตำบลคลองโคน	67
รูปที่ 15 ตัวอย่างลักษณะของแหล่งรองรับน้ำทิ้งและการระบายน้ำทิ้งของสถานประกอบการที่พัก	68
รูปที่ 16 ตัวอย่างลักษณะของสถานที่รองรับขยะที่มีในสถานประกอบการที่พัก.....	68
รูปที่ 17 ตัวอย่างสภาพพื้นที่ในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในคลองโคน.....	69
รูปที่ 18 ตัวอย่างของสภาพที่พักในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในคลองโคน.....	70
รูปที่ 19 บรรยากาศของชุมชนในตำบลคลองโคน	72

รูปที่ 20 ผลการวิเคราะห์ DPSIR ในบริบทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลคลองโคน.....	93
รูปที่ 21 การบริหารจัดการวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวในตำบลคลองโคน.....	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวประกอบไปด้วยกิจกรรมของบุคคลที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวหรือมาพักค้างแรมในสถานที่ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจึงถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วและยิ่งใหญ่ที่สุด ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญมากในเชิงเศรษฐกิจ โดยการท่องเที่ยวส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา การให้บริการสาธารณะและสาธารณูปโภคและช่วยให้เกิดการสร้างงานได้ทั้งในทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้แล้ว การท่องเที่ยวยังมีประโยชน์ในทางด้านสังคมและทำให้มีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ถึงแม้ว่า การท่องเที่ยวจะสร้างการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ขณะเดียวกัน ในช่วงเวลาต่อมาอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในด้านลบ และถ้าในระยะยาวสิ่งแวดล้อมอาจจะถูกทำลายลงได้ ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมยังคงเป็นปัญหา โดยในสถานที่ท่องเที่ยวในหลายๆที่ ได้มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวจนเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ท่องเที่ยว จนอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ และส่งผลให้เกิดปัญหาความแออัด เนื่องจากนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้เข้ามาทำลายสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 ได้เริ่มมีแนวความคิดเกี่ยวกับประเด็นทางสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งที่คนเริ่มรู้จักและในประเทศที่กำลังพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจของโลก เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถก่อให้เกิดรายได้อย่างมากมาย โดยที่สภาวะแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นยังคงอยู่และมีความเสี่ยงน้อยที่สุด นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถช่วยจัดการและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังคงมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านอุปสงค์โดยเน้นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้เติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความสำคัญด้านอุปทานไม่มากเท่าที่ควรโดยเฉพาะประเด็นขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว นั่นก็คือ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดย World Tourism Organization (WTO) (1999) นิยามขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว (Tourism Carrying Capacity) ว่าหมายถึง “จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่เข้าไปเยี่ยมชมจุดหมายปลายทางหนึ่งๆ ได้ในเวลาเดียวกัน โดยไม่ก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงไม่สร้างปัญหาจนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่พึงพอใจถึงระดับที่รับไม่ได้ ซึ่งเป็นระดับความทนทาน (Tolerating Level) ของพื้นที่ที่สามารถรองรับกิจกรรมของมนุษย์จากการมาเยือนของนักท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสมดุลในมิติต่างๆของพื้นที่ โดยที่ทั้งนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นๆย่อมได้รับผลกระทบทั้งทางด้านบวกและลบจากกิจกรรมดังกล่าว แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้” ซึ่ง WTO ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรจะได้รับ การสนับสนุน เพื่อที่จะใช้แหล่งธรรมชาติได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดในแง่ของการท่องเที่ยว และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแง่ของความพึง

พอใจของนักท่องเที่ยวในระดับสูงสุด เพราะฉะนั้น การจัดการควรต้องมีประสิทธิผลและต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวต้องมีการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อระวังไม่ให้เกิดผลกระทบ รวมไปถึงต้องมีมาตรฐานแก้ไข ป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย เมื่อเราต้องการใช้ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติ การวางแผนการท่องเที่ยวจึงเน้นไปที่ภายใต้แนวคิดของมิติของความยั่งยืน โดยที่มุ่งเน้นการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนั้น การพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวสามารถชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีความจำเป็นสำหรับการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และควรอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ทางสิ่งแวดล้อม ทางสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่และมีการประเมินข้อจำกัดทางกายภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การประเมินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในบริบทของทางด้านการท่องเที่ยว รวมถึงสถานการณ์และสภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษา และยังเป็นส่วนที่สำคัญในการศึกษาปัญหาและแนวโน้มหรือโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการทราบว่าพื้นที่หรือสภาวะแวดล้อมหนึ่งๆจะถึงจุดที่เหมาะสมที่สุดนั้นสามารถทราบได้จากสิ่งที่ปรากฏขึ้นให้เห็นในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ถ้าสภาพแวดล้อมยังคงเป็นปกติ แสดงว่า อาจจะยังอยู่ในช่วงของขีดความสามารถในการรองรับ ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีตัวชี้วัดที่บ่งบอกว่าสภาพแวดล้อมมีความไม่เหมาะสมเกิดขึ้น นั่นก็แสดงว่าสภาวะดังกล่าวเกินขีดความสามารถในการรองรับไปแล้ว

ความสามารถในการรองรับของแหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยวโดยทั่วไปจัดจำแนกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ความสามารถในการรองรับทางกายภาพ (Physical Carrying Capacity) เป็นการรองรับของสถานที่หรือที่รับรองนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ ได้แก่ สาธารณูปโภค ที่พัก ร้านอาหาร และการจัดการสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากการท่องเที่ยว (2) ความสามารถในการรองรับทางเศรษฐกิจ (Economic Carrying Capacity) เป็นการรองรับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับชุมชนเมื่อพื้นที่ที่เคยอยู่อาศัย ทำมาหากินเปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยว (3) ความสามารถในการรองรับทางสังคม (Social Carrying Capacity) ชุมชนต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปในด้านกายภาพและเศรษฐกิจจากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น และ (4) ความสามารถในการรองรับทางชีวกายภาพ (Biophysical Carrying Capacity) เป็นการรองรับในด้านสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ (Bishop, 1974; Catton, 1986; Schneider, Godschalk, & Axler, 1978) ซึ่งเป็นข้อกังวลหลักของแหล่งท่องเที่ยวไทยเนื่องจากมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อแหล่งหรือสถานที่ท่องเที่ยวพัฒนาถึงจุดที่ไม่มีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะข้อจำกัดทางธรรมชาติ แต่ยังคงต้อนรับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ต่อไป ในที่สุดการเสียดุลด้านหนึ่งด้านใดใน 4 ด้าน หรือมากกว่าหนึ่งด้านรวมกันก็จะตามมา ส่งผลให้การท่องเที่ยวในแหล่งหรือสถานที่นั้นๆย้อนกลับมาก็ดร่อนและทำลายตัวเอง (Self Destruction) บ่อยครั้งกลายเป็นพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีอายุขัยสั้น เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนได้ระยะหนึ่ง ภูมิทัศน์และความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวก็จะหมดลงไป ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ช่วงระยะแรกอาจเป็นเจ้าของที่ดีคอยต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือน แต่ท้ายที่สุดก็จะพบว่า นักท่องเที่ยวเหล่านี้ทำให้ราคาสินค้าอุปโภค บริโภค

รวมถึงราคาที่ดิน ที่อยู่อาศัย เพิ่มสูงขึ้น ผลกระทบในทางเชิงลบจึงเกิดขึ้นกับคนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่ต้องทำหน้าที่รับรองนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ ความสามารถในการรองรับและความสามารถในการรับรองนักท่องเที่ยวจึงส่งผลโยงใยถึงกัน (โตมร, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้นในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งในปัจจุบันกำลังได้รับการผลักดันเพื่อยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้พื้นที่ในตำบลคลองโคน จังหวัดสมุทรสงครามต้องมีการปรับเปลี่ยนและมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่ดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2.2 ศึกษาพฤติกรรมและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

1.2.3 ประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยวิธี DPSIR

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 สภาพพื้นที่ป่าชายเลนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน ขอบเขตการศึกษาครอบคลุมที่ตั้งตำบลคลองโคน ที่ตั้งตำบลคลองโคน การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคน การถือครองที่ดิน เขตการปกครอง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคโคน โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ใช้รองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ รวมไปถึงแหล่งกำเนิดมลพิษในตำบลคลองโคโคน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ขอบเขตการศึกษาครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 200 คน ที่เดินทางมาเยือนตำบลคลองโคโคน โดยจัดจำแนกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่พักค้างคืน และกลุ่มที่ไม่ได้พักค้างคืน โดยคำถามในแบบสอบถามมุ่งเน้นไปที่ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคโคน

1.3.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการด้านที่พัก ขอบเขตการศึกษาครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวคลองโคโคนที่ให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน 9 ราย ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่หมู่ 5 และหมู่ 7 โดยคำถามในแบบสอบถามมุ่งเน้นไปที่การให้บริการด้านที่พักและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลน

1.3.4 กลุ่มตัวอย่างชุมชนชาวตำบลคลองโคโคน ขอบเขตการศึกษาครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวตำบลคลองโคโคน จำนวน 200 ครัวเรือน โดยให้สัดส่วนของตัวอย่างกระจายไปทั้ง 7 หมู่บ้านตามความหนาแน่นมากและน้อยของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยคำถามในแบบสอบถามมุ่งเน้นไปที่ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับผลกระทบที่มาจากกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

1.3.5 ประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคน โดยใช้ SWOT (Strength, Weakness, Opportunity, Threat) เพื่อประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนและประเมินภายใต้กรอบ DPSIR (Driver Forces, Pressure, State, Impact, Response) เพื่อเสริมการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ต้นเหตุ ผ่านกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่นำไปสู่ผลกระทบที่ตามมา ตามเหตุแห่งปัจจัยนั้น ที่อาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในแต่ละด้านตามเหตุแห่งปัจจัยดังกล่าว

1.4 ขั้นตอนการศึกษา

1.4.1 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยประมวลและพิจารณาบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดแนวคิด วิธีการศึกษา และการเลือกพื้นที่ที่ทำการศึกษา

1.4.2 นำองค์ความรู้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิและการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นมากำหนดประเด็นในแบบสอบถามและกำหนดวิธีการในเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านที่พัก และชุมชนชาวตำบลคลองโคน

1.4.3 ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม 3 กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิโดยใช้ SWOT ส่วนที่สาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิโดยใช้ DPSIR

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เข้าใจสภาพการณ์การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ตำบลคลองโคน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่าชายเลน

1.5.2 ทราบถึงอุปสงค์หรือความต้องการของนักท่องเที่ยวและข้อจำกัดด้านอุปทานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ตำบลคลองโคน ได้แก่ ชุมชนและผู้ประกอบการด้านที่พักนักท่องเที่ยว

1.5.3 เป็นอีกหนึ่งในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ตำบลคลองโคนให้มีความยั่งยืน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลคลองโคน ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประมวลองค์ความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินการรองรับและความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยจัดลำดับการนำเสนอเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ที่มาและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนที่ 2 แนวความคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว (Destination Life Cycle: DLC) ส่วนที่ 3 แนวความคิดขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity: CC) และส่วนที่ 4 เป็นการพิจารณาเครื่องมือในการประเมินการรองรับและความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ DPSIR ตามลำดับ

2.1 ที่มาและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในปี ค.ศ. 1983 Hector ได้นิยาม **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** ว่า "เป็นปรัชญา แนวคิด และขบวนการทางสังคมในการพัฒนาที่ยั่งยืนที่วิวัฒนาการมากกว่า 30 ปี" และได้นำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการในกลางทศวรรษ 1980s (D. B. Weaver & Lawton, 2007) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหนทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่นและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเท่าๆกัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) และการท่องเที่ยวธรรมชาติ (Nature Tourism) เป็นแบบอย่างของวิถีทางที่ยั่งยืนในการเดินทางไปยังพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวบนฐานชุมชนท้องถิ่น สร้างประโยชน์ให้แก่คนท้องถิ่น และคนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ทางวัฒนธรรมและที่เป็นธรรมชาติ (Drumm & Moore, 2005; Drumm, Moore, Soles, Patterson, & Terborgh, 2004; Hirotsune, 2011; Ly & Bauer, 2016) วิวัฒนาการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสรุปไว้ในตารางที่ 1 และเป็นที่น่าสนใจว่าในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีความพยายามในการนิยามการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยสถาบัน องค์กรและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวงการการท่องเที่ยวหลายแห่งและหลายคน ที่โดดเด่นและนำมาอ้างอิงบ่อยครั้งในการทบทวนวรรณกรรม มีตัวอย่างดังนี้

- The International Ecotourism Society (TIES) (1990) "การเดินทางที่รับผิดชอบไปยังพื้นที่ธรรมชาติซึ่งอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและค้ำจุนความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น"

- The International Union for the Conservation of Nature (IUCN) (1996) "การเดินทางที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การเยือนพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติที่แทบจะไม่ได้ถูกรบกวนเพื่อความเพลิดเพลินและรู้สึกในคุณค่าธรรมชาติ และลักษณะเด่นทางวัฒนธรรม ซึ่งส่งเสริมการอนุรักษ์ ได้รับความผลกระทบจากนักท่องเที่ยวต่ำ และจัดให้มีส่วนร่วมด้านเศรษฐกิจ-สังคมของคนท้องถิ่นที่ยังประโยชน์ได้รวดเร็ว"

- Honey (2008) "การเดินทางไปยังพื้นที่ที่เปราะบาง เก่าแก่ และโดยปกติได้รับการคุ้มครอง โดยพยายามทำให้พื้นที่ดังกล่าวได้รับผลกระทบต่ำและเพียงเล็กน้อย ช่วยให้การศึกษากับนักเดินทาง จัดให้มีเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ ก่อประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและให้อำนาจทางการเมืองแก่ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่างและสิทธิมนุษยชน"

ตารางที่ 1 ลำดับเหตุการณ์สำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

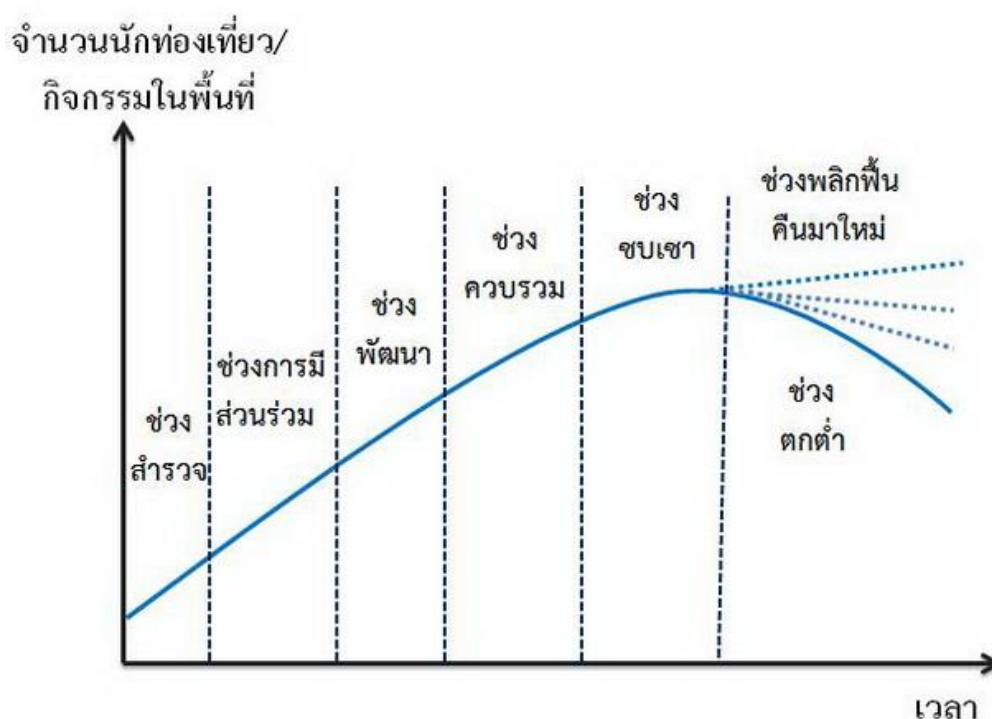
ปี(ค.ศ.)	เหตุการณ์สำคัญ
1950s	เป็นครั้งแรกที่มีการหิบบกผลกระทบด้านลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะกรณีเทือกเขาแอลป์ และชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
1970s	ประเด็นผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในเวทีระหว่างประเทศทวีความเข้มข้นมากขึ้น เกิดการปฏิวัติของคนรุ่นใหม่ในยุคนั้นที่ต่อต้านนโยบายเศรษฐกิจที่ขาดความรับผิดชอบ นำไปสู่การแสวงหาการท่องเที่ยวที่เป็นทางเลือก
1980s	การอภิปรายว่าด้วยความต้องการที่เป็นสากลในการปรับเปลี่ยนแนวทางการท่องเที่ยวแบบทั่วไป (Mass Tourism) ไปสู่การพัฒนาการค้ำบริการท่องเที่ยวที่ขนานนามว่า "การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน" (Sustainable Tourism)
1992	การประชุมสุดยอดโลกที่รีโอ เดอ จาเนโร บราซิล - เป็นปฏิบัติการที่เฉพาะเจาะจงครั้งแรกที่สนับสนุนรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
1995	วาระแผนปฏิบัติการ 21 ว่าด้วยอุตสาหกรรมการเดินทางและการท่องเที่ยว - มีการร่างกฎกติกาครั้งแรกเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนดำเนินการโดย World Travel & Tourism Council (WTTC) และ United Nations World Tourism Organization (UNWTO)
1997	การประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและการท่องเที่ยวที่เบอร์ลิน มีการลงนามในปฏิญญาเบอร์ลินซึ่งให้ความสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่ต้องดำเนินการให้เป็นนโยบายเศรษฐกิจแห่งชาติ
2000	ประเทศทั่วโลกนำการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมาบรรจุไว้เป็นยุทธศาสตร์ในระดับต้นๆ มีการประกาศแผนปฏิบัติการภายใต้ขอบเขตและขั้นตอนในการดำเนินการที่แตกต่างกัน
2002	ประกาศให้เป็นปีของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสากล โดย United Nations Environment Programme (UNEP) และ United Nations World Tourism Organization (UNWTO) - มีการประชุมสุดยอดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโลก (World Ecotourism Summit) ที่ควีเบก ประเทศแคนาดา ส่งผลให้มีการลงนามปฏิญญาควีเบก ว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2007	มีการประชุมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโลกครั้งแรกที่ออสโล ประเทศนอร์เวย์ ริเริ่มโดยสมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างประเทศ (International Ecotourism Society)
2008	กำหนดเกณฑ์การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของโลก พัฒนาโดย United Nations Environment Programme (UNEP) และ United Nations World Tourism Organization (UNWTO) และพันธมิตรป่าน้ำฝน ในการประชุมสภากรองเกสรอนุรักษ์โลกที่บาร์เซโลนา ประเทศสเปน
2017	ประกาศเป็นปีแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโลกที่ยั่งยืนโดย United Nations World Tourism Organization (UNWTO)

ที่มา: Zareba (2017)

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการที่มีการเชื่อมโยงกันทั้งหมด ดังนี้ (1) พื้นที่ที่เป็นธรรมชาติและแหล่งทางวัฒนธรรม (2) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (3) การให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศกับผู้มีส่วนได้เสีย (4) การมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์ของชุมชนและเศรษฐกิจท้องถิ่น และ (5) การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเฉพาะองค์ประกอบ (1) (2) และ (3) เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษานี้

2.2 แนวความคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว

Butler (2006) ได้พัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว (Destination Life Cycle: DLC) โดยได้อธิบายถึงรูปแบบและผลที่ตามมาของพัฒนาการการท่องเที่ยว แนวคิดดังกล่าวให้ความสนใจกลไกสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนพัฒนาการการท่องเที่ยวโดยได้แบ่งช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการการท่องเที่ยวออกเป็น 6 ช่วงเวลา ได้แก่ (1) ช่วงสำรวจ (Exploration) (2) ช่วงการมีส่วนร่วม (Involvement) (3) ช่วงพัฒนา (Development) (4) ช่วงควบรวม (Consolidation) (5) ช่วงชบเซา (Stagnation) และ (6) ช่วงตกต่ำ (Decline) และช่วงพลิกฟื้นคืนมาใหม่ (Rejuvenation) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์บริหารการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคนปรากฏดังรูปที่ 1 และรายละเอียดดังตารางที่ 2

รูปที่ 1 วงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว
ที่มา: ปรับปรุงจาก Butler (2006)

ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว

ช่วงเวลา	การเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา
(1) ช่วงสำรวจ (Exploration)	เป็นช่วงของการบุกเบิกแหล่งท่องเที่ยวใหม่จากคนกลุ่มเล็กๆ ตามเงื่อนไขและสภาพการณ์ท้องถิ่น เริ่มมีการติดต่อระหว่างเจ้าบ้านกับแขกผู้มาเยือน โดยที่ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พัก ผลกระทบจึงมีน้อยเพราะจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีไม่มาก การเดินทางยังไม่สะดวก
(2) ช่วงการมีส่วนร่วม (Involvement)	คนท้องถิ่นเริ่มเห็นการท่องเที่ยวมีส่วนสร้างรายได้ ริเริ่มสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พัก ช่วงนี้มักกินเวลาพอสมควร แบ่งรับแบ่งสู้และมีข้อจำกัดด้านการเงินและการยอมรับทางสังคมของคนท้องถิ่น โดยแหล่งท่องเที่ยวก็ยังคงอยู่ภายใต้การดูแลของคนในท้องถิ่น ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
(3) ช่วงพัฒนา (Development)	คนในพื้นที่มองเห็นโอกาสการเติบโตของการท่องเที่ยว แต่องค์ความรู้ไม่พอและติดขัดด้านเงินลงทุนจึงแสวงหาทางเลือกที่เป็นไปได้ เช่น ถ้าหวังเห็นการเติบโตต่อไปก็ต้องพึ่งพาผู้รู้เฉพาะด้านและแหล่งเงินทุนจากนอกพื้นที่ พัฒนาสิ่งปลูกสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกหรือที่พักรองรับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น เกิดการจับจ่ายใช้สอยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่และการจ้างงานคนในท้องถิ่น ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมก็เกิดควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่ธรรมชาติที่เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ สัตว์และพืชพรรณโบราณ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัวเข้าสู่สภาพแวดล้อมใหม่
(4) ช่วงควบรวม (Consolidation)	เมื่อนักท่องเที่ยวมีมากขึ้น คนนอกพื้นที่เห็นโอกาสในการเข้ามาขยายหรือต่อยอดธุรกิจ การควบคุมพื้นที่ที่เคยอยู่ในมือของคนท้องถิ่นเริ่มลดน้อยถอยลง กิจกรรมที่ทำแบบวิถีชาวบ้านถูกควมรวมและจัดเข้าสู่ระบบ ระเบียบและมีการบริหารจัดการเชิงสถาบันมากขึ้น แหล่งท่องเที่ยวกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาทำการตลาดได้ ดังนั้น รายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่ส่วนหนึ่งรั่วไหลออกนอกพื้นที่และมีแนวโน้มมากขึ้นตามพัฒนาการและการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยว จนทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางลบและทางบวกในด้านเศรษฐกิจ สังคม-วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนหรือคนในพื้นที่ การให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวของคนในพื้นที่เริ่มมีคำถามตามมา โดยเฉพาะปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
(5) ช่วงชบเซา (Stagnation)	จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดในช่วงนี้ ในขณะที่อัตราการเติบโตชะลอตัว นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังสูงในมาตรฐานการให้บริการ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ท่องเที่ยวระหว่างคนในพื้นที่กับนักท่องเที่ยว การติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่เริ่มมีระยะห่างจากการที่มีผู้จัดการทัวร์มาคั่นกลาง คนในพื้นที่ได้ตระหนักว่าสังคม-วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปแบบไม่หวนกลับคืนมานำมาซึ่งความขุ่นข้องหมองใจ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจถดถอยลงอย่างมีนัยสำคัญ ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในมือของคนนอกพื้นที่ ผลประโยชน์ที่ตกอยู่กับคนในพื้นที่ลดลง

ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)

ช่วงเวลา	การเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา
(6) ช่วงตกต่ำ (Decline) หรือ ช่วงพลิกฟื้นคืนมา (Rejuvenation)	<p>วิวัฒนาการจากนักท่องเที่ยวนอกพื้นที่กลุ่มเล็กๆ ไปสู่นักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มก้อนที่ใหญ่ขึ้นและมีจำนวนมากขึ้นในขณะที่การปกป้องภูมิทัศน์ธรรมชาติดูแลไม่ทั่วถึง ทำให้นักท่องเที่ยวหมดความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวลดน้อยถอยลง การลงทุนก็ลดลงตามมา สถานการณ์ที่สามารถมองภาพได้ก็คือ ช่วงของความตกต่ำของการท่องเที่ยวหรือช่วงพลิกฟื้นการท่องเที่ยวให้คืนมาใหม่</p> <p>- สถานการณ์ช่วงของความตกต่ำ: แหล่งท่องเที่ยวไม่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงสภาพในพื้นที่ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลง นักลงทุนก็จะดึงเงินออกนอกพื้นที่และไม่ลงทุนปรับปรุงกิจการ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจก็ค่อยๆ ลดลง คนในท้องถิ่นเริ่มมีความตระหนักถึงสังคม-วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่สามารถหวนคืนกลับมา ส่งผลให้ต่อมาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง</p> <p>- สถานการณ์ช่วงของการพลิกฟื้นคืนมา: ความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟูและจัดระเบียบเข้าสู่สู่สภาพใหม่ และพยายามกำหนดตำแหน่งตนเองใหม่ ในตลาดการท่องเที่ยวที่เน้นกลุ่มลูกค้าเฉพาะและสร้างนวัตกรรมใหม่ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่เป็นฐานในการต่อยอด</p>

ที่มา: ปรับปรุงจาก Butler (2006)

วงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาสามารถขยายออกไปหรือหดให้สั้นลงได้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการบริหารจัดการพื้นที่ โดยแนวความคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวให้ความสนใจไปที่มิติด้านเวลาซึ่งหมายถึงอัตราการเติบโต และมีมิติทางกายภาพ ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ควบคู่กัน ซึ่งในมิติทั้งสองด้านนี้สามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity: CC)

2.3 แนวความคิดขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)

แนวความคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับนั้นยังมีข้อโต้แย้งอีกมากมายเนื่องจากในเชิงวิเคราะห์เพื่อที่จะนำไปสู่ความสามารถที่คำนวณได้ในระดับที่ใช้อ้างอิงหรือขีดจำกัดที่รองรับได้นั้นมีความยุ่งยาก ความยุ่งยากนี้มาจากแนวคิดของขีดความสามารถในการรองรับที่เป็นแบบพหุมิติและข้อจำกัดโดยธรรมชาติในการประเมินขีดจำกัดของระบบนิเวศทางธรรมชาติและทางสังคม ซึ่งการอธิบายหรือการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากร ความอดทนของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชม อัตราการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงที่มากเกินไป รวมไปถึงความเสียหายและผลประโยชน์ที่ได้รับ ขีดความสามารถในการรองรับสามารถถูกนำมาวัดค่าได้ทั้งในระดับของสถานที่ รวมไปถึงองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกันในระดับบุคคล การให้บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งได้ถูกกำหนดโดยลักษณะทางเศรษฐกิจ ทางกายภาพและการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยประเภทของการรองรับจะขึ้นอยู่กับสถานที่ สภาพเศรษฐกิจ ลักษณะทางนิเวศวิทยา ลักษณะการใช้ประโยชน์ของพื้นที่และจุดประสงค์ในการพัฒนาของพื้นที่ ซึ่งประเภทของการรองรับในแต่ละประเภทจะถูกกำหนดโดยขีดจำกัดของการยอมรับของ

สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และตัวบุคคล (Getz, 1983) โดย Arrow et al. (1995) และ Wenhu (1998) ได้ให้แนวคิดของขีดความสามารถในการรองรับว่า มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางชีวภาพ ด้วยเหตุนี้ แนวคิดของขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมภายใต้เงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีนิยามว่า “เป็นความสามารถของระบบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่จะรองรับขนาดของประชากรและจำนวนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมภายในช่วงเวลาที่เหมาะสมและในพื้นที่ที่มีขนาดแตกต่างกัน” ในขณะเดียวกัน ขีดความสามารถในการรองรับในบริบทของการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ ระดับกิจกรรมของมนุษย์ซึ่งอยู่ในระดับของความสามารถในการทนต่อการเปลี่ยนแปลงเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น โดยที่สภาวะแวดล้อมยังดำรงอยู่ได้และต้องไม่เกิดผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบดังกล่าวยังสามารถประคับประคองให้มีคุณภาพที่ยอมรับได้ต่อไป ซึ่งถ้าเกินความสามารถที่จะรองรับได้ก็จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจนไม่อาจฟื้นตัวกลับมาสู่สภาพเดิมได้อีก โดยสามารถติดตามการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นแนวคิดนี้จึงมีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถสูงสุดของสิ่งแวดล้อมที่สามารถนำมาใช้ได้โดยมนุษย์ ขณะที่ Oh, Jeong, Lee, Lee, and Choi (2005) ได้ให้แนวคิดในอีกด้านว่า ขีดความสามารถในการรองรับ “เป็นแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ที่ช่วยระบุระดับกิจกรรมของมนุษย์สูงสุดที่ยอมรับได้ การเติบโตของจำนวนประชากร รวมไปถึงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่และการพัฒนาทางกายภาพแบบยั่งยืนของพื้นที่ที่อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมนั้นๆ” ซึ่งขีดความสามารถในการรองรับสามารถจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้ (Bishop, 1974; Catton, 1986; Schneider et al., 1978)

1. ขีดความสามารถในการรองรับทางนิเวศ

ขีดความสามารถในการรองรับทางระบบนิเวศ คือ จำนวนสายพันธุ์สูงสุดที่ถิ่นอาศัยสามารถรองรับได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างถาวร (Odum, 1989) นั่นก็คือ เป็นการวัดจำนวนประชากรที่ระบบนิเวศสามารถค้าจุนให้คงอยู่ได้ ถ้าเราพิจารณาการประยุกต์ใช้แนวคิดนี้กับความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติกับสังคมหรือมนุษย์ ก็สามารถกำหนดขีดความสามารถของระบบธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ในการรองรับความต้องการของการใช้ประโยชน์ต่างๆ โดยที่ธรรมชาติ วัฒนธรรมและสังคมสภาพแวดล้อมไม่เสื่อมถอยลง แต่ถ้าพิจารณาในประเด็นของการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขีดความสามารถในการรองรับทางนิเวศสามารถนิยามได้ว่า เป็นแรงกดดันที่ระบบนิเวศจะสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้เยี่ยมชมหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว ก่อนที่คุณค่าทางนิเวศจะได้รับผลกระทบในระดับที่ยอมรับไม่ได้ (Abernethy, 2001; Godschalk & Parker, 1975; Oh, Jeong, Lee, & Lee, 2002)

2. ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ

ขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ถ้าพิจารณาในประเด็นด้านการท่องเที่ยว จะเป็นการวัดข้อจำกัดด้านพื้นที่ โดยการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่พื้นที่นั้นจะสามารถรองรับการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว จะเน้นที่ขนาดพื้นที่ที่รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาหนึ่งเป็นหลัก โดยจะเทียบขนาดของพื้นที่ที่สามารถเปิดให้ใช้ประโยชน์กับค่ามาตรฐานของพื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว สำหรับขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพจะมีลักษณะเช่นเดียวกับขีดความสามารถในการ

รองรับด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาด ซึ่งเป็นการคำนึงถึงความเพียงพอของสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว ในช่วงเวลาที่กำหนด เช่น ที่พักแรม ห้องน้ำ ห้องสุขา รวมไปถึงน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค เป็นต้น (MacLeod & Cooper, 2005)

3. ขีดความสามารถในการรองรับทางสังคม

เป็นการวัดความทนทานหรือการรับรู้ความแออัดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของประชากร หรือ ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อช่วงเวลาที่ใช้มา ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นๆ โดยที่ผู้พักผ่อน หย่อนใจยังคงรู้สึกสะดวกสบายและไม่มีความรู้สึกแออัด ซึ่งปัจจัยชี้วัดขีดความสามารถในการรองรับทางสังคม ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านการนันทนาการ ทักษะคตินักท่องเที่ยว และธรรมเนียมปฏิบัติ ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น (De Ruyck, Soares, & McLachlan, 1997)

4. ขีดความสามารถในการรองรับทางเศรษฐกิจ

เป็นการวัดความสามารถของพื้นที่ที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงจากกิจกรรมทาง เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวและทำให้ได้รับผลกระทบทั้งในทางบวกและในทางลบ ซึ่งปัจจัยชี้ วัดขีดความสามารถในการรองรับทางเศรษฐกิจ เช่น ระดับการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากการ พัฒนาการท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับจากการพัฒนานั้นๆ (Rees, 1992)

2.3.1 ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม การประเมินผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องทราบลักษณะของสภาพแวดล้อมใน สถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและคำนึงถึงการกลับคืนสู่สภาพเดิมของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นขีด ความสามารถในการรองรับจึงถูกนำมาใช้เพื่อจัดการกับพื้นที่หรือทรัพยากรและนักท่องเที่ยว ซึ่งแนวคิดนี้ จะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการกลับคืนสู่สภาพเดิมและระดับสูงสุดที่ยอมรับได้ของผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันขีดความสามารถในการรองรับกำลังได้รับความสนใจอย่างมากเป็นผลมาจากความ กัดดันทางด้านกิจกรรมมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้นในสภาพแวดล้อมและการเพิ่มขึ้นของการตระหนักรู้ในประเด็น ของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น แนวคิดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนสำคัญ สำหรับการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ สำหรับจัดการการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทำให้ทรัพยากรใน พื้นที่นั้นเสื่อมโทรมจนเกิดผลเสียต่อสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ท่องเที่ยวจึงมีนิยามว่า เป็นการวัดความทนทานของที่ตั้ง หรือสถานที่ที่มีการเปิดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวและถ้าเกินขีดจำกัดของพื้นที่ก็อาจส่งผลกระทบที่ไม่พึง ประสงค์อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวได้ โดยเป็นระดับอ้างอิงที่ใช้ในการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ เกินขอบเขตและขีดจำกัดในแง่ของจำนวนของผู้เยี่ยมชม ที่อาจสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้ง แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ซึ่งมักจะพิจารณาตามระดับของการเปลี่ยนแปลงที่สามารถยอมรับได้ การ พัฒนาอย่างยั่งยืนของทรัพยากร ความพึงพอใจของผู้ใช้ทรัพยากร และผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โดยวัตถุประสงค์ของการประเมินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวก็คือการวัด ขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจาก กิจกรรมการท่องเที่ยว (Holling, 1973; Saveriades, 2000) โดยในปี ค.ศ. 1999 องค์การการท่องเที่ยวโลก

(World Tourism Organization: WTO) ได้ให้คำจำกัดความของขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวว่า “จำนวนคนสูงสุดที่สามารถไปเยี่ยมชมสถานที่ใดสถานที่หนึ่งภายในช่วงเวลาที่กำหนด โดยที่คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะทางกายภาพ ทางเศรษฐกิจและทางสังคมวัฒนธรรมในท้องถิ่นจะต้องไม่เกิดผลกระทบใดๆและไม่ถูกทำลาย และไม่ทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวลดลง” ขณะที่ Priority Actions Programme Regional Activity Centre ได้ให้คำจำกัดความของขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวว่า “การใช้ทรัพยากรต่างๆที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบนิเวศเดิมหรือยังสามารถสร้างความต่อเนื่องในการใช้ประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้” และได้ให้คำจำกัดความของขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่จากกิจกรรมการท่องเที่ยวว่า “จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะไม่ส่งผลให้เกิดการทำลายทรัพยากรชีวภาพ กายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงสิ่งแวดล้อม ตลอดจนต้องไม่ส่งผลให้เกิดการทำลายความพึงพอใจและประสบการณ์ที่มีคุณค่าของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ” (El-Raey, 1999)

ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ควรจะพิจารณาในมุมมองของนักท่องเที่ยวและจุดประสงค์ของการท่องเที่ยว โดยจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ในหลายปัจจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายละเอียดของนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว และประชากรในท้องถิ่น ยกตัวอย่างเช่น ประชากรในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจต่อการเดินทางมาของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเมื่อมีการหลั่งไหลเข้ามาของนักท่องเที่ยว สภาพการจราจรเกิดการติดขัด และเกิดความแออัดขึ้น เมื่อมีการท่องเที่ยวก็ย่อมต้องมีการจัดการเตรียมการเรื่องของการพักค้างแรมของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยคนในท้องถิ่น ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงพื้นที่ของการท่องเที่ยวที่จะต้องมีการพัฒนาการท่องเที่ยวและมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น รวมถึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ความพึงพอใจและระดับของการยอมรับของประชากรในท้องถิ่น ลักษณะของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ลักษณะของพื้นที่ท่องเที่ยวและจำนวนประชากร ลักษณะเศรษฐกิจสังคมและจิตวิทยา ได้แก่ รายได้ กำลังการซื้อ แรงกระตุ้น พฤติกรรมและการคาดหวัง การรับรู้ของคุณภาพของสถานที่ท่องเที่ยว ระดับของการใช้ประโยชน์ เช่น พื้นที่ที่ถูกนำมาใช้ในเรื่องของการท่องเที่ยวและเวลาที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยว ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการประเมินระดับของการใช้ประโยชน์พื้นที่ท่องเที่ยว ระยะเวลาการเข้าพักและความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาล ประเภทของกิจกรรมและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและยังส่งผลต่อขอบเขต ความถี่ การปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อทางด้านกายภาพของสถานที่ท่องเที่ยว และประชากรในท้องถิ่นในมุมมองของการพัฒนาการท่องเที่ยว (D. B. D. B. Weaver, 2006)

แนวคิดของขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่อาจเกินขีดจำกัดจนทำให้เกิดการเสื่อมสภาพของสถานที่ท่องเที่ยวได้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ (Brown, Turner, Hameed, & Bateman, 1997; McCool & Lime, 2001; Saveriades, 2000)

1) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของสถานที่ท่องเที่ยวจะถูกกำหนดโดยทรัพยากรทางกายภาพและทางสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์และตัวแปรหลัก เช่น นักท่องเที่ยว และการรับรู้ของชุมชนท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การรับรู้เรื่องความแออัดของประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

2) การจำกัดจำนวนสูงสุดของนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อสถานที่ท่องเที่ยวอย่างถาวร เช่น พื้นที่ป่าอนุรักษ์ธรรมชาติ และพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

3) ขอบเขตของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสถานที่ท่องเที่ยวมีสาเหตุมาจากจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในพื้นที่ รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว คุณลักษณะของพื้นที่และเกิดจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้วย

แนวคิดขีดความสามารถในการรองรับส่วนมากใช้ในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยว แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วก็ยังใช้ประเมินขีดความสามารถในการรองรับทางด้าน เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรมได้ ดังนี้ (Castellani, Sala, & Pitea, 2007)

1. ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพและนิเวศ เป็นขีดจำกัดหรือระดับพิกัดที่เกินมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวค่าจนให้คงอยู่ได้ โดยถูกทำลายจากนักท่องเที่ยว ขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพถูกกำหนดผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การมีอยู่และปริมาณทรัพยากรน้ำ ขีดจำกัดในการสร้างมลพิษทางอากาศ และผ่านการวิเคราะห์สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นหรือความต้องการโดยทั้งนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัยหรือเป็นขีดจำกัดที่อิมตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ ได้แก่ โรงงานบำบัดน้ำเสีย โรงงานกำจัดของเสีย และข้อจำกัดในการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ๆ

2. ขีดความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ เป็นขีดจำกัดหรือระดับพิกัดที่การท่องเที่ยวเติบโตเกินไปจนไม่สามารถยอมรับได้ในทางเศรษฐกิจ สถานการณ์นี้อาจเกิดขึ้นได้จากเงื่อนไข 2 ประการ (i) เมื่อการท่องเที่ยวรุกเข้าไปในกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ จนเป็นอุปสรรคในการพัฒนา (ii) มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากจนทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวกสบายและดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกต่อไป และเป็นเหตุให้เกิดการหดตัวของอุปสงค์การท่องเที่ยว

3. ขีดความสามารถในการรองรับด้านสังคม เป็นขีดจำกัดหรือระดับพิกัดที่ไปไกลเกินกว่ามุมมองในด้านสังคมของชุมชนที่เป็นเจ้าบ้านหรือเจ้าของพื้นที่ได้รับอิทธิพลในแง่ไม่ดีและความเสียหายจากกิจกรรมการท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยไม่สามารถรับได้อีกต่อไป สถานการณ์นี้สามารถนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชากรที่อยู่อาศัย และสร้างความตึงเครียดทางสังคม

การดำรงคงอยู่ของขีดความสามารถในการรองรับจึงมีมิติในด้านสุขภาพทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ การคุ้มครองทรัพยากร และวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ซึ่งมีส่วนทำให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ดังนั้น การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะดำรงคงอยู่ได้ก็ต่อเมื่อไม่มีผู้ใดฝ่าฝืนขีดความสามารถในการรองรับ ที่กล่าวถึงข้างต้น แต่ในทางปฏิบัติ จะพบเห็นอยู่เสมอว่า มีได้ก็ย่อมมีเสียระหว่างความต้องการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะสั้นกับความใส่ใจในด้านความยั่งยืนในระยะยาว โดยจะนำเสนอตัวอย่างการศึกษาวิจัยที่ประยุกต์ใช้ขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวพอเป็นสังเขป ตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ขีดความสามารถในการรองรับ

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ขีดความสามารถในการรองรับ	ประเทศ
Coccosis, Mexa, Collovini, Parpairis, and Konstandog lou (2001)	การนิยาม การวัด และการประเมินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในยุโรป	นิยามขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวและวิธีการประเมินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวในยุโรป เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ทางด้านกายภาพ นิเวศวิทยา สังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งกรณีศึกษา ได้แก่ พื้นที่ชายฝั่งทะเล หมู่เกาะ พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ชนบท รีสอร์ทบนภูเขา และพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ โดยพิจารณาความคาดหวัง ทศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็นแรงกดดันและเป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภท รวมไปถึงต่อชุมชนท้องถิ่นที่ต้องมีการรับมือกับแรงกดดันและผลกระทบ ซึ่งจากการประเมินดังกล่าวได้นำมาสู่การกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	กรีซ
Castellani et al. (2007)	วิธีใหม่เพื่อการประเมินขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว	ประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยประเมินสถานการณ์ปัจจุบันว่ามีความยั่งยืนหรือไม่ และหากจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรที่มีอยู่ และคุณภาพการให้บริการสาธารณะและมุ่งเน้นการบูรณาการการประเมินขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพด้วยการประเมินการจัดการด้านการให้บริการด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณะซึ่งนำไปสู่การเสื่อมสภาพของคุณภาพระบบนิเวศ	อิตาลี
Chadenas, Pouillaude, and Pottier (2008)	การประเมินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ชายฝั่ง ประเทศฝรั่งเศส	ประเมินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ชายฝั่งเพื่อเป็นแนวทางให้แกกรัฐบาลท้องถิ่นในการวางแผนเมืองในเขตพื้นที่ชายฝั่งที่มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในพื้นที่จากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่อยู่อาศัย โดยทำการเก็บข้อมูลจากภาคสนามเพื่อนำมาประเมินระบบทรัพยากรในพื้นที่ชายฝั่ง	ฝรั่งเศส

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ขีดความสามารถในการรองรับ (ต่อ)

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ขีดความสามารถในการรองรับ	ประเทศ
Blancas, González, Lozano-Oyola, and Perez (2010)	การประเมินความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของสเปน	ประเมินสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในประเทศสเปนเพื่อจัดอันดับแหล่งท่องเที่ยวในแง่ของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งพิจารณาจากปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยใช้ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านสังคมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกำหนดผลกระทบทางสังคมที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านเศรษฐกิจเพื่อวัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มาจากกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อประเมินระดับของการพัฒนาความเป็นเมืองและระดับของการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ	สเปน
Maggi and Fredella (2010)	การประเมินขีดความสามารถในการรองรับของสถานที่ท่องเที่ยวกรณีศึกษาเมืองชายฝั่งทะเลในประเทศอิตาลี	ประยุกต์ใช้ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนของการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมือง Vieste ในอุทยานแห่งชาติ Gargano โดยพิจารณาความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนและมาพักค้างคืน พิจารณาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว การจัดการและการผลิตขยะ ซึ่งความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นเป็นสาเหตุทำให้อุปสงค์ของโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวต้องเพิ่มขึ้น ได้แก่ น้ำ ไฟฟ้าและแก๊ส การระบายน้ำเสียและการขนส่ง รวมไปถึงมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่น	อิตาลี
Jurado et al. (2012)	การประเมินความสามารถในการรองรับแหล่งท่องเที่ยว โดยวิธีการสร้างเครื่องชี้วัดที่สังเคราะห์ขึ้นมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล	ได้พัฒนาวิธีการในการประเมินข้อจำกัดการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยวและนำวิธีการนี้ไปประยุกต์ในการจัดการและการวางแผนการเปิดที่พัก รีสอร์ท ให้กับนักท่องเที่ยว ข้อจำกัดการเติบโตสร้างขึ้นโดยวิธี multi-criteria analyses บนฐานตัวชี้วัดที่สังเคราะห์ขึ้นมา (synthetic indicators) แล้วนำมาประยุกต์ใช้ใน 2 สถานการณ์ ได้แก่ ความยั่งยืนที่เข้มแข็งและอ่อนแอ	สเปน

2.3.2 ผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวสามารถสร้างผลกระทบทั้งบวกและลบต่อพื้นที่ที่เข้ามาเยี่ยมชมและพื้นที่ที่มีกิจกรรมนันทนาการ โดยอาจจะเป็นผลกระทบในเชิงบวกสำหรับเศรษฐกิจในท้องถิ่นจากการท่องเที่ยว แต่ก็ยังสามารถสร้างผลกระทบภายนอกบางอย่างที่ไม่รวมอยู่ในความสมดุลทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นและยังสามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงประสบการณ์ของผู้ที่มาเยี่ยมชมได้ (Casagrandi & Rinaldi, 2002; Gössling & Hall, 2006; Mathieson & Wall, 1982; Saarinen, 2006) ซึ่งผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก (May, 1991)

1) ผลกระทบอันเนื่องมาจากการก่อสร้างของสิ่งปลูกสร้างที่ไว้รับรองนักท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น โรงแรม ร้านอาหาร ที่พักแรม และการผลิตสินค้าและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- การสูญเสียหน้าดินหรือที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตร เลี้ยงสัตว์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ทางเกษตร เนื่องมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว

- การก่อสร้างถนนสายใหม่หรือการปรับปรุงและการขยายถนนที่มีอยู่เพื่อช่วยจัดการกับระดับของการจราจรที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดฝุ่นมาก ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบเหล่านี้ เพราะสิ่งปลูกสร้างเพื่อการท่องเที่ยวมักจะสร้างขึ้นในระดับที่สามารถจัดการกับการไหลเวียนของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นและสามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จึงก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางอากาศ ซึ่งเกิดจากการปล่อยสารมลพิษที่มาจากยานพาหนะ และการจราจรที่แออัดที่เกิดจากการเพิ่มจำนวนของยานพาหนะและการขนส่ง รวมไปถึงฝุ่นละอองที่เกิดจากการก่อสร้าง

- การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น การสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้าง อาจส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รวมไปถึงก่อให้เกิดปัญหาการทำลายทัศนียภาพที่สวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากลักษณะของสิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

- การใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติจนนำมาสู่การเกิดปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางน้ำซึ่งมาจากการปล่อยน้ำเสีย และการผลิตขยะมูลฝอยก่อให้เกิดปัญหาด้านขยะและสิ่งปฏิกูลเป็นต้น ซึ่งการที่มีปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ทำให้ต้องมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น จนอาจก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมตามมาและอาจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติไม่สามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้

2) ผลกระทบอันเนื่องมาจากการมาเยือนของนักท่องเที่ยวและโดยทั่วไปมาจากกิจกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งการมาของนักท่องเที่ยวสามารถสร้างปัญหาหลัก ได้แก่ การผลิตขยะมูลฝอยและน้ำเสีย และความเป็นไปได้ของความขัดแย้งระหว่างประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและการให้บริการ เช่น การใช้น้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง การจราจร ความแออัด เป็นต้น เมื่อมีการมาเยือนของนักท่องเที่ยวจำนวนมากในพื้นที่ธรรมชาติและพื้นที่คุ้มครอง และต้องถูกนำมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ย่อมสามารถก่อให้เกิดการรบกวนต่อสัตว์และพืชโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้านักท่องเที่ยวไม่ทราบวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติตน อันเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวยังขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของการปฏิบัติตนในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยขึ้นอยู่กับประเภทของการท่องเที่ยวและขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่ง

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวสามารถสร้างจำนวนของผลกระทบที่แตกต่างกัน ได้แก่ ปริมาณการผลิตของเสีย ปริมาณการใช้น้ำและพลังงาน รวมไปถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ชนิดหรือประเภทของกิจกรรมที่ดำเนินการในช่วงวันหยุดยาวของนักท่องเที่ยว การเข้าพัก ค้างคืนของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม-วัฒนธรรม ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวโยงกันไปในแต่ละช่วงชีวิตของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเปิดเผยให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างกันของผลกระทบที่แตกต่างกัน แนวความคิดขีดความสามารถในการรองรับเมื่อนำมาพิจารณาพร้อมกับวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวจึงให้แง่มุมที่น่าสนใจในทางปฏิบัติ ซึ่งการนำแนวคิดขีดความสามารถในการรองรับมาประเมินแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบ่งชี้ว่าสภาพหรือสภาวะการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังพิจารณาอยู่ว่าจะยั่งยืนต่อไปหรือไม่ เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เป็นขั้นตอนหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดของ DPSIR ซึ่งจะมีการพิจารณาในส่วนถัดไป

2.4 กรอบแนวคิด DPSIR

กรอบ DPSIR เป็นเครื่องมือที่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแห่งสหภาพยุโรป (European Environment Agency: EEA) ได้ทำการพัฒนาเพื่อวางระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม กรอบ DPSIR ให้แนวคิดที่ สังคมมนุษย์ปรับปรุงและแก้ไขรูปแบบการผลิตและการบริโภคไปตามวิวัฒนาการเพื่อการดำรงอยู่ มีจุดเริ่มต้นจากปัจจัยที่เป็นพลังขับเคลื่อน (Driving Forces: D) ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่ลงตัวและไม่ลงตัว ส่งผลให้เกิดแรงกดดัน (Pressures: P) ต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ผลที่ตามมาคือ สภาพหรือสภาวะ (State: S) ของสมดุลหรือคุณภาพของสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง และเมื่อเกินกว่าที่องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศจะรองรับ ผลกระทบ (Impacts: I) ที่เป็นภัยคุกคามก็จะปรากฏออกมา สังคมมนุษย์จึงต้องมีเครื่องมือรองรับผลกระทบดังกล่าว (Response: R) เพื่อฟื้นฟูคุณภาพที่สูญเสียไป (Baldwin et al., 2016; Bradley & Yee, 2015; Kristensen, 2004)

กรอบ DPSIR ได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้วิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร และระบบนิเวศทั่วโลก เช่น ความยั่งยืนด้านการเกษตร ดิน น้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรประมง ทรัพยากรทางทะเล มลพิษ ฯลฯ ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR ปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ DPSIR	ประเทศ
Kristensen (2004)	กรอบ DPSIR	ประเมินสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการโดยใช้กรอบ DPSIR วิเคราะห์ในประเด็นเรื่องน้ำมลพิษจากสารอินทรีย์และปรากฏการณ์ Eutrophication ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่แหล่งน้ำมีปริมาณธาตุอาหารจำพวกฟอสฟอรัสและไนโตรเจนในปริมาณมากจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพืชพันธุ์ในน้ำ โดยส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางน้ำ และใช้การวิเคราะห์ห่วงโซ่แห่งสาเหตุ GIWA (GIWA casual chain analyses) ทำให้เข้าใจถึงปัญหา และสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางด้านน้ำ	เคนยา
Caeiro et al. (2004)	การประยุกต์โมเดล DPSIR กับปากแม่น้ำ Sado ในบริบทสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ - แรกกัดต้นด้านเศรษฐกิจและสังคม	ใช้ DPSIR เป็นเครื่องมือในการประเมินและจัดการสิ่งแวดล้อมปากแม่น้ำที่ติดทะเลโดยเฉพาะการฟื้นฟูสภาพบนพื้นฐานของระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographical Information System: GIS) งานวิจัยนี้มุ่งความสนใจไปที่การระบุในเบื้องต้นและการประเมินแรกกัดต้นทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม โดยเลือกพื้นที่ปากแม่น้ำ Sado เป็นกรณีศึกษา	โปรตุเกส
Stanners et al. (2007)	กรอบการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมและตัวชี้วัด โดย EEA	นำเสนอวิธีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและตัวชี้วัดทางด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนาไปสู่การจัดกรอบวิเคราะห์ DPSIR ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมยุโรป (European Environment Agency: EEA) และมีการขยายขอบเขตการประยุกต์ใช้ DPSIR กับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยสถาบันหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ เช่น องค์กรอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) โดยได้นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่เพิ่มเติมมากมาย	ยุโรป

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR (ต่อ)

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ DPSIR	ประเทศ
Tsai, Tzeng, Fu, and Wu (2009)	การจัดการการพัฒนาที่ยั่งยืนข้ามชาติในสหภาพยุโรปบนกรอบ DPSIR	ประยุกต์ใช้กรอบ DPSIR โดยกำหนดชุดตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่แสดงความเชื่อมโยงแห่งสาเหตุในภูมิภาคยุโรป โดยการเลือกตัวชี้วัด 28 ตัว และเก็บรวบรวมข้อมูลใน 27 ประเทศ ระหว่างปี ค.ศ. 2005 - 2006 มีการประยุกต์ใช้เทคนิค partial least-squares (PLS) เพื่อกำหนดว่า ตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นแต่ละตัวสัมพันธ์กันอย่างไร ผลลัพธ์จากการทดลองพิสูจน์ว่า มีความเชื่อมโยงกันในด้านที่มาและสาเหตุแห่งปัญหาทั้งหมดมากกว่า ผลกระทบของการแก้ไขปัญหา (Responses) ที่กระทำต่อ DPS การศึกษานี้เสนอแนะวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมในรูปแบบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับกรอบ DPSIR แก่เจ้าหน้าที่ทางการแห่งยุโรป	ยุโรป
Nebyou (2010)	การประยุกต์ใช้ DPSIR เพื่อประเมินกลยุทธ์การจัดการทางเลือกของอุทยานแห่งชาติซีมอน เอธิโอเปีย	DPSIR ได้ถูกนำมาใช้จัดกรอบในการสื่อสารองค์ความรู้ที่มีต่อสถานะและการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่นำไปสู่ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติซีมอน โดยมีตัวชี้วัดทั้งหมด 31 รายการ ข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษานี้คือ ข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอตามกรอบ DPSIR และช่องว่างองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำความเข้าใจพลวัตของระบบและการทำหน้าที่ของระบบนิเวศของอุทยานแห่งชาติซีมอน	เอธิโอเปีย

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR (ต่อ)

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ DPSIR	ประเทศ
Glyptou et al. (2013)	กรอบการติดตามการ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน: สิ่งที่ค้นพบจาก การศึกษา เปรียบเทียบแหล่ง ท่องเที่ยวใน เมดิเตอร์เรเนียน	สร้างความสัมพันธ์ของเหตุและผล ในกรอบ DPSIR โดยนำไปสู่แนวทางนโยบายและการ ประเมินความยั่งยืนของการท่องเที่ยว โดยทำ การประเมินการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วยการ จัดทำเค้าโครงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล (cause-effect relations) ระหว่าง (1) การ หลังไหลของการท่องเที่ยวเชิงกายภาพที่แสดง ด้วยองค์ประกอบของอุปทาน-อุปสงค์ และ การจัดองค์กรตลาดการท่องเที่ยว (2) ผลที่ ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อคืน การจ้างงาน และแรงกดดันด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การ บริโภคทรัพยากร และ (3) ผลกระทบทางตรง และทางอ้อมทั้งหมด ที่เป็นผลพวงจาก กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวของเจ้าบ้าน เช่น เศรษฐกิจและโครงสร้างการจ้างงานและ วิวัฒนาการ การประเมินมลพิษ การกระจาย รายได้ ความหลากหลายทางชีวภาพ การดำรง อยู่และคุณภาพของทรัพยากรทางธรรมชาติ	ตุรกี ตูนิเซีย สเปน อียิปต์ โครเอเชีย โมร็อกโก แอลจีเรีย และอิตาลี
Cooper (2013)	ปัญหาด้านนิเวศ-สังคม : กรอบ DPSWR, กรอบ DPSIR ที่ได้ปรับปรุง และประยุกต์ใช้กับ ระบบนิเวศทางทะเล	ประยุกต์ใช้กรอบ DPSIR ระบุสารสนเทศที่ สอดคล้องกับบริบทระบบนิเวศจำนวนมาก แต่ยังมีข้อจำกัดด้านความชัดเจนในนิยาม และพื้นฐานด้านแนวคิด ซึ่งลดทอน ความสามารถในการนำผลการศึกษามา เทียบเคียงกัน การศึกษานี้เสนอกรอบ DPSWR (Driver-Pressure-State-Welfare- Response) ซึ่งนิยามหมวดหมู่ของสารสนเทศ ด้วยการสังเคราะห์แนวคิด DPSIR เพื่อให้ เกิดความชัดเจนในการจัดจำแนกสารสนเทศ โดยสารสนเทศจัดเข้าหมวดหมู่ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบสังคมและนำมาประเมินผลได้และเสียที่ ได้รับ อันเนื่องมาจากกิจกรรมของมนุษย์จน ได้นำไปสู่การตัดสินใจในด้านสิ่งแวดล้อม	ทวีปยุโรป

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR (ต่อ)

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ DPSIR	ประเทศ
Hou, Zhou, Burkhard, and Müller (2014)	การประยุกต์ใช้โมเดล DPSIR เพื่อวิเคราะห์พลังขับเคลื่อนการให้บริการระบบนิเวศของระบบสิ่งแวดล้อม-มนุษย์ในภาคเกษตร	ประยุกต์ใช้กรอบ DPSIR ในมณฑล Jiangsu ใช้ข้อมูลระดับเมือง 13 เมือง โดยมีการใช้ correlation analysis เพื่อค้นหา(Drivers: D) ในแต่ละตัวชี้วัดใน DPSIR ทั้ง 13 เมือง ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการขยายตัวภาคเกษตรส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น กลุ่มเมืองที่มีผลผลิตทางการเกษตรสูงกว่าจะพึ่งพาเศรษฐกิจภาคเกษตรน้อยกว่าและมีความหลากหลายทางชีวภาพมากกว่า ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเมืองที่มีผลผลิตทางการเกษตรต่ำกว่าจะพึ่งพาเศรษฐกิจภาคเกษตรสูงกว่าและมีความหลากหลายทางชีวภาพต่ำกว่า	จีน
Blauvelt (2014)	การจัดระบบตัวชี้วัดและดัชนีด้านสิ่งแวดล้อม	พิจารณาบทบาทของการจัดทำและข้อจำกัดของชุดตัวชี้วัดความยั่งยืนและดัชนีทางด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบ DPSIR และได้เสนอเทคนิคการจัดหมวดหมู่ตัวชี้วัดดังกล่าวให้สอดคล้องกับ DPSIR ใหม่ โดยที่ตัวชี้วัดความยั่งยืนและดัชนีที่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันสามารถนำมาจัดใหม่เป็นหมวดหมู่ที่เห็นความต่างที่ชัดเจนในเชิงนิยามและสามารถถ่ายโอนได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงระดับ หรือ ความเข้มข้นในการนำมารวมกัน โดยผู้ใช้หรือผู้ตัดสินใจหรือผู้กำหนดนโยบายสามารถประเมินบริบทของสารสนเทศเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง	สหรัฐอเมริกา
Cayford (2015)	การค้นพบกรอบที่เหมาะสมเพื่อจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม – กรณีคุณภาพน้ำในนิวซีแลนด์	ประยุกต์ใช้ DPSIR เพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหามลพิษทางน้ำ ซึ่งมาจากอุตสาหกรรมโคนมที่สร้างปัญหาด้านมลพิษทางน้ำมากที่สุดในิวซีแลนด์ โดยนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาในเขต Canterbury และมีส่วนช่วยในการตัดสินใจในการทำงานเชิงรุกมากขึ้น	นิวซีแลนด์

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR (ต่อ)

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ DPSIR	ประเทศ
Bradley and Yee (2015)	การใช้กรอบ DPSIR เพื่อพัฒนาโมเดล แนวคิด: เอกสารสนับสนุนทางเทคนิค	เผยแพร่การใช้กรอบ DPSIR ของหน่วยงานปกป้องสิ่งแวดล้อมประเทศสหรัฐฯ (US Environmental Protection Agency: EPA) สำหรับผู้มีอำนาจตัดสินใจในการประยุกต์โมเดลแนวคิด DPSIR เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน มีการแจกแจงตัวชี้วัดแต่ละตัวของ DPSIR ไว้ชัดเจน และมีการยกตัวอย่างกรณีศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ความเชื่อมโยงของระบบนิเวศชายฝั่งและแนวปะการังกับภาคการท่องเที่ยวและนันทนาการ และด้านสุขภาพ-นิเวศกรณีศึกษาโรคหอบหืด	สหรัฐฯ
Oesterwind, Rau, and Zaiko (2016)	พลังขับเคลื่อนและแรงกดดัน-ไขความกระจ่างค่าที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในวิทยาศาสตร์ทางทะเลและนโยบาย	ได้มีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมมากขึ้นในทางสาเหตุและการประเมินสิ่งแวดล้อม ซึ่งนิยามของ พลังขับเคลื่อนภัยคุกคามและแรงกดดัน บ่อยครั้งมักให้ความหมายไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในดำเนินการกำหนดนโยบาย เมื่อมาถึงจุดการประเมินระบบนิเวศแบบบูรณาการ ซึ่งงานวิจัยนี้จัดให้มีนิยามที่สอดคล้องกับแนว DPSIR โดยใช้ตัวอย่างจากกรอบยุทธศาสตร์ทางการทะเลของยุโรปเพื่อยกระดับการสื่อสารให้ดีขึ้นระหว่างวิทยาศาสตร์และการบริหารจัดการนโยบายสิ่งแวดล้อมระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ	ยุโรป

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR (ต่อ)

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ DPSIR	ประเทศ
Lewison et al. (2016)	กรอบ DPSIR สามารถนำมาใช้จัดทำโครงสร้างปัญหาและอำนวยความสะดวกงานวิจัยเชิงประจักษ์ในระบบชายฝั่งทะเลได้อย่างไร	ทบทวนการใช้ DPSIR ในรายงานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั่วโลก พบว่ามี 1,315 รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและสังคม เป็นระบบที่ควมรวมระบบมนุษย์และธรรมชาติ เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นการปรับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัต การปรับตัว และการเปลี่ยนรูปแบบการดำรงอยู่ที่มีหลายขนาดและหลายมิติให้มาอยู่ในแนวเดียวกัน ในจำนวนดังกล่าวมีบทความ 810 รายการที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและสังคม และมีบทความเพียง 24 รายการเท่านั้นที่มีศักยภาพสูงที่เป็นงานวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับระบบสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล โดยได้นำผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในกรอบ DPSIR เป็นผลสำเร็จ กรอบ DPSIR สามารถบูรณาการข้ามสาขาวิชาและข้ามหน่วยงานที่แตกต่างกัน ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น รัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการประยุกต์แนวทางเชิงปริมาณ โดยเฉพาะการรวมประเภทข้อมูลที่แตกต่างเข้าด้วยกัน และยังคงมีงานอีกมากมายในการทำให้กรอบ DPSIR ใช้งานได้เต็มศักยภาพ	-
Lyra, Pliakas, Skias, and Gkiougkis (2016)	การใช้กรอบ DPSIR ในการจัดการลุ่มน้ำ Almyros ในเขต Magnesia	นำข้อมูลทางด้านธรณีวิทยา อุทกศาสตร์ ธรณีอุทกศาสตร์ รวมไปถึงด้านการจัดการพื้นที่ มาจัดทำและกำหนดลงไปในการกรอบ DPSIR ซึ่งผลการวิเคราะห์นำไปสู่การยกระดับความตระหนักรู้ในสถานะของสิ่งแวดล้อมในเมืองและธรรมชาติ และชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่เป็นดุลพินิจ 2 ประการในพื้นที่ ได้แก่ (1) การยอมรับปัญหาที่เป็นผลมาจากการแทรกแซงของมนุษย์เพื่อทำให้ความต้องการในการดำรงอยู่เป็นที่น่าพึงพอใจ และ (2) การจัดทำมีทิศทาง การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	กรีซ

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ DPSIR (ต่อ)

ผู้เขียน (ปี)	ชื่อเรื่อง	ประยุกต์ใช้ DPSIR	ประเทศ
Baldwin et al. (2016)	การใช้กรอบ DPSIR เพื่อการฝึกอบรมหลายสาขาวิชา และการค้นหาองค์ความรู้ในอ่าวไทย	เป็นกระบวนการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการภายใต้กรอบ DPSIR ที่จังหวัดตราด ประเทศไทยภายใต้หัวข้อ “Workshop on Integration of Management & Sustainable Usage of Marine & Coastal Resources in the ASEAN Region by using DPSIR Frameworks” 9 - 14 มกราคม 2558 เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถให้ผู้เข้ารับการอบรม ASEAN โดยจำนวน 48 คน เป็นนักวิทยาศาสตร์ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้จัดการด้านการประมงและชายฝั่ง ผู้นำชุมชนท้องถิ่นจากไทย กัมพูชา เวียดนามและมาเลเซียได้มาแบ่งปันความรู้และเรียนรู้ถึงวิธีการนำ DPSIR ไปใช้ประโยชน์	ไทย

สำหรับในประเทศไทย การใช้กรอบ DPSIR ยังไม่เป็นที่แพร่หลายเนื่องจากต้องใช้องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาและโจทย์ที่ทำการศึกษา จึงเป็นการยากในการประยุกต์ใช้กรอบ DPSIR ได้อย่างสมบูรณ์โดยคนคนเดียว รูปที่ 2 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงที่เป็นเหตุเป็นผลของแต่ละตัวอักษรของ DPSIR ซึ่งความหมายของแต่ละตัวอักษรสรุปได้ดังนี้ (Carr et al., 2007)

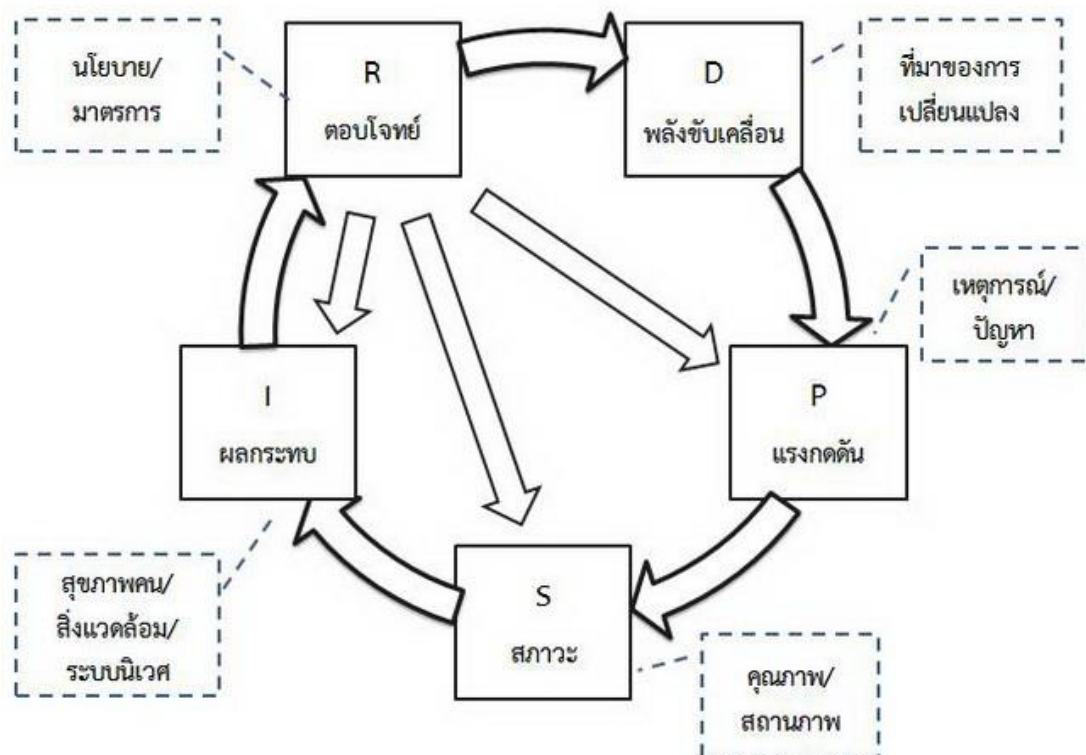
- **พลังขับเคลื่อน (Driving Forces: D)** มาจากความต้องการของมนุษย์ที่ต้องการพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นแต่ก็ต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการยกระดับความเป็นอยู่และฐานะทางสังคม

- **แรงกดดัน (Pressures: P)** เป็นกระบวนการที่เกิดต่อเนื่องจากพลังขับเคลื่อนที่กดดันต่อระดับการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตและการบริโภค และการปล่อยของเสียจากกระบวนการดังกล่าว ได้แก่ สารปนเปื้อน ของเสีย เสียงรบกวน ฯลฯ สู่อากาศ ดิน และน้ำ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

- **สภาพหรือสถานะ (State: S)** ปริมาณและคุณภาพขององค์ประกอบในส่วนต่างๆของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่หลากหลาย ได้แก่ อากาศ น้ำ ดิน ฯลฯ ที่ประสานสัมพันธ์ในการทำหน้าที่ของสิ่งเหล่านี้และแสดงถึงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) กิจกรรมของมนุษย์ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ ซึ่งค่าในเชิงตัวเลขจะเป็นตัวบ่งชี้ระดับที่เป็นภัยต่อมนุษย์และระบบนิเวศ หากสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสากล

- **ผลกระทบ (Impact: I)** ความต่อเนื่องที่ส่งต่อมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของประเด็น ปัญหาหรือโจทย์ที่ต้องการพิจารณาและวิเคราะห์ สถานภาพ สุขภาพคน สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงระบบนิเวศ ซึ่งผลกระทบมีทั้งด้านบวกและด้านลบ

- **ตอบโต้ (Responses: R)** เป็นส่วนของการค้นหา หรือคิดค้นนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาและตอบโต้ข้างต้น โดยกำหนดเป็นนโยบาย มาตรการ หรือกฎกติกาทั้งในเชิงบังคับและให้สิ่งจูงใจในการปรับสมดุลของระบบนิเวศให้กลับคืนมาสู่ความยั่งยืน หรือสมดุลใหม่ ในความหมายที่ว่า "สุขภาพคนต้องเคียงคู่ไปกับสุขภาพสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ"

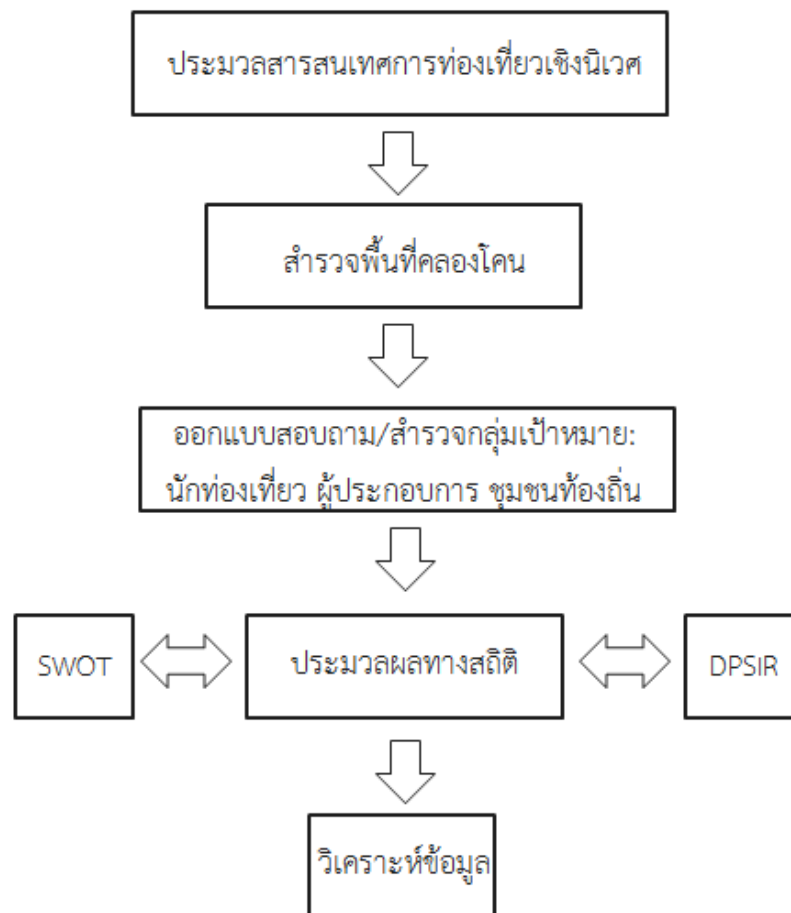
รูปที่ 2 กรอบ DPSIR

ที่มา: ปรับปรุงจาก Kristensen (2004)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 3 ขั้นตอนการศึกษา

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1.1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร วิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่คลองโคกน โดยการค้นคว้าและศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของชุมชนในพื้นที่ รวมไปถึงสภาพภูมิประเทศ พื้นที่ป่าชายเลน และการท่องเที่ยว จาก สถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐ และจากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตเป็นสำคัญ

3.1.2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยการสำรวจจากภาคสนามโดยตรงและการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ดังนี้

3.1.2.1 การสำรวจภาคสนามโดยตรง (Direct Field Survey) เป็นการสำรวจ โดยใช้การสังเกตการณ์และบันทึกภาพในพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ลักษณะการใช้ที่ดิน สภาพพื้นที่ป่าชายเลน และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

3.1.2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถาม พร้อมทั้งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับปราชญ์ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคกน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคกนในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่

- นักท่องเที่ยว กำหนดจำนวนตัวอย่าง 200 คน โดยครอบคลุมทั้งนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนและนักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างคืน นักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ณ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ในส่วนของการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างคืนทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูล ณ จุดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือจุดต้อนรับหรือจุดรวมนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในหมู่ 2 และหมู่ 3 ซึ่งเป็น โรงเรียน ตลาด จุดลงเรือและร้านอาหาร เครื่องดื่มและอาหาร ซึ่งการคำนวณขนาดตัวอย่างนักท่องเที่ยวเลือกใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ในที่นี้ได้เลือกใช้สูตร กรณีที่ไม่ทราบขนาดหรือจำนวนประชากร เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรนักท่องเที่ยวที่มาเยือนคลองโคกนในรอบปี แต่เท่าที่ประเมินเข้าใจว่ามีจำนวนมาก ผลจะออกมา ดังนี้ (Cochran, 1977; Israel, 1992)

$$n = \frac{Z^2 pq}{e^2} = \frac{(1.96)^2 (0.5)(0.5)}{(0.07)^2} = \frac{(3.8416)(0.25)}{(0.0049)} = \frac{(0.9604)}{(0.0049)} = 196 \Rightarrow 200 \text{ คน}$$

โดยที่ n = ขนาดตัวอย่าง

Z^2 = ระดับความเชื่อมั่นที่ต้องการ ในที่นี้กำหนดไว้ที่ 95% \Rightarrow 1.96

e = ระดับความแม่นยำที่ต้องการ = $\pm 7\%$ หรือ 0.07

p = สัดส่วนที่ประมาณการของคุณลักษณะเฉพาะของประชากร = 0.5

q = (1-p) = 0.5

- ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในท้องถิ่นที่ทำธุรกรรมด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ เรือนถาวรโฮมสเตย์ รีสอร์ทบ้านไม้ธารารีสอร์ทบ้านไม้ชายเลน บ้านคลองโค่นรีสอร์ท เรือนริมเล ภูซิดโฮมสเตย์ โฮมกระเตงชาวเล ศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลน (ผู้ใหญ่ซงค์โฮมสเตย์) และวังมนัสรีสอร์ท ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

- ชาวบ้านในชุมชนตำบลคลองโคน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 200 ครั้วเรือน ซึ่งการคำนวณขนาดตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามชุมชนชาวตำบลคลองโคน เลือกใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างในกรณีที่ไม่ทราบขนาดหรือจำนวนประชากร โดยข้อมูลกรมการปกครอง ปี พ.ศ. 2560 ระบุว่า ตำบลคลองโคนมีประชากร (ครั้วเรือน) จำนวน 1,381 ครั้วเรือน เมื่อใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างในกรณีดังกล่าว ผลจะออกมา ดังนี้ (Cochran, 1977; Israel, 1992)

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2} = \frac{1,381}{1+1,381(0.07)^2} = \frac{1,381}{1+6.7669} = 177.8 \Rightarrow 200 \text{ ครั้วเรือน}$$

โดยที่ n = ขนาดตัวอย่าง

e = ระดับความแม่นยำที่ต้องการ = $\pm 7\%$ หรือ 0.07

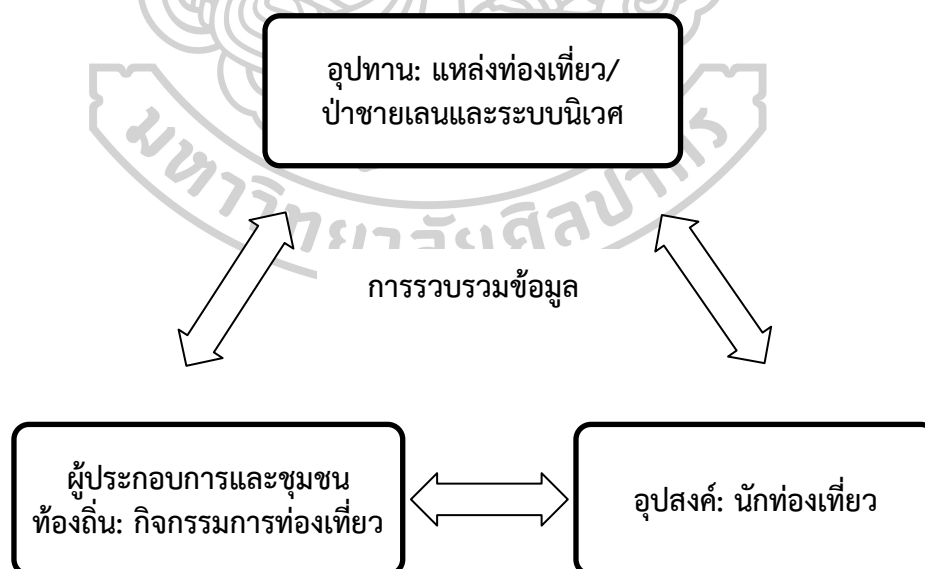
N = จำนวนประชากร

โดยการกระจายตัวอย่าง พิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงด้านทำเลและที่ตั้งของครั้วเรือนในแต่ละหมู่บ้านที่น่าจะมีส่วนร่วมและหรือได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ เช่น หมู่ 2 และ 3 ตั้งอยู่ติดแนวสองฝั่งคลองไปสู่ชายทะเลและป่าชายเลน หมู่ 5 และ 7 มีธุรกรรมด้านที่พักและร้านอาหารจำนวนมาก เป็นต้น จากเกณฑ์ดังกล่าว ได้กระจายตัวอย่างครั้วเรือนในหมู่ 1 – หมู่ 7 จำนวน 14, 39, 41, 14, 38, 12 และ 42 ครั้วเรือนตามลำดับ (ร้อยละ 14.5 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมด) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างครั้วเรือนของแต่ละหมู่บ้านด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย โดยนำจำนวนครั้วเรือนของแต่ละหมู่บ้านมาจัดเรียงลำดับ 1, 2, 3,....., n จากนั้นกำหนดช่วงในการคัดเลือกตัวอย่างให้เหมาะสมกับขนาดตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน ยกตัวอย่าง เช่น หมู่ 1 มีครั้วเรือน 141 ครั้วเรือน ช่วงที่ใช้ คือ 10 (141/14 = 10) เลือกคนที่ 10, 20, 140 จนกระทั่งครบ 14 ตัวอย่าง (ครั้วเรือน) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเมื่อทราบจำนวนประชากร (จำนวนครั้วเรือนทั้งหมดของแต่ละหมู่บ้าน) หมู่ 2 – หมู่ 7 ก็ดำเนินการในทำนองเดียวกัน ทั้งหมดทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครั้วเรือนโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ประชากรและขนาดตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (ครัวเรือน)	ขนาดตัวอย่าง (ครัวเรือน)
1	คลองคต	141	14
2	คลองโคน	224	39
3	คลองโคน	150	41
4	แพรกทะเล	184	14
5	คลองช่อง	275	38
6	ประชาขมชื่น	197	12
7	คลองช่องน้อย	210	42
รวม		1,381	200

แนวคิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียจากการให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว (ด้านอุปทาน) โดยมีคนในพื้นที่ ได้แก่ ผู้ประกอบการและชาวบ้านในชุมชนคลองโคน ที่มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและให้บริการความรู้เชิงนิเวศรวมไปถึงวิถีชีวิตชาวบ้าน ฯลฯ เพื่อสร้างความพึงพอใจหรือความประทับใจและประสบการณ์รวมไปถึงความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว (ด้านอุปสงค์) ปรากฏตามรูปที่ 4

รูปที่ 4 กรอบแนวคิดในการรวบรวมข้อมูล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญในกรณีข้อมูลทุติยภูมิคือ แผนที่จากกรมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมโยธาธิการและผังเมือง และ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน ส่วนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก รวมไปถึงอุปกรณ์บันทึกภาพและเสียง โดยแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ มี 3 ชุด สำหรับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก และชุมชนชาวคลองโคน โดยข้อคำถามและเนื้อหาในแบบสอบถามได้มาจากการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นและข้อมูลทุติยภูมิที่ได้การตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน ซึ่งแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด ประกอบด้วย

กลุ่มนักท่องเที่ยว แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและอื่นๆ

กลุ่มผู้ประกอบการที่พัก แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ ส่วนที่ 3 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ และ ส่วนที่ 5 สภาพแวดล้อมในสถานประกอบการ (บันทึกโดยผู้สัมภาษณ์)

กลุ่มชุมชนท้องถิ่น แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น ส่วนที่ 2 ผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และ ส่วนที่ 4 อื่นๆที่สังเกตได้จากการสัมภาษณ์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของผู้มีส่วนได้เสียและนักท่องเที่ยวที่มาเยือนคลองโคน และ (2) การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนโดยใช้ SWOT และ DPSIR ตามลำดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยการอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่ทำการศึกษาในทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ทั้งมุมมองในด้านอุปทาน (ชุมชนและผู้ประกอบการที่พักในพื้นที่) และด้านอุปสงค์ (นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนในพื้นที่) จากคำถามแบบเปิดที่ให้แสดงความคิดเห็นและคำถามแบบมีตัวเลือกที่ใช้วิธีวัดระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวแสดงตามตารางที่ 6

การคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ยความเห็นในแต่ละด้านของนักท่องเที่ยว

$$\text{คะแนนความเห็นเฉลี่ยในแต่ละด้าน} = \frac{\text{ผลรวมของระดับคะแนน} \times \text{จำนวนผู้แสดงความคิดเห็นตามระดับคะแนนแต่ละด้าน}}{\text{จำนวนผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดในแต่ละด้าน}}$$

ตารางที่ 6 เกณฑ์การกำหนดระดับความคิดเห็นในแต่ละด้าน

ระดับคะแนน	คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับเกณฑ์ที่ประเมิน
5	4.21 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุดหรือเห็นว่ามีผลมากที่สุด
4	3.41 – 4.20	เห็นด้วยมากหรือเห็นว่ามีผลมาก
3	2.61 – 3.40	เห็นด้วยปานกลางหรือเห็นว่ามีผลปานกลาง
2	1.81 – 2.60	เห็นด้วยน้อยหรือเห็นว่ามีผลน้อย
1	1.00 – 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือเห็นว่ามีผลน้อยที่สุด

และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการเก็บตัวอย่างจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) Version 21.0 เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนุ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งแจกแจงในรูปความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนุ โดยจำแนกตามปัจจัยต่างๆ ใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ ด้วยวิธี one-way ANOVA ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือที่ระดับ $p = 0.05$ และการศึกษาข้อมูลของผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวและของชุมชนท้องถิ่น ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ระดับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ในตำบลคลองโคกนุ

3.3.2 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้ SWOT และ DPSIR เป็นการนำผลลัพธ์จากการประมวลผลข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม 3 กลุ่มเป้าหมาย ผสมเข้ากับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับปราชญ์ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคกนุ ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่และการสังเกตการณ์ มาประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนุ โดยการใช้ SWOT เพื่อประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคกนุและเสริมด้วยการวิเคราะห์โดยใช้กรอบ DPSIR เพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคกนุ

บทที่ 4

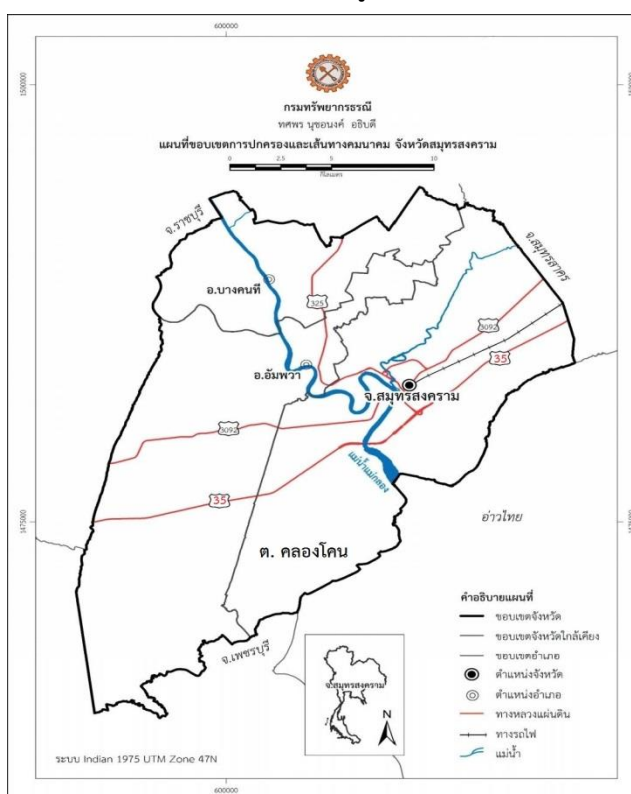
ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกเป็นผลการศึกษาบริบทในพื้นที่ ส่วนที่ 2 เป็นผลจากการสำรวจภาคสนาม โดยกำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยนักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว จำนวน 9 ราย และตัวแทนชุมชนชาวตำบลคลองโคน จำนวน 200ครัวเรือน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ส่วนที่ 3 เป็นผลการประเมินการรองรับโดยใช้ SWOT และ DPSIR ตามลำดับ

4.1 ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา

4.1.1 ที่ตั้งตำบลคลองโคน

คลองโคนเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ประมาณ 15 กิโลเมตร โดยสามารถใช้เส้นทางถนนพระราม 2 หรือ ถนนธนบุรี-ปากท่อ (ทางหลวงหมายเลข 35) ระหว่างกิโลเมตรที่ 71-72 (รูปที่ 5)

รูปที่ 5 ที่ตั้งตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา: กรมทรัพยากรธรณี (2559)

4.1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคลองโคน

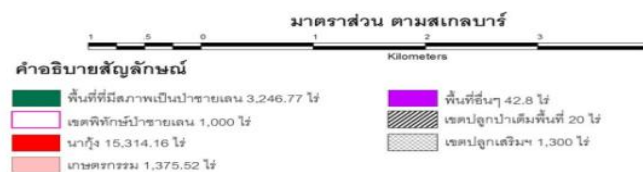
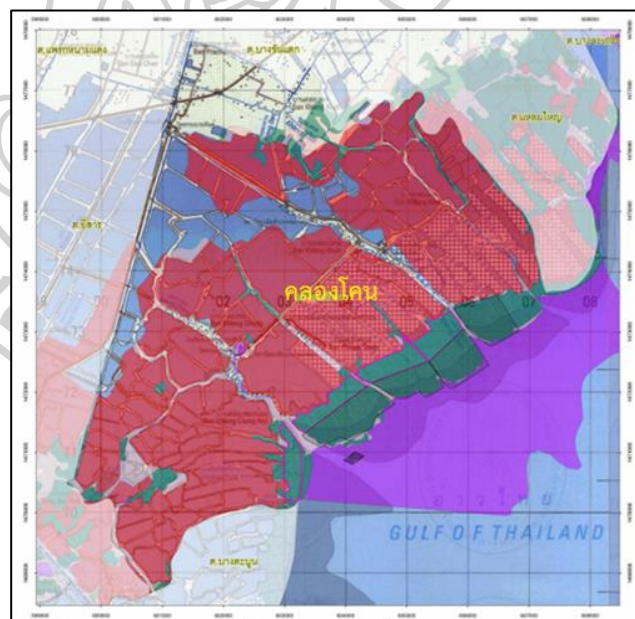
ปัจจุบันป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกเป็น 1) ป่าชายเลนในที่ดินกรรมสิทธิ์ราษฎร 2) ป่าชายเลนที่ปลูกขึ้นหลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลิ้น และ 3) ป่าชายเลนบนพื้นที่งอกชายฝั่งทะเล โดยจังหวัดสมุทรสงครามได้ดำเนินการปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนตามโครงการฟื้นฟูป่าชายเลนบนพื้นที่งอกชายฝั่งทะเลที่ตำบลคลองโคน มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 จนถึงปี พ.ศ. 2555 ได้เนื้อที่ป่า 2,568 ไร่ 3 งาน เมื่อปี พ.ศ. 2543 จังหวัดได้ดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่สาธารณประโยชน์ชายทะเล ในพื้นที่ตำบลคลองโคน จำนวน 6 แปลง มีเนื้อที่ 1,884 ไร่ 1 งาน 26 ตารางวา ออก ณ วันที่ 4 เมษายน 2543 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงครามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงดังตารางที่ 7 ดังนี้ ตารางที่ 7 แสดงพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ถึง พ.ศ. 2557

ปี พ.ศ.	พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ (ไร่)	
	พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ไร่)
2518	51,250	-
2522	47,800	-
2529	306	-
2532	-	-
2534	-	-
2536	5,775	-
2539	7,156	-
2543	15,957	-
2547	14,112	-
2552	14,273	-
2557	18,247	18,246.85

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2561)

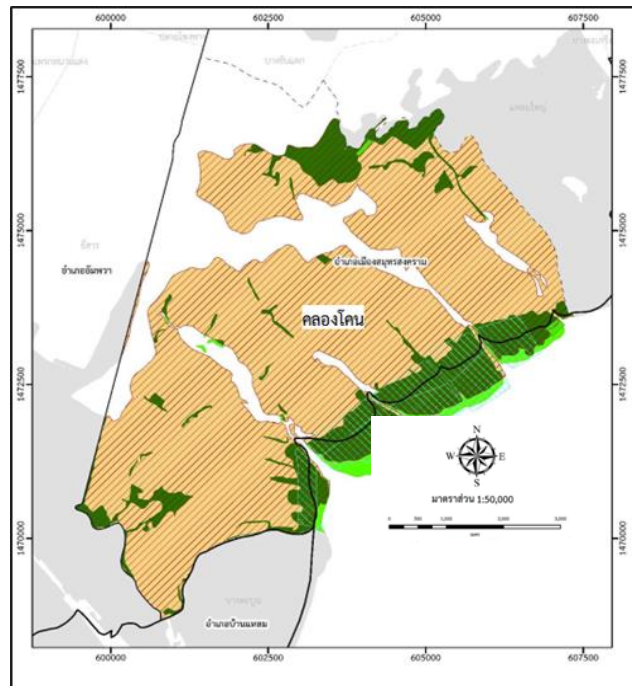
ตำบลคลองโคนมีพื้นที่ 33.7 ตารางกิโลเมตร (21,062 ไร่) ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล สภาพพื้นที่ป่าชายเลนมีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดเนื่องจากชายฝั่งตำบลคลองโคนมีการสะสมของตะกอน เกิดพื้นที่งอกมากกว่า 1 เมตร/ปี ส่งผลให้แนวชายฝั่งและพื้นที่ป่าชายเลนมีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะโครงการปลูกป่าซึ่งมีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 โดยในปี พ.ศ. 2535 ได้เริ่มมีการปลูกป่าชายเลนขึ้นในหมู่ที่ 1 ถึงหมู่ 5 และหมู่ 7 ส่งผลให้ป่าชายเลนที่เคยบุกรุก ถูกทำลายกลายเป็นนาุ้งและนาุ้งร้างกลับฟื้นคืนมาเป็นป่าชายเลนอีกครั้งหนึ่งแม้จะยังไม่ถึงสถานะเดิมก็ตาม ซึ่งสถานภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของคลองโคนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาที่มีความอ่อนไหวจากการกระทำของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล ได้แก่ ป่าชายเลน สัตว์และพืชทะเล และระบบนิเวศพื้นที่ทะเลที่เสื่อมโทรมลงรวมถึงภัยพิบัติธรรมชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของตำบลคลองโคน

เนื่องจากตำบลคลองโคนมีลักษณะพิเศษที่เกิดพื้นที่กอกชายฝั่ง ทางการโดยเฉพาะ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจึงเข้ามาบริหารจัดการการใช้ที่ดินป่าชายเลนให้ชัดเจนโดยจัดจำแนก เป็นของรัฐและของประชาชนในพื้นที่ที่อาศัยทำมาหากินมาแต่เดิม ในส่วนที่ดินป่าชายเลนที่เป็นของรัฐ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังได้จัดสรรที่ดินป่าชายเลนบางส่วนให้ประชาชนเช่าทำกินและ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และได้จัดทำโครงการใช้ประโยชน์ที่ดินในปี พ.ศ. 2552 ปรากฏตามรูปที่ 6 และ ในปี พ.ศ. 2557 ได้จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน โดยพบว่า จังหวัดสมุทรสงครามนั้นมีพื้นที่ ป่าชายเลนในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จำนวน 80,323.45 ไร่ โดยแบ่งเป็น พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ จำนวน 18,246.85 ไร่ ซึ่งอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม มีพื้นที่ป่าชายเลนใน แต่ละตำบล จำนวน 52,655.59 ไร่ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530, 22 สิงหาคม 2543 และ 17 ตุลาคม 2543 โดยตำบลคลองโคนมีพื้นที่ป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 19,979.25 ไร่ ซึ่งมีพื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ จำนวน 3,246.77 ไร่ และจากข้อมูลทรัพยากรป่าชายเลน ตำบลคลองโคน พบว่า ตำบลคลองโคนมีขอบเขตพื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 18,995.85 ไร่ เป็นพื้นที่ป่า ชายเลนคงสภาพจำนวน 4,158.16 ไร่ โดยมีพื้นที่ป่าชายเลนในเขตมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 3,656.35 ไร่ และพื้นที่ป่าชายเลนนอกเขตมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 501.81 ไร่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ทิ้งร้าง พื้นที่อยู่อาศัย และอื่นๆ รวมจำนวน 15,339.51 ไร่ ปรากฏตามรูปที่ 7 (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2561)

รูปที่ 6 การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2552

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2552)

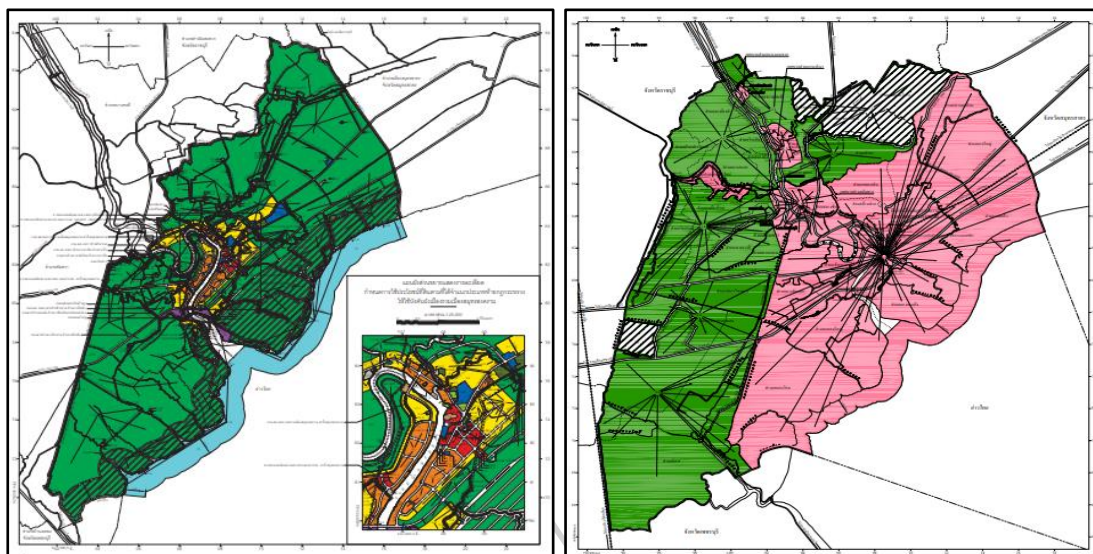

คำอธิบายสัญลักษณ์

	พื้นที่ตามมติกรม.		ป่าชุมชน
	ป่าชายเลนในเขตมติกรม.		ปลูกป่าพระราชัฐ
	ป่าชายเลนนอกเขตมติกรม.		ปลูกป่าในเมือง
	ป่าชายหาด		แปลงปลูกป่า
	ป่าพรุ		ปลูกเสริม
	ป่าบก		เขตพิทักษ์รักษาสัตว์น้ำ
	หาดเลน/เลนออก		คดีบุกรุก
	แม่น้ำลำคลอง/หาดทราย		ขอบเขตตำบล
	พื้นที่เปลี่ยนแปลงสภาพ		ขอบเขตอำเภอ
	พื้นที่อนุญาต		ขอบเขตจังหวัด

รูปที่ 7 การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2557
ที่มา: ส. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2557)

เมื่อมาพิจารณาการประกาศผังเมืองรวมของจังหวัดสมุทรสงครามโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง เฉพาะในส่วนอำเภอเมืองสมุทรสงครามที่มีตำบลคลองโคนตั้งอยู่ พบว่า การประกาศผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2558 กับ ประกาศผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2560 (รูปที่ 8) มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงในส่วนของอำเภอเมืองสมุทรสงคราม กล่าวคือ ผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2558 ยังคงความเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม พื้นที่อนุรักษ์สภาพแวดล้อม และพื้นที่โล่งเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไว้ชัดเจน ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับการจัดโซนของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มากบ้างน้อยบ้างในพื้นที่ของตำบลคลองโคน แต่ประกาศผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2560 ได้ลบภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กล่าวถึงข้างต้นหายไปจากแผนที่ ส่งผลให้พื้นที่ตำบลคลองโคนทั้งหมดเป็น **ที่ดินประเภทชุมชน**

(ก) ปี พ.ศ. 2558

(ข) ปี พ.ศ. 2560

รูปที่ 8 แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำกฎกระทรวงให้ใช้
บังคับผังเมืองรวมจังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา: กรมโยธาธิการและผังเมือง (2558), กรมโยธาธิการและผังเมือง (2560)

4.1.3 การถือครองที่ดินในตำบลคลองโคน

จากการสำรวจการถือครองที่ดินในตำบลคลองโคนของสำนักงานจัดการป้องกันการ
กัดเซาะชายฝั่งทะเลและพื้นที่ชายฝั่งของจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2551 พบว่า มีการเช่าที่ดินทำกิน
ถึง 118 ครัวเรือน โดยเป็นการเช่าจากบุคคลที่อยู่นอกพื้นที่ตำบลคลองโคน และส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ใน
หมู่ 2 และหมู่ 5 จำนวน 48 และ 30 ครัวเรือน ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองหมู่นี้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศค่อนข้างสูง (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การถือครองที่ดินของประชากรในตำบลคลองโคน ปี พ.ศ. 2551

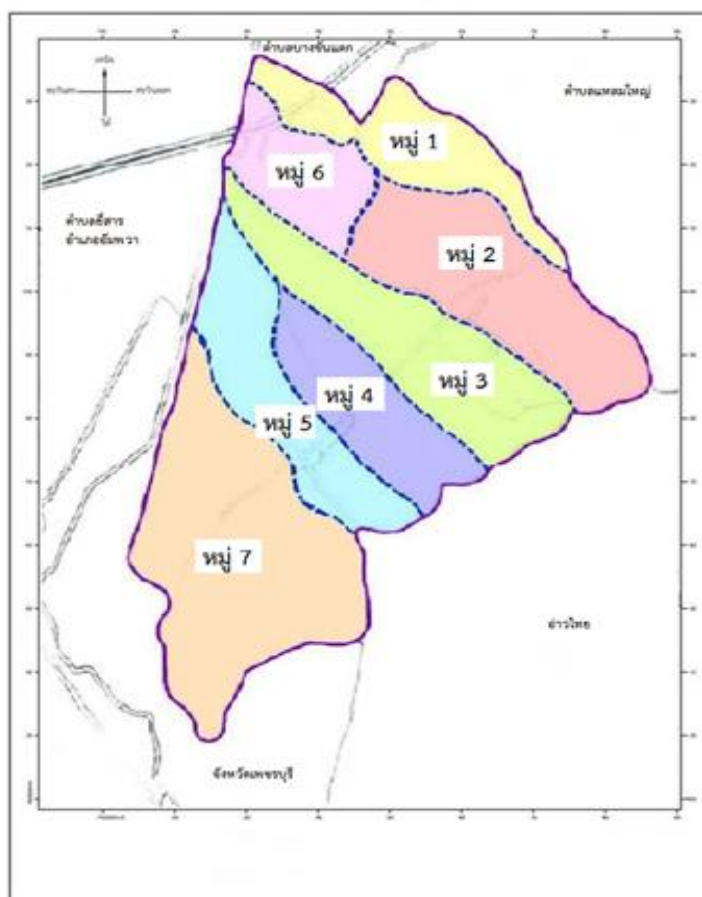
หมู่บ้าน	มีที่ดินเป็นของตนเอง	ที่ดินเช่า	เช่าที่ดินจาก
หมู่ 1 คลองคต	25 ครัวเรือน	7 ครัวเรือน	คนนอกหมู่บ้าน
หมู่ 2 คลองโคน	14 ครัวเรือน	48 ครัวเรือน	คนนอกหมู่บ้าน
หมู่ 3 คลองโคน	33 ครัวเรือน	8 ครัวเรือน	คนนอกหมู่บ้าน
หมู่ 4 แพรกทะเล	75 ครัวเรือน	11 ครัวเรือน	คนนอกหมู่บ้าน
หมู่ 5 คลองช่อง	60 ครัวเรือน	30 ครัวเรือน	คนนอกหมู่บ้าน
หมู่ 6 ประชาชมชื่น	38 ครัวเรือน	6 ครัวเรือน	คนนอกหมู่บ้าน
หมู่ 7 คลองช่องน้อย	82 ครัวเรือน	8 ครัวเรือน	คนนอกหมู่บ้าน
รวม	327 ครัวเรือน	118 ครัวเรือน	

หมายเหตุ: ที่ดินส่วนใหญ่เป็นโฉนดและน.ส. 3 ก และ ข

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2551)

4.1.4 เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคนในเขตการปกครองของอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านคลองคต หมู่ที่ 2 บ้านคลองโคน หมู่ที่ 3 บ้านคลองโคน หมู่ที่ 4 บ้านแพรกทะเล หมู่ที่ 5 บ้านคลองช่อง หมู่ที่ 6 บ้านประชาชมชื่น หมู่ที่ 7 บ้านคลองช่องน้อย โดยขอบเขตทั้ง 7 หมู่บ้าน แสดงในรูปที่ 9

รูปที่ 9 อาณาเขตของแต่ละหมู่บ้านในตำบลคลองโคน
ที่มา: ปรับปรุงจากแผนที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน

ในปี พ.ศ. 2560 ตำบลคลองโคนมีจำนวนครัวเรือน 1,381 ครัวเรือน ประชากร 4,380 คน เป็นชาย 2,170 คน หญิง 2,210 คน (ตารางที่ 9) ซึ่งส่วนใหญ่ชาวตำบลคลองโคนประกอบอาชีพประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ กุ้ง เเคย หอยแครง หอยแมลงภู่ หอยนางรม ปลากระบอก โดยควบคู่กับการทำกะปิ และค้าขาย (ตารางที่ 10) ส่วนอาชีพเสริมเป็นการรับจ้างทั่วไปที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เช่น ที่พัก และร้านอาหารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยแต่ละหมู่บ้านมีลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (ตารางที่ 11) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน แสดงในรูปที่ 10

ตารางที่ 9 จำนวนครัวเรือนและประชากรตำบลคลองโคน ปี พ.ศ. 2560

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
1	คลองคต	141	239	210	449
2	คลองโค่น	224	420	416	836
3	คลองโค่น	150	281	251	532
4	แพรกทะเล	184	278	301	579
5	คลองช่อง	275	408	476	884
6	ประชาขมขึ้น	197	249	237	486
7	คลองช่องน้อย	210	295	319	614
รวม		1,381	2,170	2,210	4,380

ที่มา: กรมการปกครอง (2560)

ตารางที่ 10 อาชีพของประชากรตำบลคลองโคน ปี พ.ศ. 2557

อาชีพ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ทำสวน	21	21	42
ประมง	577	460	1,037
รับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ	14	20	34
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	14	28
พนักงานบริษัท	11	24	35
รับจ้างทั่วไป	395	450	845
ค้าขาย	99	177	276
ธุรกิจส่วนตัว	31	27	58
อาชีพอื่นๆ	6	6	12
กำลังศึกษา	324	356	680
ไม่มีอาชีพ	108	185	293
รวม	1,600	1,740	3,340

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2560)

ตารางที่ 11 จุดเด่นของแต่ละหมู่บ้านในตำบลคลองโคน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ลักษณะเด่นประจำหมู่บ้าน
1	คลองคต	สวนมะพร้าว ทำน้ำตาลมะพร้าว นาทุ่ง
2	คลองโคน	ประมง กระต๊อถักเก็บหอย รอกเคย รอกุ้ง รอกปลากระบอก โป๊ะ
3	คลองโคน	ปลาทุ ปักหอยแมลงภู่ ทำกะปิเคยตาตำ ป่าชายเลน
4	แพรททะเล	เลี้ยงหอยแครง หอยแมลงภู่ นาทุ่ง เลี้ยงปลา ปู ศาลเจ้าแม่ตะเคียน
5	คลองช่อง	ป่าชายเลน ร้านอาหาร รีสอร์ทและโฮมสเตย์ เลี้ยงหอยนางรม หอยแครง หอยแมลงภู่
6	ประชาชมชื่น	วัดธรรมประดิษฐ์ โรงเรียนวัดธรรมประดิษฐ์ เขตค้าขายติดถนน พระราม 2 บัมน้ำมัน อุโมงค์มรดก ร้านเสริมสวย ร้านอาหาร ร้านขายของชำ โรงงานอุตสาหกรรม สวนมะพร้าว การสัญจรคับคั่ง
7	คลองช่องน้อย	ป่าชายเลน ร้านอาหาร รีสอร์ทและโฮมสเตย์ เลี้ยงหอยนางรม หอยแครง หอยแมลงภู่

ที่มา: จากการสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน

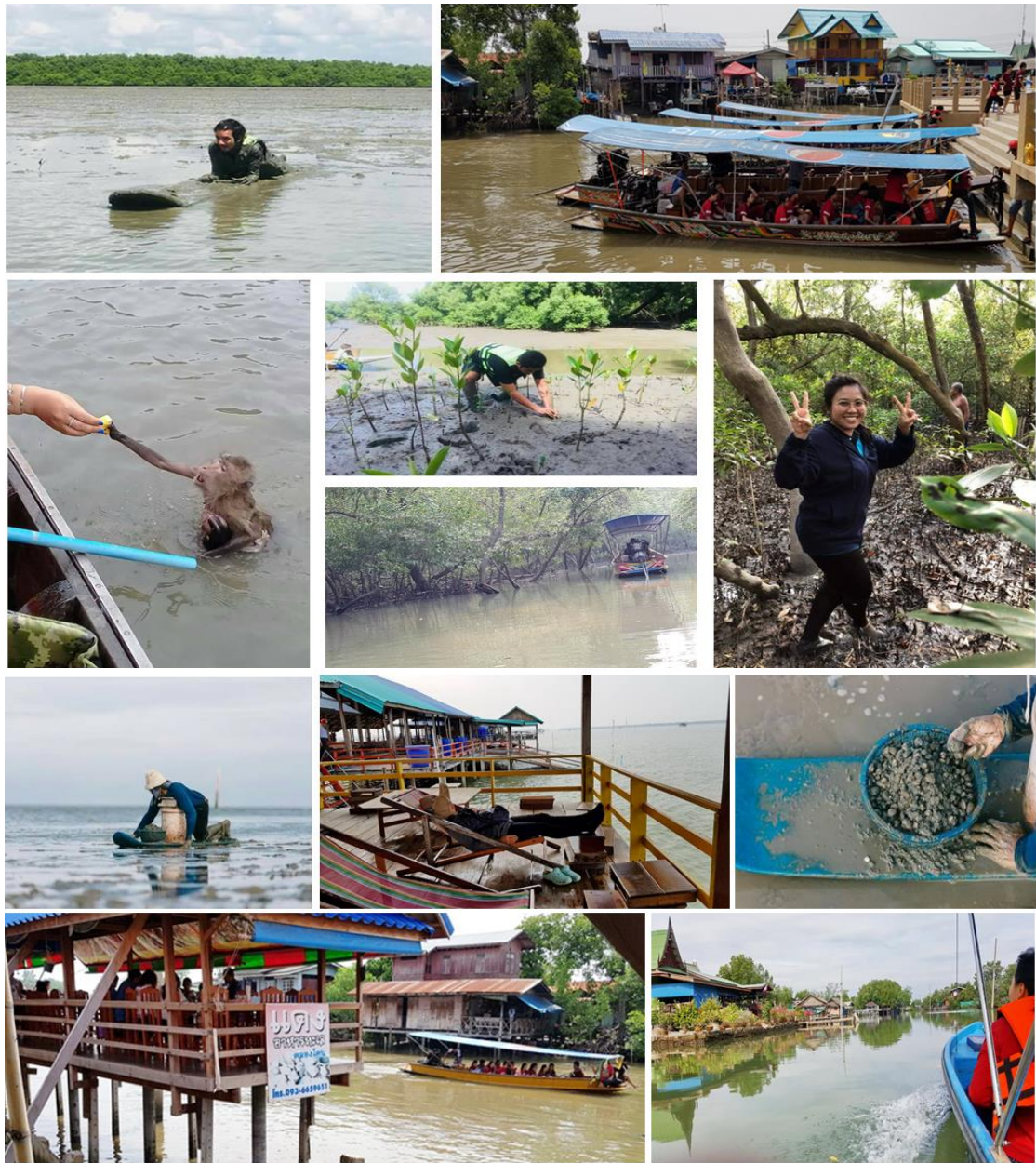
รูปที่ 10 ประชาชนชาวบ้านผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ตำบลคลองโคน

4.1.5 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน

พื้นที่ป่าชายเลนบ้านคลองโคนในอดีตถูกบุกรุกทำลายเพื่อนำมาทำนาุ้งและทำประมงชายฝั่งได้ ส่งผลให้ประชากรในพื้นที่แยกย้ายไปประกอบอาชีพที่อื่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ชาวบ้านในพื้นที่ได้ช่วยกันฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน เพื่อนำความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมา ในช่วง 3 ปีแรกไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมาหน่วยงานรัฐเริ่มเห็นความสำคัญโดยเฉพาะสมเด็จพระเทพฯ ที่ทรงเห็นความสำคัญของการปลูกป่าชายเลนที่ตำบลคลองโคน จึงได้เสด็จมาทรงปลูกป่าชายเลนที่คลองโคนด้วยพระองค์เองในปี พ.ศ. 2540 2541 2542 2545 และ พ.ศ. 2547 จนทำให้พื้นที่ป่าชายเลนของตำบลคลองโคนกลับมาอุดมสมบูรณ์ได้อีกครั้ง เกิดมีสัตว์น้ำชายฝั่งมากมาย สามารถทำการประมงเลี้ยงชีพได้อย่างพอเพียง ชาวบ้านบางส่วนได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพตามความถนัด เช่น กลุ่มชาวเรือ กลุ่มทำอาหาร กลุ่มกระเตง (กระโจมของชาวประมงที่ปลูกกลางทะเลเพื่อใช้เฝ้าฟาร์มหอยแครง) จนกระทั่งพัฒนาต่อยอดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเวลาต่อมา (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน)

การท่องเที่ยวป่าชายเลนเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แวดล้อมด้วยบรรยากาศธรรมชาติ ผู้ประกอบการด้านที่พัก (โฮมสเตย์และรีสอร์ท) และผู้ประกอบการร้านอาหารและคนในพื้นที่คลองโคนได้จัดให้มีอุทยานด้านการท่องเที่ยวและบริการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติมากมาย อาทิ (รูปที่ 11)

- นั่งเรือชมธรรมชาติ ชมป่าชายเลนและวิถีชีวิตชาวประมง
- นั่งเรือชมหิ่งห้อย ชมนกยามค่ำคืน
- ให้อาหารลิงแสม ชมปลาตีน ปูกำมดาบ ปูลม นก หอย สัตว์ทะเลอื่นๆ
- ชมการเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู หอยนางรม หอยแครงด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ชมการดักเคยหรือช้อนเคยตามชายฝั่งมาทำกะปิตาดำคลองโคน
ด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ชมการลอยอวนจับปลากระบอกและล่อมกล้าปลาดุก (ตอนน้ำแห้ง)
ด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน
- ชมวิวนกกระเตง พักค้างคืนบนกระเตง และรับประทานอาหารบนกระเตงกลางทะเล
- ชมการทำน้ำตาลจากมะพร้าว
- รับประทานอาหารทะเลสด
- ร่วมสนุกกิจกรรมทางน้ำ เช่น สกีนน้ำ สก๊อตโคลน ปลูกป่าชายเลน ขับเรือบนเลน ถีบกระดานเลนถีบกระดานเก็บหอยแครง ประมงพื้นบ้าน เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน
- เล่นกีฬาทางน้ำ(ทางที่ปักสำหรับนักท่องเที่ยวจัดขึ้น) เช่น พายเรือคายัค กระโดดหอ ไต่สะพานเชือก วิ่งทูนโฟม สไลด์เดอร์
- ชิมหอยแครงคุณภาพจากดินเลน (ดินมีจุลินทรีย์ชนิดพิเศษที่ไม่มีกลิ่น)

รูปที่ 11 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กล่าวถึง กระจายไปยังแต่ละหมู่บ้านแตกต่างกันไป ตามความเหมาะสมของทำเลและที่ตั้ง (ติดชายทะเลหรืออยู่ห่างออกไป) ปรากฏตามตารางที่ 12 ดังนั้น ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่เกิดจากกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อชุมชนคลองโคนจึงไม่เท่ากัน นอกจากนี้ ระดับความเข้มข้นของกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละประเภทในตำบลคลองโคนยังแปรผันไปตามฤดูกาล โดยเฉพาะช่วงน้ำลงและช่วงน้ำขึ้นระหว่างปี ตามตารางที่ 13 (ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้านและการสำรวจพื้นที่)

ตารางที่ 12 กิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละหมู่บ้านของตำบลคลองโคน

กิจกรรมการท่องเที่ยว	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7
ปลูกป่าชายเลน		✓	✓		✓		✓
นั่งเรือชมธรรมชาติ/ชมป่าชายเลน/ เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน	✓	✓	✓	✓	✓		✓
ชมและให้อาหารลิงแสม		✓	✓		✓		✓
เยี่ยมชมฟาร์มหอย ดูการเพาะเลี้ยง หอยแมลงภู่/หอยนางรม/ หอยแครง		✓	✓	✓	✓		✓
ดูการรอเคย/ดักเคยตามชายฝั่ง เพื่อนำมาทำกะปิ		✓	✓				
ดูการลอยวนจับปลากระบอกและ ล้อมกล้ำปลาตุก		✓	✓				
รับประทานอาหารบนกระเตง กลางทะเล/ ชมวิวบนกระเตง		✓	✓		✓		✓
รับประทานอาหารทะเลสด		✓	✓		✓	✓	✓
เล่นสกีน้ำ		✓	✓		✓		✓
เล่นสกีโคลน/ขับเรือบนเลน/ถีบ กระดานเลน/ถีบกระดานเก็บหอยแครง	✓	✓	✓	✓	✓		✓
พักแรมโฮมสเตย์/รีสอร์ท			✓		✓		✓
ดูการหลอมและเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าว	✓						

หมายเหตุ

- กิจกรรมดูการหลอมน้ำตาล เคี้ยวน้ำตาลมะพร้าว จัดให้ชมในช่วงตอนเย็น เวลาประมาณ 19.00 - 20.00 น.
- ส่วนใหญ่กิจกรรมรับประทานอาหารบนกระเตงกลางทะเล จัดโดย หมู่ 5 และ หมู่ 7
- ส่วนใหญ่กิจกรรมเล่นสกีโคลน สกีกระดานเลน จัดโดย หมู่ 2 และ หมู่ 3 ส่วนหมู่ 5 และ หมู่ 7 จัดน้อยกว่าเนื่องจากมีพื้นที่ที่เป็นคอกหอยแครง
- ส่วนใหญ่กิจกรรมนั่งเรือชมป่าชายเลน จัดโดย หมู่ 2 และ หมู่ 3 ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ ส่วนหมู่ 5 และ หมู่ 7 เป็นพื้นที่มีโฉนดและมีคอกหอยแครงที่ชาวบ้านเลี้ยงไว้ จึงล้วงล้าเข้าไปไม่ได้ นอกจากทางรีสอร์ทหรือโฮมสเตย์จัดไว้เป็นการเฉพาะเท่านั้น
- หมู่ 5 และ หมู่ 7 มีกิจกรรมในที่พักเพิ่มเติม เช่น พายเรือคายัค ใต้สะพานเข็อก กระโดดหอ มวยทะเล
- กิจกรรมเก็บหอยแครง ชมการเลี้ยงหอยแมลงภู่ มีทั้งหมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 5 และ หมู่ 7 ส่วนฟาร์มหอยนางรมจะมีมากในหมู่ 5 และ หมู่ 7

ตารางที่ 13 กิจกรรมการท่องเที่ยวในรอบปีของตำบลคลองโคน

กิจกรรมการท่องเที่ยว	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
ปลูกป่าชายเลน		←											
นั่งเรือชมธรรมชาติ/ชมป่าชายเลน/เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน	←												
ชมและให้อาหารลิงแสม	←												
เยี่ยมชมฟาร์มหอย ดูการเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่/หอยนางรม/ หอยแครง			←										
ดูการรอเคย/ตักเคยตามชายฝั่งเพื่อนำมาทำกะปิ		←											
ดูการลอยอวนจับปลากระบอกและล้อมกล่ำปลาตุก	←												
รับประทานอาหารบนกระเตงกลางทะเล/ชมวิวนกกระเตง		←											
รับประทานอาหารทะเลสด	←												
เล่นสกีน้ำ										←			
เล่นสกีโคลน/ขับเรือบนเลน/ถีบกระดานเลน/ถีบกระดานเก็บหอยแครง		←											
พักแรมโฮมสเตย์/รีสอร์ต	←												
ดูการหลอมและเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าว	←												

หมายเหตุ: 1-12 คือ เดือนมกราคม ถึง เดือนธันวาคม

- มกราคม กุมภาพันธ์ เป็นช่วงน้ำขึ้น น้ำลดลงน้อยในตอนกลางวัน แต่ตอนกลางคืนน้ำลดลงมาก
- มีนาคม เมษายน น้ำลดลงในตอนกลางวัน และเนื่องจากตอนกลางคืนมีน้ำค้างในป่าชายเลน ทำให้สามารถวิ่งเรือบนเลน เล่นสกีเลน สกีโคลนได้ แต่อากาศร้อน และสามารถปลูกป่าเสริมและป่าบกป่าทะเลได้ ในช่วงเดือนมีนาคมซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มต้นฤดูกาลท่องเที่ยวของตำบลคลองโคน
- กิจกรรมการดูการนั่งรอเคยอยู่ในช่วงปลายกุมภาพันธ์ไปจนถึงพฤศจิกายน
- ในเดือนตุลาคม พฤศจิกายนและธันวาคม หากมีกิจกรรมการปลูกป่า ปลูกแซมได้แต่เฉพาะในป่า แต่ปลูกกลางทะเลไม่ได้ เนื่องจากน้ำขึ้น ดูป่าชมวิวและเล่นสกีน้ำได้ (น้ำจะลดในตอนกลางคืนเมื่อเข้าฤดูหนาว)

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนและระบบนิเวศ (การให้บริการของระบบนิเวศ) และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นมุมมองด้านอุปทานการท่องเที่ยวที่สะท้อนขีดความสามารถในการรองรับทางด้านกายภาพหรือการรับรองนักท่องเที่ยวที่เป็นมุมมองด้านอุปสงค์การท่องเที่ยว

4.1.6 โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ใช้รองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน

จากข้อมูลแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลคลองโคน ของสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม กรมส่งเสริมการเกษตร (2560) ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน และจากการสำรวจพื้นที่ รายละเอียดของโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ใช้รองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน มีดังนี้

(1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำคลอง 4 สายหลัก คือ 1.คลองคต 2. คลองโคน 3. แพรกทะเล 4. คลองช่อง
- บ่อบาดาล 8 แห่ง

(2) เส้นทางคมนาคม

- ถนนลาดยาง 5 แห่ง
- ถนนหินคลุก 6 สาย
- รถโดยสารประจำทาง 1 สาย
- ถนนคอนกรีต 1 สาย

(3) สาธารณูปโภค

- ประปาส่วนภูมิภาคเข้าถึงทุกพื้นที่ (หมู่ 1 และ 7 บางส่วน)
- ระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง
- ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ 7 หมู่บ้าน จำนวน 1,084 ครัวเรือน
- ส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 แห่ง ที่คลองโคน และ คลองช่อง
- สถานที่เก็บขยะก่อนนำไปกำจัด (หมู่ 6)

(4) รีสอร์ท/โฮมสเตย์และร้านอาหาร

- รีสอร์ท/โฮมสเตย์ 9 แห่ง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในหมู่ 5 และ 7
- ร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว (หมู่ 2, 3, 5, 6, 7)

(5) สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ

- วัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 5 แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 แห่ง (หมู่ 2)
- สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 7 (สมุทรสงคราม) จำนวน 1 แห่ง
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 1 แห่ง
- ท่าเทียบเรือประมงประจำหมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง (หมู่ 2, 4, 5)

- ร้านค้าสหกรณ์การเกษตร จำนวน 1 แห่ง
- ร้านค้าเบ็ดเตล็ด จำนวน 45 ร้าน
- ปั้มน้ำมัน จำนวน 6 แห่ง
- จุดต้อนรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (หมู่ 1, 2, 3)
- ตลาดนัดวัดคลองโคน (หมู่ 2)
- ตลาดชุมชน (หมู่ 6 ตัดถนนพระราม 2)

4.1.7 แหล่งกำเนิดมลพิษในตำบลคลองโคน

จากข้อมูลแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2561 - 2564 ของสำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม (2561) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก รายละเอียดของแหล่งกำเนิดมลพิษในตำบลคลองโคน มีดังนี้

(1) มลพิษทางน้ำ มีการร้องเรียนคุณภาพน้ำในตำบลคลองโคนมากขึ้น แหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำที่สำคัญของตำบลคลองโคน ได้แก่

- น้ำเสียที่มาจากแหล่งต้นน้ำในจังหวัดใกล้เคียง
- น้ำเสียจากร้านอาหาร และรีสอร์ท/โฮมสเตย์
- น้ำเสียจากชุมชนโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น
- น้ำเสียจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นากุ้ง
- น้ำชะขยะมูลฝอยจากสถานที่ที่ทิ้งขยะมูลฝอย

(2) ขยะมูลฝอย ตำบลคลองโคน หรือแม้แต่จังหวัดสมุทรสงครามก็ยังไม่มียุทธศาสตร์กำจัดขยะมูลฝอยในเขตจังหวัด สถานีขนถ่ายขยะมีอยู่ 1 แห่งที่คลองโคน ซึ่งอยู่ที่หมู่ 6 โดยเป็นสถานที่กักเก็บหรือพักขยะก่อนนำไปกำจัดในจังหวัดใกล้เคียง (ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี) และจากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน ในพื้นที่ที่มีปริมาณขยะ 3.93 ตัน/วัน จัดเก็บได้เพียง 2 ตัน/วัน ส่วนที่เหลือว่าจ้างเอกชนดำเนินการจึงเป็นไปได้ที่จะไม่มีการดำเนินการตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม ยังมีบางส่วนของประชาชนดำเนินการเอง เช่น ฝังกลบ เผา ทำปุ๋ย และทิ้งขยะลงคลอง

(3) คุณภาพอากาศ มีการร้องเรียนคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันในจังหวัดสมุทรสงครามมีการตรวจวัดเฉพาะค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM-10) เท่านั้น ยังไม่มีข้อมูลมลพิษทางอากาศประเภทอื่น เช่น การตรวจวัดดัชนีค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศอื่นๆ ได้แก่ ค่าคาร์บอนมอนนอกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ฝุ่นละอองที่มือนุภาคเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM-10) โอโซน ตะกั่ว และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds, VOCs)

(4) เสียงและความสั่นสะเทือน องค์การอนามัยโลกกำหนดระดับเสียงที่เป็นพิษและสร้างความรำคาญไว้ที่ 85 decibel A และระดับเสียงที่บุคคลรับฟังได้ไว้ที่ 120 decibel A และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดมาตรฐานระดับเสียง ความดังของรถสิบล้อ รถยนต์ จักรยานยนต์ และเรือกล ไว้ที่ไม่เกิน 99 95 95 และ 100 decibel A ตามลำดับ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการควบคุมเสียงดังของยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ ที่อาจเกินค่ามาตรฐาน

เมื่อจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนเพิ่มขึ้น ก็จะกดดันต่อขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ปัญหามลพิษทางน้ำ อากาศ เสียงและขยะมูลฝอยก็จะตามมา ในท้ายที่สุดก็จะกระทบต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองโคน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ประชากร นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านระบบนิเวศ ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าชายเลน ทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ และการจัดการสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น รีสอร์ท โฮมสเตย์ ที่อยู่อาศัย ร้านค้า ร้านอาหาร และกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมไปถึงคุณภาพน้ำ ขยะมูลฝอยและกากของเสีย คุณภาพอากาศ เสียง และสถานที่หรือแหล่งที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม

4.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การศึกษาได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวและชุมชนชาวคลองโคน ผลการศึกษา มีดังนี้

4.2.1 นักท่องเที่ยว

ผลการสำรวจข้อมูลของนักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน มีดังนี้

4.2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม กลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี และระหว่าง 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชนและเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นครั้งแรก โดยทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือแหล่งท่องเที่ยวในตำบลคลองโคน จากการบอกเล่าจากเพื่อน รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 28 ในภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม

4.2.1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาตำบลคลองโคน พบว่า ส่วนใหญ่เดินทางมาเพื่อท่องเที่ยว พักผ่อน และแวะมารับประทานอาหาร โดยเดินทางมากับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว โดยมักเดินทางมาในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์หรือเทศกาล ซึ่งค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มา ส่วนใหญ่อยู่ที่ระหว่าง 1,000 - 2,000 บาท โดยประเภทของค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวที่มา ส่วนมากไม่มีความประสงค์ในการพักค้างคืน โดยผู้ที่มีความประสงค์ในการพักค้างคืน มีแค่จำนวน 40 คน ซึ่งพักค้างคืนที่โฮมสเตย์มีจำนวน 28 คน และพักที่รีสอร์ท มีจำนวน 12 คน ระยะเวลาที่เข้าพัก อยู่ที่ 1 - 2 วัน ซึ่งกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำขณะเข้าพัก จะเป็นการจัดกิจกรรมสังสรรค์ สัมมนา โดยนักท่องเที่ยวจะนำเครื่องใช้ไฟฟ้าประเภท หม้อหุงข้าว ไดร์ฟเป่าผม และโน้ตบุ๊กหรือแล็ปท็อป มาใช้ในระหว่างที่พักร่วมด้วย นักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในคลองโคน ส่วนมากจะไม่นำวัสดุหรือสิ่งของเข้ามาประกอบกิจกรรม

การท่องเที่ยว แต่มีบางส่วนที่มีการนำเข้ามา ซึ่งวัสดุเหล่านั้นจะเป็นวัสดุประเภทโฟม พลาสติก และกระดาษ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะทิ้งขยะจากกิจกรรมต่างๆ ที่ถึงรองรับที่แหล่งท่องเที่ยว ในส่วนของประเภทร้านอาหารที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการในขณะที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกร้านอาหารในพื้นที่ตำบลคลองโคน และจากการสอบถามความเห็นของนักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือจำหน่ายในท้องถิ่น พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่นิยมเลือกซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือจำหน่ายในท้องถิ่น โดยให้เหตุผลว่า สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายในท้องถิ่นไม่ตรงตามความต้องการ ในบางส่วนที่คิดเลือกซื้อ ผลิตภัณฑ์ที่เลือกซื้อ ส่วนใหญ่ คือ กะปิ โดยให้เหตุผลว่า กะปิของคลองโคนเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพดี และจากการสอบถามความเห็นของนักท่องเที่ยวในการกลับมาเยือนในพื้นที่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับมาเยือนในคลองโคนอีกครั้ง รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 29 ในภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม

4.2.1.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน

ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน โดยแยกข้อมูลการวิเคราะห์ออกเป็น 7 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมของด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.35 ± 0.36 , 3.35 ± 0.26 และ 2.67 ± 0.29 ตามลำดับ ในขณะที่ ภาพรวมของด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว และด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.42 ± 0.52 , 3.68 ± 0.26 , 3.74 ± 0.50 และ 3.77 ± 0.51 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 14 พร้อมรูปประกอบเพื่อแสดงรายละเอียดที่มีอยู่ในแต่ละด้านพอเป็นสังเขป ดังปรากฏในรูปที่ 12

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน

ตัวชี้วัด	ระดับความคิดเห็น		
	Mean \pm S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ			
1. สภาพบรรยากาศ ความสวยงามและความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	4.43 \pm 0.52	มากที่สุด	1
2. ความสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้ป่าชายเลน	3.24 \pm 0.59	ปานกลาง	3
3. ความหลากหลายของชนิดสัตว์ท้องถิ่นในพื้นที่	2.06 \pm 0.26	น้อย	4
4. สภาพดั้งเดิมของท้องถิ่นในการประกอบอาชีพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่คลองโคน เช่น การทำกะปิ	3.67 \pm 0.66	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.35 \pm 0.36	ปานกลาง	

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน (ต่อ)

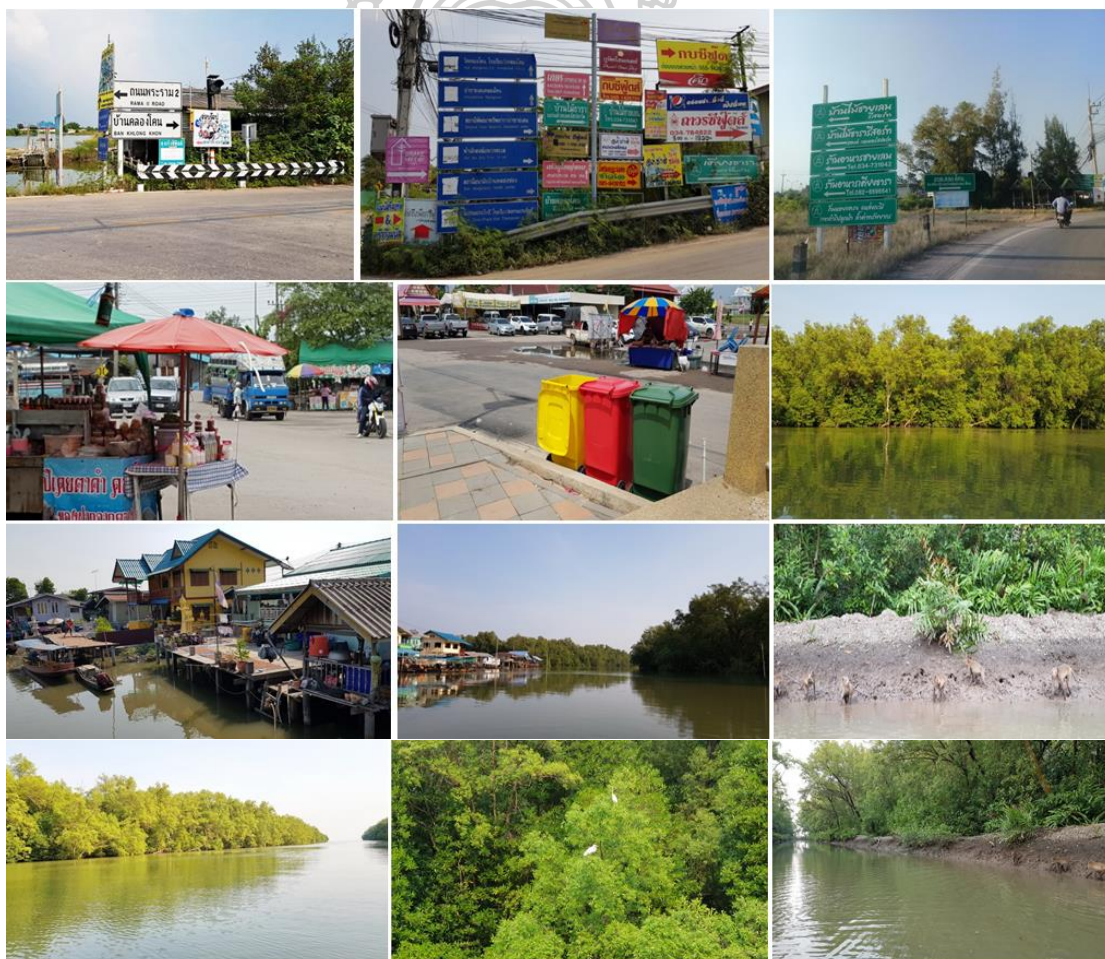
ตัวชี้วัด	ระดับความคิดเห็น		
	Mean \pm S.D.	แปลความ	ลำดับ
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม			
1. ความสะอาดของแหล่งน้ำในพื้นที่	4.02 \pm 0.68	มาก	1
2. มลภาวะทางอากาศ เช่น ไอเสียจากท่อรถยนต์ กลิ่นจากขยะมูลฝอย	2.99 \pm 0.27	ปานกลาง	2
3. เสียงรบกวนจากแหล่งต่างๆ เช่น จากยานพาหนะ ชุมชน	3.04 \pm 0.31	ปานกลาง	3
ค่าเฉลี่ยรวม	3.35 \pm 0.26	ปานกลาง	
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม			
1. มีการจัดการขยะที่เหมาะสม ในสถานที่พักหรือสถานประกอบการต่างๆ ในพื้นที่	3.55 \pm 0.59	มาก	1
2. มีการจัดการน้ำเสียหรือน้ำทิ้งที่เหมาะสม ในสถานที่พักหรือสถานประกอบการต่างๆ ในพื้นที่	3.30 \pm 0.65	ปานกลาง	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.42 \pm 0.52	มาก	
4. ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว			
1. มีการกระจุกตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่	2.51 \pm 0.51	น้อย	1
2. การจราจรในพื้นที่มีความหนาแน่น	2.83 \pm 0.38	ปานกลาง	2
ค่าเฉลี่ยรวม	2.67 \pm 0.29	ปานกลาง	
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. สถานที่พักสะอาดและมีเพียงพอต่อความต้องการ	4.07 \pm 0.57	มาก	3
2. สถานที่จอดรถในสถานที่พักหรือสถานประกอบการมีความเพียงพอ	4.00 \pm 0.36	มาก	4
3. ร้านอาหารและเครื่องดื่ม มีเพียงพอต่อความต้องการ	3.22 \pm 0.56	ปานกลาง	10
4. ร้านขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น มีเพียงพอต่อความต้องการ	2.60 \pm 0.74	น้อย	12
5. เส้นทางในการเดินทางสามารถเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่อื่นๆได้	3.96 \pm 0.33	มาก	5
6. สภาพของถนนที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกสบาย เช่น มีถนนลาดยาง	3.91 \pm 0.36	มาก	6

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคก (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ระดับความคิดเห็น		
	Mean \pm S.D.	แปลความ	ลำดับ
7. มีถึงทั้งขยะวางไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อความสะดวกในการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยว	2.45 \pm 0.88	น้อย	13
8. มีห้องอาบน้ำและห้องสุขาที่แยกส่วนกันและเพียงพอต่อความต้องการ ตามสถานที่พักหรือสถานประกอบการ	3.63 \pm 0.58	มาก	9
9. ความสะอาดของห้องอาบน้ำและห้องสุขา	3.85 \pm 0.65	มาก	7
10. มีป้ายบอกระยะทางและป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะๆ ที่ชัดเจน	4.28 \pm 0.63	มากที่สุด	2
11. มีศูนย์ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยว/จุดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในพื้นที่	4.28 \pm 0.83	มากที่สุด	2
12. มีไฟฟ้าและน้ำใช้เพียงพอต่อความต้องการ ในสถานที่พักหรือสถานประกอบการ	4.65 \pm 0.62	มากที่สุด	1
13. มีรถโดยสารประจำทางไว้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักในพื้นที่	3.42 \pm 1.44	มาก	8
14. มีสถานพยาบาลเพียงพอ กรณีเกิดอุบัติเหตุหรือฉุกเฉิน	2.81 \pm 0.86	ปานกลาง	11
ค่าเฉลี่ยรวม	3.68 \pm 0.26	มาก	
6. ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว			
1. มีป้ายหมายหรือสถานที่ตำรวจใกล้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	3.04 \pm 0.52	ปานกลาง	6
2. บริเวณสถานที่พักมีความปลอดภัย โดยมีกล้องวงจรปิดหรือมีการจัดเวรยามคอยดูแล	3.74 \pm 0.68	มาก	3
3. มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในสถานที่พักหรือสถานประกอบการ	3.65 \pm 0.48	มาก	5
4. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายในสถานที่พักหรือสถานประกอบการ	3.69 \pm 0.48	มาก	4
5. มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่	3.91 \pm 0.94	มาก	2
6. ความเป็นมิตรและการต้อนรับของคนในพื้นที่	4.46 \pm 0.75	มากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยรวม	3.74 \pm 0.50	มาก	

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคก (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ระดับความคิดเห็น		
	Mean \pm S.D.	แปลความ	ลำดับ
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว			
1. ค่าบริการในสถานที่ท่องเที่ยว มีราคาที่เหมาะสม	3.80 \pm 0.57	มาก	2
2. ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวมีอัตราที่เหมาะสม	4.18 \pm 0.66	มาก	1
3. ราคาอาหาร/เครื่องดื่มหรือสินค้ามีความเหมาะสม	3.79 \pm 0.54	มาก	3
4. ค่าที่พักในสถานที่พักมีราคาที่เหมาะสม	3.73 \pm 0.72	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	3.77 \pm 0.51	มาก	

รูปที่ 12 สภาพแวดล้อมในพื้นที่ตำบลคลองโคก

4.2.1.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามเพศ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นในแต่ละด้านมากกว่าของเพศชาย มีเพียงด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยกว่า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ± 0.29 (โดยจำนวน n ของเพศชาย ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่เท่ากับด้านอื่น เนื่องจากมีจำนวน 6 คน ที่ไม่ทราบข้อมูลในด้านดังกล่าว จึงไม่นำมารวมในการวิเคราะห์ระดับคะแนนความคิดเห็น) รายละเอียดดังตารางที่ 15 ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามเพศ

ด้าน	เพศ	Mean \pm S.D	P-value
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ชาย (n = 91)	3.29 \pm 0.32	0.041
	หญิง (n = 109)	3.40 \pm 0.38	
	รวม	3.35 \pm 0.36	
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	ชาย (n = 91)	3.32 \pm 0.25	0.143
	หญิง (n = 109)	3.37 \pm 0.28	
	รวม	3.35 \pm 0.26	
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	ชาย (n = 85)	3.36 \pm 0.50	0.172
	หญิง (n = 109)	3.47 \pm 0.53	
	รวม	3.42 \pm 0.52	
4. ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว	ชาย (n = 91)	2.73 \pm 0.29	0.007
	หญิง (n = 109)	2.61 \pm 0.29	
	รวม	2.67 \pm 0.29	
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก	ชาย (n = 91)	3.62 \pm 0.30	0.001
	หญิง (n = 109)	3.74 \pm 0.22	
	รวม	3.68 \pm 0.26	
6. ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว	ชาย (n = 91)	3.62 \pm 0.53	0.002
	หญิง (n = 109)	3.84 \pm 0.45	
	รวม	3.74 \pm 0.50	
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	ชาย (n = 91)	3.70 \pm 0.46	0.074
	หญิง (n = 109)	3.83 \pm 0.54	
	รวม	3.77 \pm 0.51	

4.2.1.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามอายุ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามอายุ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดย ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด ได้แก่ อายุน้อยกว่า 20 ปี 20-30 ปี และ 31-40 ปี ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ± 0.24 2.74 ± 0.28 3.56 ± 0.48 และ 3.69 ± 0.73 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 16 ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามอายุ

ด้าน	อายุ (ปี)	Mean \pm S.D	P-value
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	< 20 (n = 35)	3.26 \pm 0.21	0.000
	20 - 30 (n = 64)	3.39 \pm 0.31	
	31 - 40 (n = 47)	3.56 \pm 0.48	
	41 - 50 (n = 17)	3.24 \pm 0.24	
	51 - 60 (n = 18)	3.08 \pm 0.24	
	> 60 (n = 19)	3.24 \pm 0.23	
	รวม	3.35 \pm 0.36	
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	< 20 (n = 35)	3.41 \pm 0.24	0.051
	20 - 30 (n = 64)	3.40 \pm 0.19	
	31 - 40 (n = 47)	3.28 \pm 0.38	
	41 - 50 (n = 17)	3.37 \pm 0.20	
	51 - 60 (n = 18)	3.26 \pm 0.24	
	> 60 (n = 19)	3.26 \pm 0.18	
	รวม	3.35 \pm 0.26	
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	< 20 (n = 35)	3.17 \pm 0.44	0.000
	20 - 30 (n = 60)	3.48 \pm 0.41	
	31 - 40 (n = 45)	3.69 \pm 0.73	
	41 - 50 (n = 17)	3.35 \pm 0.29	
	51 - 60 (n = 18)	3.19 \pm 0.25	
	> 60 (n = 19)	3.34 \pm 0.44	
	รวม	3.42 \pm 0.52	

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของนักทอ้งเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามอายุ (ต่อ)

ด้าน	อายุ (ปี)	Mean \pm S.D	P-value
4. ด้านความหนาแน่นของนักทอ้งเที่ยว	< 20 (n = 35)	2.70 \pm 0.25	0.030
	20 - 30 (n = 64)	2.74 \pm 0.28	
	31 - 40 (n = 47)	2.63 \pm 0.35	
	41 - 50 (n = 17)	2.56 \pm 0.17	
	51 - 60 (n = 18)	2.67 \pm 0.30	
	> 60 (n = 19)	2.53 \pm 0.26	
	รวม	2.67 \pm 0.29	
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการทอ้งเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก	< 20 (n = 35)	3.74 \pm 0.11	0.212
	20 - 30 (n = 64)	3.63 \pm 0.30	
	31 - 40 (n = 47)	3.74 \pm 0.35	
	41 - 50 (n = 17)	3.66 \pm 0.19	
	51 - 60 (n = 18)	3.65 \pm 0.18	
	> 60 (n = 19)	3.68 \pm 0.10	
	รวม	3.68 \pm 0.26	
6. ด้านทัศนคติของนักทอ้งเที่ยว	< 20 (n = 35)	3.78 \pm 0.40	0.517
	20 - 30 (n = 64)	3.76 \pm 0.59	
	31 - 40 (n = 47)	3.69 \pm 0.49	
	41 - 50 (n = 17)	3.81 \pm 0.49	
	51 - 60 (n = 18)	3.56 \pm 0.51	
	> 60 (n = 19)	3.83 \pm 0.32	
	รวม	3.74 \pm 0.50	
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการทอ้งเที่ยว	< 20 (n = 35)	3.68 \pm 0.44	0.277
	20 - 30 (n = 64)	3.75 \pm 0.51	
	31 - 40 (n = 47)	3.84 \pm 0.63	
	41 - 50 (n = 17)	3.76 \pm 0.44	
	51 - 60 (n = 18)	3.61 \pm 0.50	
	> 60 (n = 19)	3.94 \pm 0.23	
	รวม	3.77 \pm 0.51	

4.2.1.6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามความถี่ในการมาเยือนพื้นที่ตำบลคลองโคกน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามความถี่ในการมาเยือนพื้นที่ตำบลคลองโคกนพบว่า ความถี่ในการมาเยือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นในทั้ง 7 ด้าน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน จะพบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว และด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มาเยือนในพื้นที่จํานวน 4 – 6 ครั้งต่อปี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ± 0.58 3.56 ± 0.38 3.82 ± 0.41 4.30 ± 0.17 และ 4.00 ± 0.00 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีเพียงด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ในขณะที่ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มาเยือนในพื้นที่เป็นครั้งแรก มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด โดยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ± 0.39 โดยอยู่ในระดับมาก และด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ± 0.28 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามความถี่ในการมาเยือนพื้นที่ตำบลคลองโคกน

ด้าน	ความถี่ในการมาเยือน (ครั้ง/ปี)	Mean \pm S.D	P-value
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	1 - 3 (n = 84)	3.25 \pm 0.30	0.000
	4 - 6 (n = 3)	3.83 \pm 0.58	
	ครั้งแรก (n = 113)	3.41 \pm 0.37	
	รวม	3.35 \pm 0.36	
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	1 - 3 (n = 84)	3.25 \pm 0.30	0.000
	4 - 6 (n = 3)	3.56 \pm 0.38	
	ครั้งแรก (n = 113)	3.41 \pm 0.21	
	รวม	3.35 \pm 0.26	
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	1 - 3 (n = 78)	3.21 \pm 0.57	0.000
	4 - 6 (n = 3)	3.33 \pm 1.44	
	ครั้งแรก (n = 113)	3.57 \pm 0.39	
	รวม	3.42 \pm 0.52	
4. ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว	1 - 3 (n = 84)	2.68 \pm 0.28	0.000
	4 - 6 (n = 3)	2.00 \pm 0.00	
	ครั้งแรก (n = 113)	2.68 \pm 0.28	
	รวม	2.67 \pm 0.29	

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโค่น
จำแนกตามความถี่ในการมาเยือนพื้นที่ตำบลคลองโค่น (ต่อ)

ด้าน	ความถี่ในการมาเยือน (ครั้ง/ปี)	Mean \pm S.D	P-value
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก	1 - 3 (n = 84)	3.60 \pm 0.31	0.001
	4 - 6 (n = 3)	3.82 \pm 0.41	
	ครั้งแรก (n = 113)	3.73 \pm 0.21	
	รวม	3.68 \pm 0.26	
6. ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว	1 - 3 (n = 84)	3.53 \pm 0.54	0.000
	4 - 6 (n = 3)	4.30 \pm 0.17	
	ครั้งแรก (n = 113)	3.88 \pm 0.40	
	รวม	3.74 \pm 0.50	
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	1 - 3 (n = 84)	3.52 \pm 0.62	0.000
	4 - 6 (n = 3)	4.00 \pm 0.00	
	ครั้งแรก (n = 113)	3.94 \pm 0.31	
	รวม	3.77 \pm 0.51	

4.2.1.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโค่น จำแนกตามแหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวทราบ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโค่น จำแนกตามแหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวทราบ พบว่า แหล่งที่มาที่นักท่องเที่ยวทราบ ที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นในทั้ง 7 ด้าน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน จะพบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว และด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ทราบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่จากนิตยสารการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 \pm 0.00 5.00 \pm 0.00 4.50 \pm 0.00 4.00 \pm 0.00 และ 5.00 \pm 0.00 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวที่ทราบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่จากอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 \pm 0.22 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ทราบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่จากอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 \pm 0.28 โดยอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามแหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

ด้าน	แหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	Mean \pm S.D	P-value
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	นิตยสารการท่องเที่ยว (n = 3)	4.25 \pm 0.00	0.000
	อินเทอร์เน็ต (n = 33)	3.36 \pm 0.32	
	การบอกเล่าจากเพื่อน (n = 132)	3.33 \pm 0.36	
	อื่นๆ (n = 32)	3.34 \pm 0.29	
	รวม	3.35 \pm 0.36	
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	นิตยสารการท่องเที่ยว (n = 3)	3.33 \pm 0.00	0.016
	อินเทอร์เน็ต (n = 33)	3.42 \pm 0.35	
	การบอกเล่าจากเพื่อน (n = 132)	3.30 \pm 0.25	
	อื่นๆ (n = 32)	3.44 \pm 0.22	
	รวม	3.35 \pm 0.26	
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	นิตยสารการท่องเที่ยว (n = 3)	5.00 \pm 0.00	0.000
	อินเทอร์เน็ต (n = 29)	3.10 \pm 0.65	
	การบอกเล่าจากเพื่อน (n = 130)	3.45 \pm 0.48	
	อื่นๆ (n = 32)	3.44 \pm 0.17	
	รวม	3.42 \pm 0.52	

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจ่าแนกตามแหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ (ต่อ)

ด้าน	แหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	Mean \pm S.D	P-value
4. ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว	นิตยสารการท่องเที่ยว (n = 3)	2.00 \pm 0.00	0.000
	อินเทอร์เน็ต (n = 33)	2.76 \pm 0.29	
	การบอกเล่าจากเพื่อน (n = 132)	2.68 \pm 0.30	
	อื่นๆ (n = 32)	2.56 \pm 0.17	
	รวม	2.67 \pm 0.29	
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก	นิตยสารการท่องเที่ยว (n = 3)	4.50 \pm 0.00	0.000
	อินเทอร์เน็ต (n = 33)	3.58 \pm 0.31	
	การบอกเล่าจากเพื่อน (n = 132)	3.67 \pm 0.24	
	อื่นๆ (n = 32)	3.76 \pm 0.13	
	รวม	3.68 \pm 0.26	
6. ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว	นิตยสารการท่องเที่ยว (n = 3)	4.00 \pm 0.00	0.000
	อินเทอร์เน็ต (n = 33)	3.35 \pm 0.46	
	การบอกเล่าจากเพื่อน (n = 132)	3.77 \pm 0.52	
	อื่นๆ (n = 32)	3.98 \pm 0.17	
	รวม	3.74 \pm 0.50	

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามแหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ (ต่อ)

ด้าน	แหล่งที่มาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	Mean \pm S.D	P-value
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	นิตยสารการท่องเที่ยว (n = 3)	5.00 \pm 0.00	0.000
	อินเทอร์เน็ต (n = 33)	3.36 \pm 0.49	
	การบอกเล่าจากเพื่อน (n = 132)	3.79 \pm 0.49	
	อื่นๆ (n = 32)	3.96 \pm 0.09	
	รวม	3.77 \pm 0.51	

4.2.1.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามวัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามวัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบว่า วัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวและด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อปลูกป่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 \pm 0.48 3.85 \pm 0.91 และ 3.95 \pm 0.73 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อเข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 \pm 0.21 โดยอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตาม
วัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยง

ด้าน	วัตถุประสงค์การมาเที่ยว	Mean \pm S.D	P-value
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ท่องเที่ยว/พักผ่อน (n = 85)	3.40 \pm 0.40	0.014
	ประชุม/อบรม/สัมมนา (n = 11)	3.32 \pm 0.36	
	ดูงาน/ทัศนศึกษา (n = 12)	3.31 \pm 0.22	
	เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา (n = 22)	3.25 \pm 0.13	
	แวะทานอาหาร (n = 47)	3.24 \pm 0.24	
	ปลูกป่า (n = 23)	3.53 \pm 0.48	
	รวม	3.35 \pm 0.36	
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	ท่องเที่ยว/พักผ่อน (n = 85)	3.31 \pm 0.32	0.204
	ประชุม/อบรม/สัมมนา (n = 11)	3.24 \pm 0.16	
	ดูงาน/ทัศนศึกษา (n = 12)	3.47 \pm 0.39	
	เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา (n = 22)	3.38 \pm 0.12	
	แวะทานอาหาร (n = 47)	3.35 \pm 0.20	
	ปลูกป่า (n = 23)	3.41 \pm 0.20	
	รวม	3.35 \pm 0.26	

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตาม
วัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ด้าน	วัตถุประสงค์การมาเที่ยว	Mean \pm S.D	P-value
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	ท่องเที่ยว/พักผ่อน (n = 85)	3.47 \pm 0.51	0.000
	ประชุม/อบรม/สัมมนา (n = 11)	3.09 \pm 0.20	
	ดูงาน/ทัศนศึกษา (n = 12)	3.46 \pm 0.14	
	เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา (n = 22)	3.00 \pm 0.44	
	แวะทานอาหาร (n = 47)	3.46 \pm 0.29	
	ปลูกป่า (n = 17)	3.85 \pm 0.92	
	รวม	3.42 \pm 0.52	
4. ด้านความหนาแน่นของ นักท่องเที่ยว	ท่องเที่ยว/พักผ่อน (n = 85)	2.64 \pm 0.29	0.000
	ประชุม/อบรม/สัมมนา (n = 11)	2.50 \pm 0.00	
	ดูงาน/ทัศนศึกษา (n = 12)	2.63 \pm 0.23	
	เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา (n = 22)	2.89 \pm 0.21	
	แวะทานอาหาร (n = 47)	2.72 \pm 0.25	
	ปลูกป่า (n = 23)	2.54 \pm 0.40	
	รวม	2.67 \pm 0.29	

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตาม
วัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยง (ต่อ)

ด้าน	วัตถุประสงค์การมาเที่ยว	Mean \pm S.D	P-value
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทางการท่องเที่ยวและสิ่ง อำนวยความสะดวก	ท่องเที่ยว/พักผ่อน (n = 85)	3.65 \pm 0.23	0.292
	ประชุม/อบรม/สัมมนา (n = 11)	3.62 \pm 0.15	
	ดูงาน/ทัศนศึกษา (n = 12)	3.72 \pm 0.12	
	เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา (n = 22)	3.76 \pm 0.12	
	แวะทานอาหาร (n = 47)	3.73 \pm 0.20	
	ปลูกป่า (n = 23)	3.65 \pm 0.54	
	รวม	3.68 \pm 0.26	
6. ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยง	ท่องเที่ยว/พักผ่อน (n = 85)	3.70 \pm 0.54	0.588
	ประชุม/อบรม/สัมมนา (n = 11)	3.65 \pm 0.44	
	ดูงาน/ทัศนศึกษา (n = 12)	3.78 \pm 0.28	
	เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา (n = 22)	3.80 \pm 0.50	
	แวะทานอาหาร (n = 47)	3.83 \pm 0.45	
	ปลูกป่า (n = 23)	3.65 \pm 0.54	
	รวม	3.74 \pm 0.50	

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามวัตถุประสงค์การมาเที่ยวของนักท่องเที่ยง (ต่อ)

ด้าน	วัตถุประสงค์การมาเที่ยว	Mean \pm S.D	P-value
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	ท่องเที่ยว/พักผ่อน (n = 85)	3.77 \pm 0.43	0.003
	ประชุม/อบรม/สัมมนา (n = 11)	3.18 \pm 0.40	
	ดูงาน/ทัศนศึกษา (n = 12)	3.83 \pm 0.33	
	เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา (n = 22)	3.77 \pm 0.63	
	แวะทานอาหาร (n = 47)	3.79 \pm 0.41	
	ปลูกป่า (n = 23)	3.95 \pm 0.73	
	รวม	3.77 \pm 0.51	

4.2.1.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามความประสงค์ในการพักค้างคืน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามความประสงค์ในการพักค้างคืน พบว่าความประสงค์ในการพักค้างคืนของนักท่องเที่ยง มีผลต่อระดับความคิดเห็นในทั้ง 6 ด้าน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีเพียงด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน จะพบว่า นักท่องเที่ยงที่มีความประสงค์ในการพักค้างคืน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นในแต่ละด้านมากกว่าของนักท่องเที่ยงที่ไม่ประสงค์พักค้างคืน มีเพียงด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยง ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยกว่า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ± 0.28 ซึ่งจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นในแต่ละด้านดังกล่าว ในภาพรวมอยู่ในระดับมารายละเอียดดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามความประสงค้ในการพักค้างคืน

ด้าน	ความประสงค้ในการพักค้างคืน	Mean \pm S.D	P-value
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	พักค้างคืน (n = 40)	3.47 \pm 0.43	0.018
	ไม่พักค้างคืน (n = 160)	3.32 \pm 0.33	
	รวม	3.35 \pm 0.36	
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	พักค้างคืน (n = 40)	3.43 \pm 0.24	0.018
	ไม่พักค้างคืน (n = 160)	3.32 \pm 0.27	
	รวม	3.35 \pm 0.26	
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	พักค้างคืน (n = 40)	3.56 \pm 0.76	0.056
	ไม่พักค้างคืน (n = 154)	3.39 \pm 0.43	
	รวม	3.42 \pm 0.52	
4. ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว	พักค้างคืน (n = 40)	2.56 \pm 0.32	0.013
	ไม่พักค้างคืน (n = 160)	2.69 \pm 0.28	
	รวม	2.67 \pm 0.29	
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก	พักค้างคืน (n = 40)	3.79 \pm 0.25	0.004
	ไม่พักค้างคืน (n = 160)	3.66 \pm 0.26	
	รวม	3.68 \pm 0.26	
6. ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว	พักค้างคืน (n = 40)	4.00 \pm 0.22	0.000
	ไม่พักค้างคืน (n = 160)	3.67 \pm 0.53	
	รวม	3.74 \pm 0.50	
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	พักค้างคืน (n = 40)	4.04 \pm 0.59	0.000
	ไม่พักค้างคืน (n = 160)	3.70 \pm 0.46	
	รวม	3.77 \pm 0.51	

4.2.1.10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามการกลับมาเยือนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนจําแนกตามการกลับมาเยือนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว พบว่าการกลับมาเยือนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว มีผลต่อระดับความคิดเห็นในด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยวและด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยจะพบว่า นักท่องเที่ยวที่ให้ความเห็นว่าจะไม่กลับมาเยือนในพื้นที่อีก ให้คะแนนเฉลี่ยในด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มากกว่าของนักท่องเที่ยวที่ให้ความเห็นว่าจะมีการกลับมาเยือนในพื้นที่อีก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ± 0.34 และ 3.82 ± 0.78 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกจักษ์ตามการกลับมาเยือนในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว

ด้าน	การกลับมาเยือนในพื้นที่	Mean \pm S.D	P-value
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	กลับมาอีก (n = 187)	3.34 \pm 0.34	0.171
	ไม่กลับมาอีก (n = 13)	3.48 \pm 0.49	
	รวม	3.35 \pm 0.36	
2. ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม	กลับมาอีก (n = 187)	3.33 \pm 0.25	0.000
	ไม่กลับมาอีก (n = 13)	3.59 \pm 0.34	
	รวม	3.35 \pm 0.26	
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	กลับมาอีก (n = 183)	3.40 \pm 0.49	0.009
	ไม่กลับมาอีก (n = 11)	3.82 \pm 0.78	
	รวม	3.42 \pm 0.52	
4. ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว	กลับมาอีก (n = 187)	2.67 \pm 0.28	0.107
	ไม่กลับมาอีก (n = 13)	2.54 \pm 0.38	
	รวม	2.67 \pm 0.29	
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก	กลับมาอีก (n = 187)	3.69 \pm 0.25	0.604
	ไม่กลับมาอีก (n = 13)	3.65 \pm 0.45	
	รวม	3.68 \pm 0.26	
6. ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว	กลับมาอีก (n = 187)	3.74 \pm 0.50	0.529
	ไม่กลับมาอีก (n = 13)	3.65 \pm 0.46	
	รวม	3.74 \pm 0.50	
7. ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	กลับมาอีก (n = 187)	3.75 \pm 0.49	0.087
	ไม่กลับมาอีก (n = 13)	4.00 \pm 0.68	
	รวม	3.77 \pm 0.51	

4.2.2 ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว

ผลการสำรวจข้อมูลของผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว จำนวน 9 ราย ในสถานประกอบการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ การจัดการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ และผลสัมฤทธิ์สภาพแวดล้อมของสถานประกอบการ มีดังนี้

4.2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ

จากการเก็บข้อมูลของผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในตำบลคลองโคน จำนวน 9 คน พบว่า เป็นชาย จำนวน 6 คน และหญิง จำนวน 3 คน โดยมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 4 คน ระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 3 คน และระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 2 คน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี โดยผู้ประกอบการที่พักในคลองโคน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ที่ 50,000 - 70,000 บาท และมีระยะเวลาในการดำเนินกิจการ มากกว่า 10 ปี ซึ่งสถานประกอบการแต่ละแห่งส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ อยู่ระหว่าง 1 ถึง 10 ไร่ โดยพื้นที่เดิมก่อนเปิดกิจการ เคยเป็นพื้นที่อยู่อาศัย มีจำนวน 4 แห่ง เคยเป็นพื้นที่นาทุ่ง มีจำนวน 3 แห่ง เคยเป็นพื้นที่ดินว่างเปล่า มีจำนวน 1 แห่ง และเคยเป็นพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 1 แห่ง รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 30 ในภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม

4.2.2.2 ลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ จำนวน 9 ราย ในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว 9 แห่ง มีการประกอบธุรกิจเป็นธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 5 คน และเป็นธุรกิจรีสอร์ท จำนวน 4 คน โดยส่วนใหญ่มีรูปแบบการประกอบการธุรกิจเป็นแบบครอบครัวและญาติ ซึ่งลักษณะของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่พัก จำนวน 9 แห่ง พบว่า ส่วนมากเป็นบุคคลในพื้นที่ โดยลักษณะของห้องพักในแต่ละสถานประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นห้องพักปรับอากาศ ซึ่งแต่ละแห่ง มีจำนวนของห้องพัก 1 ถึง 10 ห้อง โดยแต่ละห้องจะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้จำนวนคนสูงสุด อยู่ที่ประมาณ 1 ถึง 3 คน ซึ่งในสถานประกอบการที่พักทั้งหมด จะใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค และมีแหล่งซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อประกอบกิจกรรมในที่พัก คือ ตลาดแม่กลอง และมีการเลือกซื้อจากแหล่งอื่นเพิ่มเติมด้วย ซึ่งประเภทของเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จัดเตรียมไว้ในที่พัก ส่วนใหญ่เป็นโทรทัศน์กับตู้เย็น รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 31 ในภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม และลักษณะที่พักในพื้นที่ แสดงดังรูปที่ 13 โดยลักษณะของสถานประกอบการที่พักในตำบลคลองโคนส่วนมากเป็นแบบรีสอร์ทและโฮมสเตย์

รูปที่ 13 ลักษณะของสถานประกอบการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลคลองโคน

4.2.2.3 การจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ

จากการสอบถามผู้ประกอบการที่พัก จำนวน 9 ราย ในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวทั้ง 9 แห่ง เกี่ยวกับเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมา พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาในช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ โดยช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวนิยมมาเข้าพัก มักเป็นช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง กุมภาพันธ์ ระยะเวลาในการเข้าพักสูงสุด ส่วนใหญ่อยู่ที่ 1 ถึง 3 วัน โดยลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก มักจะเดินทางมาเป็นหมู่หรือคณะ ซึ่งพาหนะของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักส่วนใหญ่มาโดยรถส่วนตัว สำหรับสถานที่จอดรถในสถานประกอบการที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่สถานประกอบการที่พักจะมีขนาดพื้นที่ที่สามารถจอดรถได้ประมาณ 10 ถึง 30 คัน ลักษณะของระบบรักษาความปลอดภัยในสถานประกอบการที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่จะมีกล้องโทรทัศน์วงจรปิด ในส่วนประเภทของกิจกรรมที่มีในสถานประกอบการที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ กิจกรรมปลูกป่าชายเลน ชมการเลี้ยงหอยแครง-หอยแมลงภู่-หอยนางรม กิจกรรมถีบกระดานเลน-งมหอยแครง ล่องเรือชมวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ เล่นสกีโคลน และให้อาหารลิง และมีกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติมขึ้นมา จากกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ ไต่สะพานเชือก กิจกรรมกระโดดหอ วิ่งทุ่นโฟม สไลด์เดอร์ และอื่นๆ เช่น มวยทะเล โปโลน้ำ พายห่วงยาง และพายเรือคายัค

ในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวแต่ละแห่งของคลองโคน ส่วนใหญ่ห้องน้ำเป็นแบบชักโครกธรรมดา โดยมีจำนวนห้องน้ำอยู่ที่ประมาณ 1 ถึง 10 ห้อง ส่วนลักษณะของห้องอาบน้ำในทุกสถานประกอบการที่พัก จะเป็นแบบฝักบัวอาบน้ำ โดยมีจำนวนห้องอาบน้ำอยู่ที่ประมาณ 1 ถึง 10 ห้อง เช่นเดียวกันกับห้องน้ำ ซึ่งแหล่งรองรับน้ำทั้งจากห้องน้ำและห้องอาบน้ำในสถานประกอบการที่พักทั้งหมด จำนวน 9 แห่ง มีแหล่งรองรับเป็นถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป ส่วนแหล่งรองรับน้ำทั้งจากกิจกรรมห้องครัว พบว่า สถานประกอบการที่พัก จะมีแหล่งรองรับเป็นบ่อดักไขมันและตะแกรงดักขยะ ส่วนวิธีการจัดการน้ำทิ้งในสถานประกอบการที่พักทั้งหมด พบว่า มีการบำบัดน้ำทิ้งในขั้นต้นก่อนปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำและแหล่งน้ำ ในส่วนของถังรองรับขยะที่มีในสถานประกอบการที่พัก พบว่า สถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว ทั้ง 9 แห่ง ส่วนใหญ่มีถังรองรับขยะทั้งภายในและภายนอกบริเวณห้องพัก

โดยสถานประกอบการทั้งหมด มีจำนวนของถังรองรับขยะภายในห้องพัก 1 ถึง 2 ใบ ส่วนบริเวณนอกห้องพัก ส่วนใหญ่จะพบว่า มีจำนวนของถังรองรับขยะที่ตั้งอยู่บริเวณนอกห้องพัก มากกว่า 1 ใบ ซึ่งจุดตั้งถังขยะของสถานประกอบการแต่ละแห่ง ส่วนใหญ่มีการตั้งอยู่ที่บริเวณด้านหน้าสถานประกอบการที่พัก และบางพื้นที่มีการตั้งไว้ที่บริเวณด้านหลังสถานประกอบการที่พัก ซึ่งในการคัดแยกขยะแต่ละประเภทในสถานประกอบการที่พัก พบว่า ไม่มีการคัดแยกขยะเป็นส่วนใหญ่ โดยในส่วนของพื้นที่รองรับขยะก่อนนำไปกำจัด ในสถานประกอบการที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่ในสถานประกอบการจะมีพื้นที่ไว้สำหรับรองรับขยะ ซึ่งสถานประกอบการที่พักบางแห่งจะมีห้องเก็บขยะไว้รองรับก่อนนำไปกำจัด สำหรับการจัดการขยะในสถานประกอบการที่พัก พบว่า ทั้งหมดให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดการขยะ โดยช่วงเวลาเก็บขนขยะในสถานประกอบการที่พัก ส่วนใหญ่มีการเก็บขนขยะทุกวัน ซึ่งความถี่ในการเก็บขนขยะมีความเพียงพอต่อปริมาณขยะต่อวัน โดยค่าธรรมเนียมในการเก็บขน มีตั้งแต่ 30 ถึง 1000 บาทต่อเดือน ซึ่งค่าธรรมเนียมแปรผันไปตามขนาดของสถานประกอบการและปริมาณของขยะที่จัดเก็บในแต่ละวัน ในส่วนของสถานที่กำจัดขยะที่ทำการเก็บขนโดยองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นโรงงานกำจัดขยะที่ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 ของตำบลคลองโคนกรณีนี้นักท่องเที่ยวเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุในสถานประกอบการที่พัก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะนำนักท่องเที่ยวไปรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำหรับการให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักในสถานประกอบการที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่ในสถานประกอบการที่พักจะมีอาหารรับรองแก่นักท่องเที่ยวที่มาเข้าพัก และสถานประกอบการที่พักบางแห่ง จะมีร้านอาหารเปิดให้บริการในที่พักด้วย สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเข้าพักในสถานประกอบการที่พักของผู้ประกอบการทั้งหมด ได้แก่ ที่พัก อาหาร มีเส้นทางที่เข้าถึงง่าย รวมไปถึงมีกิจกรรมที่หลากหลาย รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 32 ในภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม และลักษณะของบริการที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวในสถานประกอบการที่พักในพื้นที่ แสดงดังรูปที่ 14

รูปที่ 14 ลักษณะของบริการที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวในสถานประกอบการที่พักในตำบลคลองโคน

4.2.2.4 สภาพแวดล้อมในสถานประกอบการที่พักแต่ละแห่ง (บันทึกโดยผู้สัมภาษณ์)

ลักษณะของแหล่งรองรับน้ำทิ้งและการระบายน้ำทิ้งของแต่ละสถานประกอบการที่พัก จากการสังเกตการณ์ พบว่า บางสถานประกอบการมีถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปไว้รองรับน้ำทิ้งที่ระบายออกมาจากกิจกรรมต่างๆในที่พัก และบางแห่งไม่พบแหล่งรองรับน้ำทิ้งที่ชัดเจน รูปภาพประกอบ แสดงในรูปที่ 15

รูปที่ 15 ตัวอย่างลักษณะของแหล่งรองรับน้ำทิ้งและการระบายน้ำทิ้งของสถานประกอบการที่พัก
ลักษณะของสถานที่รองรับขยะ พบว่า สถานประกอบการแต่ละแห่งจะมีถึงขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งไว้ ซึ่งบางแห่งจะตั้งไว้ด้านหน้าและบางแห่งจะตั้งไว้ด้านหลังของสถานประกอบการที่พัก โดยบางที่จะมีห้องเก็บขยะไว้สำหรับรองรับขยะ แล้วจากนั้นจึงนำขยะที่พักไว้ไปจัดการ โดยทุกสถานประกอบการที่พักมอบหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดการขยะ รูปภาพประกอบ แสดงในรูปที่ 16

รูปที่ 16 ตัวอย่างลักษณะของสถานที่รองรับขยะที่มีในสถานประกอบการที่พัก

สภาพพื้นที่ในอดีตจนถึงปัจจุบันของสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในตำบลคลองโคกน จากการศึกษาจากผู้ประกอบการทั้งหมด จำนวน 9 คน พบว่า แต่เดิมพื้นที่เดิมก่อนที่จะมาสร้างสถานประกอบการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวนั้น ส่วนใหญ่เคยเป็นพื้นที่อยู่อาศัยมาก่อน โดยในบางสถานประกอบการที่พัก เคยเป็นพื้นที่บ่อกุ้ง บ่อเลี้ยงหอยแครงมาก่อนแล้วต่อมาจึงพัฒนามาเป็นพื้นที่สถานประกอบการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในภายหลัง ซึ่งจากการสังเกตการณ์ พบว่า มีสถานประกอบการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวบางแห่งมีการสร้างบนพื้นที่ป่าชายเลน และบางแห่งยังพบมีพื้นที่นาุ้งให้เห็นในพื้นที่สถานประกอบการที่พักอยู่ รูปภาพประกอบ แสดงในรูปที่ 17

รูปที่ 17 ตัวอย่างสภาพพื้นที่ในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในคลองโคกน

สภาพของที่พักในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในตำบลคลองโคกนที่สังเกตได้ พบว่า ส่วนใหญ่มีที่พักแยกเป็นสัดส่วน โดยสถานที่พักในแต่ละแห่งจะมีขนาดแตกต่างกันออกไปตามขนาดพื้นที่ของสถานประกอบการนั้นๆ โดยสถานประกอบการที่พักที่มีขนาดของพื้นที่เยอะจะมีจำนวนห้องพักหลายหลัง โดยมีตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ สำหรับที่พักที่มีห้องขนาดใหญ่จะมีพื้นที่บริเวณไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมหรือพักผ่อนหย่อนใจ และจะมีห้องรับรองไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มคณะ ได้มาจัดกิจกรรมสังสรรค์หรือจัดงานเลี้ยง รวมไปถึงจัดสัมมนา พร้อมทั้งมีร้านอาหารเปิดไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย ส่วนในสถานประกอบการที่พักที่มีพื้นที่ขนาดย่อม ก็จะมีการสร้างห้องพักขนาดย่อมๆ แต่ละหลังห่างกันไม่มากนัก แต่แยกเป็นสัดส่วน และจากที่สังเกตได้ ที่พักในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวแต่ละที่ ค่อนข้างสะอาดและเรียบร้อย รูปภาพประกอบ แสดงในรูปที่ 18

รูปที่ 18 ตัวอย่างของสภาพที่พักในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวในคลองโคน

4.2.3 ชุมชนชาวตำบลคลองโคน

ผลการสำรวจข้อมูลของชุมชนชาวตำบลคลองโคน จำนวน 200 ครัวเรือน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่นและข้อมูลผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น

4.2.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น

จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างชุมชนท้องถิ่น จำนวน 200 ครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง โดยมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี และระหว่าง 31 - 40 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าอาชีวศึกษา ประกอบอาชีพประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ชุมชนคลองโคนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 ถึง 6 คน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,000 - 30,000 บาท ในส่วนของการถือครองที่ดิน ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของ โดยมีลักษณะพื้นที่เป็นพื้นที่ป่าชายเลน และพื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง สำหรับการใช้จ่ายประโยชน์พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัย

จากการสอบถามชาวคลองโคกเกี่ยวกับคนต่างท้องถิ่นที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่ ตำบลคลองโคกรวมถึงผลกระทบที่ได้รับ พบว่า ปัจจุบันในพื้นที่คลองโคกไม่ค่อยมีคนต่างท้องถิ่นเข้ามาอาศัยในพื้นที่ ดังนั้นจึงไม่มีผลกระทบเกิดขึ้นในพื้นที่ ในส่วนของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในท้องถิ่น ทั้งหมด 200 ครัวเรือน ใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งเข้าถึงและมีเพียงพอต่อความต้องการ สำหรับการจัดการน้ำทิ้งในบ้าน พบว่า ส่วนใหญ่จัดการกับน้ำทิ้งโดยการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง ส่วนการจัดการขยะมูลฝอยในบ้าน พบว่า ส่วนใหญ่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการ ซึ่งระยะเวลาในการเก็บขยะโดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีความถี่แตกต่างกันไปในแต่ละหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการเก็บขยะมากกว่า 2 วัน คือ จันทร์ พุธและพฤหัสบดี ซึ่งค่าธรรมเนียมในการเก็บขยะ คือ 30 บาทต่อเดือน กรณีที่มีการเจ็บป่วย ส่วนมากจะเลือกใช้บริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน โดยมีความถี่ในการใช้บริการอยู่ที่ 4 ถึง 6 ครั้งต่อปี ในส่วนของการเดินทางสัญจรในพื้นที่ พบว่า ส่วนมากเดินทางสัญจรโดยทางบก โดยประเภทของถนนที่เข้าถึงในหมู่บ้าน ส่วนมากเป็นถนนแบบลาดยาง

จากการสอบถามถึงสภาพพื้นที่เดิมของตำบลคลองโคกในอดีต เมื่อ 10 – 20 ปีที่แล้ว พบว่า แต่ก่อนปี พ.ศ. 2531 คลองโคกมีพื้นที่ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์รวมไปถึงมีความหลากหลายของสัตว์ป่าและสัตว์น้ำมากกว่าในปัจจุบัน และเดิมคลองโคกเคยมีพื้นที่ป่าชายเลนอยู่มาก แต่ต่อมามีการเปลี่ยนพื้นที่ป่าชายเลนบางส่วนมาทำเป็นบ่อกุ้งหรือทำนากุ้ง พื้นที่ป่าชายเลนจึงค่อยๆ น้อยลง โดยชาวบ้านในชุมชนคลองโคกส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพประมงชายฝั่งเป็นอาชีพหลัก ซึ่งได้แก่ การรอเคยและเก็บหอยแครง แต่ปัจจุบันหอยแครงมีจำนวนไม่มากนักถ้าเทียบกับในอดีต และแต่ก่อนในพื้นที่ไม่มีถนนเข้าถึง โดยเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2532 - 2533 เคยมีการถางป่าชายเลนออกไปเพื่อสร้างถนนหนทาง แต่ปัจจุบันทำแบบนั้นไม่ได้แล้วเนื่องจากมีหน่วยงานทางราชการเข้ามาคุ้มครองพื้นที่ป่าชายเลน สมัยก่อนที่จะมีถนนชาวบ้านจะใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลัก ซึ่งชาวบ้านจะมีเรือติดไว้ที่บ้านเกือบทุกหลังคาเรือน และสมัยก่อนนั้นเดินเท้าเปล่า เรียกทางเดินนั้นว่า ทางเกวียน ซึ่งถนนเริ่มแรก ชาวบ้านขุดดินเป็นทางเดิน โดยขอทางเจ้าของที่ เพื่อที่จะทำเป็นทางเดินในการสัญจร รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 33 ในภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม

รูปที่ 19 บรรยากาศของชุมชนในตำบลคลองโคก

4.2.3.2 ผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น

จากการสอบถามผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างชุมชน ส่วนใหญ่ได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมท่องเที่ยว ในเรื่องการค้าขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเป็นสินค้าประเภทประมงและประมงแปรรูป เช่น หอยแครง กุ้งแห้งและกะปิ สินค้าทางการเกษตรและเกษตรแปรรูป เช่น มะพร้าว น้ำตาลมะพร้าว บางส่วนได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมท่องเที่ยวในเรื่องธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ โดยเป็นธุรกิจบริการขับเรือให้นักท่องเที่ยวและเป็นมัคคุเทศก์นำทางหรือให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่มาปลูกป่าชายเลนและมาล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวคลองโคกนรีมน้ำ นอกจากนี้ยังได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมท่องเที่ยวในเรื่องอื่นๆ ได้แก่ ร้านค้าและร้านขายของชำต่างๆไป ส่วนในด้านผลกระทบที่ได้รับจากกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่าชุมชนชาวคลองโคกนรีได้รับผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขยะมูลฝอย น้ำเสีย มลพิษทางอากาศและเสียงรบกวนต่างๆ รวมไปถึงผลกระทบในด้านสังคมซึ่งได้แก่ ความแออัดในพื้นที่เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตหรือวัฒนธรรมในพื้นที่ และยังได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจมีทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ทางด้านบวก ได้แก่ มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นและมีอาชีพเสริม ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นรวมถึงมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว ส่วนทางด้านลบ ได้แก่ จับสัตว์น้ำได้น้อยลงส่งผลให้รายได้หลักลดน้อยลงด้วย และจากการสอบถามช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาในคลองโคกนรีช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 34 ในภาคผนวก ค ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างชุมชน 200 ครัวเรือน เกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาและมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ จะพบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีในพื้นที่นั้นส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางเชิงลบและเชิงบวก โดยรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 22 ดังนี้

ตารางที่ 22 ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นเมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

ผลกระทบ	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เชิงลบ				
1. มีการรบกวนแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์รวมถึงแหล่งวางไข่ แหล่งอนุบาลสัตว์และที่หลบภัย	18	9.0	182	91.0
2. มีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่มีความอ่อนไหว เช่น ช่วงวางไข่ของสัตว์น้ำ ช่วงนกอพยพ	5	2.5	195	97.5
3. มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของสัตว์ในพื้นที่ เช่น มีความก้าวร้าว มีความวิตกกังวล	0	0	200	100.0
4. มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น	199	99.5	1	0.5
5. มีการระบายน้ำทิ้งหรือมีการปล่อยของเสียจากแหล่งท่องเที่ยวและที่พักนักท่องเที่ยวลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง	200	100.0	0	0
6. มีการลดลงของปริมาณสัตว์ในท้องถิ่นที่มีอยู่ในอดีต เช่น ปลา ปู หอย ลิง	197	98.5	3	1.5
7. มีการลดลงของชนิดพันธุ์ไม้ในท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม เช่น ลำพู แสมโกงกาง	33	16.5	167	83.5
8. มีการใช้หรือทำลายพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการคมนาคมขนส่ง เช่น การสร้างถนน	103	51.5	97	48.5
9. มีการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนหรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าชายเลน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	131	65.5	69	34.5
10. มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น ร้านอาหาร รีสอร์ท โฮมสเตย์	195	97.5	5	2.5
11. คุณภาพน้ำทะเลเริ่มเสื่อมโทรมลง	200	100	0	0
12. มีปัญหาด้านเสียงรบกวนจากยานพาหนะทางน้ำ เช่น เรือหางยาว	132	66.0	68	34.0
13. มีปัญหาด้านเสียงรบกวนจากยานพาหนะทางบก เช่น รถยนต์	133	66.5	67	33.5
14. มีปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	2	1.0	198	99.0
15. มีปัญหาด้านการจราจรที่ติดขัด	3	1.5	197	98.5
16. มีปัญหาด้านความแออัดในพื้นที่	12	6.0	188	94.0

ตารางที่ 22 ผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นเมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ (ต่อ)

ผลกระทบ	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17. มีการเปลี่ยนแปลงของการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพดั้งเดิมในท้องถิ่น	36	18.0	164	82.0
18. มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและประเพณี หรือมีการถูกแทนที่ด้วยวัฒนธรรมใหม่ของนักท่องเที่ยว	24	12.0	176	88.0
19. มีการเกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว	1	0.5	199	99.5
20. มีการขยายตัวและการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	197	98.5	3	1.5
21. มีการขยายตัวและการกระจุกตัวของประชากรในท้องถิ่น ได้แก่ ประชากรแฝง หรือแรงงานต่างด้าว	0	0	200	100.0
22. มีปัญหาด้านอาชญากรรมและอุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้น	3	1.5	197	98.5
23. ค่าครองชีพในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น	123	61.5	77	38.5
ค่าเฉลี่ยรวมผลกระทบเชิงลบ	84.65	42.33	115.35	57.67
เชิงบวก				
1. สามารถขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น เช่น ขายของที่ระลึก สินค้าพื้นบ้าน	199	99.5	1	0.5
2. เกิดการเสริมสร้างอาชีพเสริมหรือกลุ่มอาชีพใหม่ และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นในท้องถิ่น	200	100.0	0	0
3. เกิดการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนักถึงคุณค่าของป่าชายเลนแก่ประชาชนในท้องถิ่น	151	75.5	49	24.5
4. เกิดโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าชายเลน	153	76.5	47	23.5
ค่าเฉลี่ยรวมผลกระทบเชิงบวก	175.75	87.88	24.25	12.12

4.2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง

นิเวศในเชิงลบและเชิงบวก กับชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน

จากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเชิงลบและเชิงบวกกับชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน จำนวน 200 คริวเรือน พบว่า หมู่ที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยตรง ได้แก่ หมู่ 2, 3, 5 และ 7 จะได้รับผลกระทบทั้งในเชิงลบและเชิงบวก มากกว่า หมู่ 1, 4 และ 6 เมื่อพิจารณาผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยวิเคราะห์เป็นรายชื่อ จะพบว่า ในภาพรวมหมู่ที่ได้รับผลกระทบทางเชิงลบมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นหมู่ 2 รองลงมา คือหมู่ 7 หมู่ 3 และ หมู่ 5 ซึ่งแต่ละหมู่ได้รับผลกระทบทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมและทางสังคมแตกต่างกันไป โดยหมู่ที่ได้รับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ หมู่ 2 ได้แก่ มีการรบกวนแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์รวมถึงแหล่งวางไข่ แหล่งอนุบาลสัตว์และที่หลบภัย มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น มีการระบายน้ำทิ้งหรือมีการปล่อยของเสียจากแหล่งท่องเที่ยวและที่พักนักท่องเที่ยวลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง มีการลดลงของปริมาณสัตว์ในท้องถิ่นที่มีอยู่ในอดีต มีการลดลงของชนิดพันธุ์ไม้ในท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม มีการใช้หรือทำลายพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการคมนาคมขนส่ง มีการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนหรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าชายเลน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คุณภาพน้ำทะเลเริ่มเสื่อมโทรมลง มีปัญหาด้านเสียงรบกวนจากยานพาหนะทางน้ำและทางบก โดยบางส่วนมีปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคด้วย ส่วนผลกระทบทางด้านสังคม พบว่า ยังเป็นหมู่ 2 เช่นเดียวกัน แต่มีส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบ โดยผลกระทบทางด้านสังคม ได้แก่ มีปัญหาด้านการจราจรที่ติดขัด มีปัญหาด้านความแออัดในพื้นที่ มีการเปลี่ยนแปลงของการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพดั้งเดิมในท้องถิ่น มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและประเพณีหรือมีการถูกแทนที่ด้วยวัฒนธรรมใหม่ของคนท่องเที่ยว มีการเกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว มีการขยายตัวและการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น มีปัญหาด้านอาชญากรรมและอุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในเชิงลบ นั่นคือ ค่าครองชีพในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น จะพบว่า หมู่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ หมู่ 5 รองลงมาคือ หมู่ 2 และหมู่ 3 เมื่อพิจารณาผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยวิเคราะห์เป็นรายชื่อ จะพบว่า ในภาพรวม หมู่ 3 หมู่ 2 และหมู่ 5 ได้รับผลกระทบในเชิงบวก มากกว่า หมู่ 7 ซึ่งผลกระทบเชิงบวกที่เกิดขึ้น ได้แก่ สามารถขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น เกิดการเสริมสร้างอาชีพเสริมหรือกลุ่มอาชีพใหม่ และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นในท้องถิ่น เกิดการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนักถึงคุณค่าของป่าชายเลนแก่ประชาชนในท้องถิ่น และเกิดโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าชายเลน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกที่มีต่อชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน

ผลกระทบเชิงลบ		หมู่ 1 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 2 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 3 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 4 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 5 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 6 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 7 จำนวน (ร้อยละ)	รวม
1. มีการรบกวน แหล่งที่อยู่อาศัย ของสัตว์รวมถึง แหล่งวางไข่ แหล่งอนุบาลสัตว์ และที่หลบภัย	ไม่มี	14 (7.0)	21 (10.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	182 (91.0)
	มี	0 (0.0)	18 (9.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	18 (9.0)
2. มีการประกอบ กิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่วงเวลาที่มี ความอ่อนไหว เช่น ช่วงวางไข่ของสัตว์ น้ำ ช่วงนกอพยพ	ไม่มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	37 (18.5)	195 (97.5)
	มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (2.5)	5 (2.5)
3. มีการเปลี่ยนแปลง ทางพฤติกรรม ของสัตว์ในพื้นที่ เช่น มีความก้าวร้าว มีความวิตก/กลัวคน	ไม่มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	200 (100.0)
	มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
4. มีปริมาณขยะ มูลฝอยเพิ่มขึ้น	ไม่มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (0.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (0.5)
	มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	37 (18.5)	12 (6.0)	42 (21.0)	199 (99.5)
5. มีการระบายน้ำ ทิ้งหรือมีการปล่อย ของเสียจากแหล่ง ท่องเที่ยวและที่พัก นักท่องเที่ยวลงสู่ แหล่งน้ำโดยตรง	ไม่มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
	มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	200 (100.0)

ตารางที่ 23 ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกที่มีต่อชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน (ต่อ)

ผลกระทบเชิงลบ		หมู่ 1 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 2 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 3 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 4 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 5 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 6 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 7 จำนวน (ร้อยละ)	รวม
6. มีการลดลงของปริมาณสัตว์ในท้องถิ่นที่มีอยู่ในอดีต เช่น ปลา ปู หอย ลิง	ไม่มี	1 (0.5)	1 (0.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (0.5)	3 (1.5)
	มี	13 (6.5)	38 (19.0)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	41 (20.5)	197 (98.5)
7. มีการลดลงของชนิดพันธุ์ไม้ในท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม เช่น ลำพู แสม โกงกาง	ไม่มี	14 (7.0)	36 (18.0)	41 (20.5)	13 (6.5)	37 (18.5)	12 (6.0)	14 (7.0)	167 (83.5)
	มี	0 (0.0)	3 (1.5)	0 (0.0)	1 (0.5)	1 (0.5)	0 (0.0)	28 (14.0)	33 (16.5)
8. มีการใช้/ทำลายพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการคมนาคมขนส่ง เช่น การสร้างถนน	ไม่มี	13 (6.5)	21 (10.5)	0 (0.0)	10 (5.0)	3 (1.5)	12 (6.0)	38 (19.0)	97 (48.5)
	มี	1 (0.5)	18 (9.0)	41 (20.5)	4 (2.0)	35 (17.5)	0 (0.0)	4 (2.0)	103 (51.5)
9. มีการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนหรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าชายเลนเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	ไม่มี	8 (4.0)	4 (2.0)	0 (0.0)	10 (5.0)	0 (0.0)	12 (6.0)	35 (17.5)	69 (34.5)
	มี	6 (3.0)	35 (17.5)	41 (20.5)	4 (2.0)	38 (19.0)	0 (0.0)	7 (3.5)	131 (65.5)
10. มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น ร้านอาหาร รีสอร์ท โฮมสเตย์	ไม่มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (2.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (2.5)
	มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	9 (4.5)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	195 (97.5)

ตารางที่ 23 ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกที่มีต่อชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน (ต่อ)

ผลกระทบเชิงลบ		หมู่ 1 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 2 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 3 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 4 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 5 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 6 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 7 จำนวน (ร้อยละ)	รวม
11. คุณภาพน้ำ ทะเลเริ่มเสื่อม โทรมลง	ไม่มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
	มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	200 (100.0)
12. มีปัญหาด้าน เสียงรบกวนจาก ยานพาหนะทางน้ำ เช่น เรือหางยาว	ไม่มี	12 (6.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (5.5)	1 (0.5)	12 (6.0)	32 (16.0)	68 (34.0)
	มี	2 (1.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	3 (1.5)	37 (18.5)	0 (0.0)	10 (5.0)	132 (66.0)
13. มีปัญหาด้าน เสียงรบกวนจาก ยานพาหนะทางบก เช่น รถยนต์	ไม่มี	11 (5.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (5.5)	1 (0.5)	12 (6.0)	32 (16.0)	67 (33.5)
	มี	3 (1.5)	39 (19.5)	41 (20.5)	3 (1.5)	37 (18.5)	0 (0.0)	10 (5.0)	133 (66.5)
14. มีปัญหาการ ขาดแคลนน้ำเพื่อ การอุปโภค บริโภค	ไม่มี	14 (7.0)	37 (18.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	198 (99.0)
	มี	0 (0.0)	2 (1.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (1.0)
15. มีปัญหาด้าน การจราจรที่ติดขัด	ไม่มี	13 (6.5)	37 (18.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	197 (98.5)
	มี	1 (0.5)	2 (1.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (1.5)
16. มีปัญหาด้าน ความแออัดใน พื้นที่	ไม่มี	13 (6.5)	31 (15.5)	38 (19.0)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	188 (94.0)
	มี	1 (0.5)	8 (4.0)	3 (1.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (6.0)
17. มีการเปลี่ยนแปลง ของสภาพการ ดำรงชีวิตหรือการ ประกอบอาชีพ ดั้งเดิมในท้องถิ่น	ไม่มี	14 (7.0)	21 (10.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	24 (12.0)	164 (84.0)
	มี	0 (0.0)	18 (9.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	18 (9.0)	36 (18.0)

ตารางที่ 23 ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกที่มีต่อชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน (ต่อ)

ผลกระทบเชิงลบ		หมู่ 1 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 2 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 3 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 4 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 5 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 6 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 7 จำนวน (ร้อยละ)	รวม
18. มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและประเพณีหรือมีการถูกแทนที่ด้วยวัฒนธรรมใหม่ของนักท่องเที่ยว	ไม่มี	13 (6.5)	23 (11.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	35 (17.5)	176 (88.0)
	มี	1 (0.5)	16 (8.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (3.5)	24 (12.0)
19. มีการเกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว	ไม่มี	14 (7.0)	38 (19.0)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	199 (99.5)
	มี	0 (0.0)	1 (0.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (0.5)
20. มีการขยายตัวและการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	ไม่มี	1 (0.5)	1 (0.5)	0 (0.0)	1 (0.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (1.5)
	มี	13 (6.5)	38 (19.0)	41 (20.5)	13 (6.5)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	197 (98.5)
21. มีการขยายตัวและการกระจุกตัวของประชากรในท้องถิ่น ได้แก่ ประชากรแฝงหรือแรงงานต่างด้าว	ไม่มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	200 (100.0)
	มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
22. มีปัญหาด้านอาชญากรรมและอุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้น	ไม่มี	14 (7.0)	36 (18.0)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	197 (98.5)
	มี	0 (0.0)	3 (1.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (1.5)
23. ค่าครองชีพในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น	ไม่มี	12 (6.0)	4 (2.0)	10 (5.0)	13 (6.5)	0 (0.0)	12 (6.0)	26 (13.0)	77 (38.5)
	มี	2 (1.0)	35 (17.5)	31 (15.5)	1 (0.5)	38 (19.0)	0 (0.0)	16 (8.0)	123 (61.5)

ตารางที่ 23 ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกที่มีต่อชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน (ต่อ)

ผลกระทบเชิงลบ		หมู่ 1 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 2 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 3 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 4 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 5 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 6 จำนวน (ร้อยละ)	หมู่ 7 จำนวน (ร้อยละ)	รวม
1.สามารถขาย สินค้าและบริการ ได้มากขึ้น เช่น ขายของที่ระลึก สินค้าพื้นบ้าน	ไม่มี	1 (0.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (0.5)
	มี	13 (6.5)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	199 (99.5)
2.เกิดการเสริม สร้างอาชีพเสริม หรือกลุ่มอาชีพใหม่ และมีการจ้างงาน เพิ่มขึ้นในท้องถิ่น	ไม่มี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
	มี	14 (7.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	12 (6.0)	42 (21.0)	200 (100.0)
3. เกิดการส่งเสริม ให้มีการเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนักถึง คุณค่าของป่าชาย เลนแก่ประชาชน ในท้องถิ่น	ไม่มี	8 (4.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (4.0)	32 (16.0)	49 (24.5)
	มี	6 (3.0)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	3 (1.5)	10 (5.0)	151 (75.5)
4. เกิดโครงการ อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและป่า ชายเลน	ไม่มี	11 (5.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (6.0)	24 (12.0)	47 (23.5)
	มี	3 (1.5)	39 (19.5)	41 (20.5)	14 (7.0)	38 (19.0)	0 (0.0)	18 (9.0)	153 (76.5)

4.3 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน โดยใช้ SWOT

ในการประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน ผู้วิจัยได้นำผลลัพธ์ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจพื้นที่และสังเกตการณ์ในจุดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และจากการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามในประเด็นหัวข้อ 4.2.1.3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน และหัวข้อ 4.2.3.2 ผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนชาวบ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคนโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้น จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามหลักการของ SWOT โดยกลุ่มปัจจัยภายในที่สะท้อนจุดแข็ง (Strengths: S) และจุดอ่อน (Weaknesses: W) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน ปรากฏตามตารางที่ 24 และกลุ่มปัจจัยภายนอกที่สะท้อนโอกาส (Opportunities: O) และภัยคุกคาม (Threats: T) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน ปรากฏตามตารางที่ 25 ดังนี้

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายในของตำบลคลองโคน

ปัจจัยภายในของตำบลคลองโคน	
จุดแข็ง (Strengths: S)	จุดอ่อน (Weaknesses: W)
- พื้นที่ชายทะเลออกอย่างต่อเนื่องและมีความสมบูรณ์ของป่าชายเลน ⁽¹⁾	- ชนิดพันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์ลดน้อยลงจากอดีตเนื่องจากแต่ก่อนเคยมีการถางป่าเพื่อทำบ่อกุ้ง ⁽²⁾
- ป่าชายเลนกลับมาอุดมสมบูรณ์ใหม่จากการร่วมใจกันปลูกป่าของชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในพื้นที่ ⁽³⁾	- ประชาชนบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนให้คงอยู่และเกิดประโยชน์สูงสุด ⁽⁵⁾
- มีทรัพยากรสัตว์น้ำมากมาย เช่น เคย กุ้ง ปู ปลากระบอก หอยแครง หอยนางรม เนื่องจากในพื้นที่เป็นดินเลน โดยเป็นดินเลนที่มีจุลินทรีย์ชนิดพิเศษที่ไม่มีกลิ่น รวมไปถึงมีแพลงค์ตอนในป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งแพลงค์ตอนเหล่านี้เป็นอาหารของเคยและสัตว์น้ำอื่นๆ ⁽³⁾	- การแสวงหาผลประโยชน์ในการใช้ที่ดินป่าชายเลนอย่างไม่เหมาะสมอันเนื่องมาจากการขยายตัวของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น มีการบุกรุกและทำลายพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ⁽²⁾
- มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและประมงที่โดดเด่น เช่น กะปิ น้ำตาลมะพร้าว อาหารทะเลสด ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอาหารทะเลสด ⁽²⁾	- ผู้มีส่วนได้เสียในการท่องเที่ยวยังไม่สามารถกำหนดวิธีการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวที่มีในพื้นที่หรือยังขาดบูรณาการในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ⁽³⁾
- มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายในสถานประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว ⁽²⁾	- ระบบการจัดเก็บหรือการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสียในชุมชนท้องถิ่นรวมถึงสถานประกอบการที่พักบางแห่งยังไม่มีประสิทธิภาพ ⁽¹⁾

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายในของตำบลคลองโคน (ต่อ)

ปัจจัยภายในของตำบลคลองโคน	
จุดแข็ง (Strengths: S)	จุดอ่อน (Weaknesses: W)
- ทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น การลงละวา ป้องเคยเพื่อนำมาทำกะปิเคยตากำ ⁽³⁾	- ขาดบุคลากรที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริง ⁽³⁾
- องค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนท้องถิ่นมีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการริเริ่มจัดตั้งโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ ⁽³⁾	- คนรุ่นใหม่ส่วนมากไม่กลับถิ่นฐานบ้านเกิดเนื่องจากทำงานในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด ⁽³⁾
- ที่ตั้งตำบลคลองโคนอยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ ⁽¹⁾	- การปลูกป่าของนักท่องเที่ยวดำเนินไปในเชิงธุรกิจมากกว่าการปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าอย่างแท้จริง ⁽³⁾
↓	↓
ทรัพยากรธรรมชาติเป็นจุดแข็งของคลองโคน และเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยือนในพื้นที่	มีการรุกรานพื้นที่ป่าชายเลน รบกวนและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นจุดอ่อนของคลองโคน
↓	
State (สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเปลี่ยนแปลง) ใน DPSIR	

หมายเหตุ: (1) จากการสำรวจพื้นที่และการสังเกตการณ์

(2) จากการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม

(3) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกปราชญ์ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายนอกของตำบลคลองโคน

DPSIR	ปัจจัยภายนอกของตำบลคลองโคน		DPSIR
	โอกาส (Opportunities: O)	ภัยและอุปสรรค (Threats: T)	
D	- นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดตั้งโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การปลูกป่าชายเลน ⁽³⁾	- ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ⁽²⁾	P
D	- การประชาสัมพันธ์ เช่น การบอกเล่าปากต่อปาก เว็บไซต์อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อโทรทัศน์ ⁽²⁾	- มลพิษทางน้ำที่มาจากต้นน้ำเนื่องจากคลองโคโคนามีที่ตั้งอยู่ทางท้ายน้ำ ⁽³⁾	P
D	- ยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและประมงในท้องถิ่นให้สูงขึ้น เช่น การแปรรูปสินค้าทางการประมง ได้แก่ กะปิ ⁽¹⁾	- ทรัพยากรธรรมชาติลดลงและเสียหาย แหล่งน้ำธรรมชาติเสื่อมโทรม อันเนื่องมาจากมลพิษทางน้ำและขยะมูลฝอย ⁽²⁾	P
D	- จำนวนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากการตระหนักรู้ถึงคุณค่าของป่าชายเลน ⁽³⁾	- การสูญเสียคุณภาพของระบบนิเวศและการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ ⁽²⁾	P/S
D	- การขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ส่งเสริมการสร้างอาชีพ การจ้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น ⁽²⁾	- การเปลี่ยนแปลงการดำเนินวิถีชีวิตหรือการเปลี่ยนแปลงอาชีพเดิมของชุมชนท้องถิ่น ⁽²⁾	P
D	- โครงการก่อสร้างทางยกระดับบนทางหลวงหมายเลข 35 ธนบุรี-ปากท่อ (ถนนพระราม 2) เพิ่มความสะดวกในการเดินทางมายังคลองโคโคนามากยิ่งขึ้น ⁽⁴⁾	- ประกาศกฎกระทรวงผังเมืองรวมจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2558 และ 2560 ส่งผลให้ตำบลคลองโคโคนทั้งหมดเปลี่ยนสภาพเป็นที่ดินประเภทชุมชน ⁽⁴⁾	D/R

หมายเหตุ: (1) จากการสำรวจพื้นที่และการสังเกตการณ์

(2) จากการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม

(3) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกปราชญ์ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

(4) จากการสืบค้นข้อมูลทุติยภูมิ

ผลการวิเคราะห์ SWOT นำไปสู่การประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลนของตำบลคลองโคโคน ซึ่งผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่า จุดแข็งของคลองโคโคนมาจากทรัพยากรธรรมชาติ และจุดอ่อนของคลองโคโคนมาจากการที่คนรูกล้า รบกวานและใช้ทรัพยากรในพื้นที่ป่าชายเลน กีดกันทำให้ State ในกรอบ DPSIR ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมและคุณภาพทางธรรมชาติของคลองโคโคนเปลี่ยนแปลงไปจากสถานะที่มีอยู่เดิมในอดีต ในส่วนของรายละเอียดในตารางที่ 25 จะพบว่า กลุ่มปัจจัยด้านโอกาส จัดอยู่ในกลุ่ม Driving Forces (D) ของ DPSIR ได้ทั้งหมด และปัจจัยในกลุ่มที่เป็นภัยและอุปสรรค จัดอยู่ในกลุ่ม Pressures (P) ของ DPSIR ได้เกือบทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า เครื่องวิเคราะห์ SWOT มีปัจจัยร่วมอยู่ในกรอบการวิเคราะห์ DPSIR ด้วยเหตุนี้ในตารางที่ 25 จึงทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างเครื่องมือวิเคราะห์ดังกล่าว

4.4 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน ภายใต้กรอบ DPSIR

การวิเคราะห์สถานะ แนวโน้มและประเด็นความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน ได้นำผลลัพธ์จากแบบสอบถาม 3 กลุ่มเป้าหมาย ในส่วนที่เป็นการประเมินความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน และข้อมูลในส่วนของการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการของผู้ประกอบการที่พักในพื้นที่และข้อมูลผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อชุมชนชาวคลองโคน ผสมเข้ากับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนชาวบ้านและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน และจากการสำรวจพื้นที่และการสังเกตการณ์ โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดให้เข้ากรอบ DPSIR รายละเอียดแสดงในตารางที่ 26 ซึ่งจากการประเมินความคิดเห็นของชุมชนชาวคลองโคน จำนวน 200 ครั้วเรือน ในด้านผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นเมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ (ตารางที่ 22) เมื่อตั้งความคิดเห็นดังกล่าวมาจัดเข้ากรอบ DPSIR (ตัวเลขคิดเป็นร้อยละของชาวคลองโคนทั้งหมด) จะพบว่า อยู่ใน Impact (I) เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านลบ ซึ่งความคิดเห็นของชาวคลองโคนสะท้อนให้เห็นถึงความห่วงใยในด้านสิ่งแวดล้อมมาก ในส่วนของผลกระทบทางด้านบวก ความคิดเห็นของชาวคลองโคนเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนในการสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้ และด้านการค้าขายแก่ชาวคลองโคน และทำให้สาธารณะตระหนักถึงคุณค่าของป่าชายเลนในคลองโคน ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำนวน 200 คนที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่คลองโคน ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นที่ได้ทำการประเมินไว้แล้วในตารางที่ 14 มาจัดเข้ากรอบ DPSIR พบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่ใน Pressure (P) และ State (S) โดยค่าตัวเลขในสดมภ์ของนักท่องเที่ยวจะเป็นค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดในแต่ละรายการ หากค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวชี้วัดดังกล่าวยังอยู่ในระดับสูง นั่นคือ นักท่องเที่ยวให้คะแนนค่าเฉลี่ยสูง แสดงให้เห็นว่า แรงกดดันจากการท่องเที่ยวยังดำเนินไปตามกลไกขีดความสามารถในการรองรับ ซึ่งในขณะนี้พื้นที่ตำบลคลองโคนยังอยู่ในสถานะที่รองรับได้ แต่ถ้าหากค่าเฉลี่ยเหล่านี้ต่ำ นั่นคือ นักท่องเที่ยวให้คะแนนค่าเฉลี่ยต่ำ นั้นแสดงให้เห็นว่า แรงกดดันจากการท่องเที่ยวมาถึงจุดที่ขีดความสามารถในการรองรับเริ่มมีปัญหาและส่งผลกระทบต่อสภาพการณ์ในคลองโคน จากการประเมินสถานการณ์ของคลองโคนในขณะนี้ จึงพอจะสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนอยู่ในช่วงการพัฒนา ตามแนวคิดของวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวของ Butler (2006) โดยที่ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองโคนยังอยู่ในขอบเขตที่รองรับการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อีกระยะหนึ่ง แต่ก็จะต้องมีการติดตามและประเมินขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 26 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนภายใต้
กรอบ DPSIR

มิติ/ดัชนี	ตัวชี้วัด	ประเมินความคิดเห็น			
		ชุมชน	นทท.	ผปก.	ผู้วิจัย
1. พลังขับเคลื่อน (D-Driving Forces)		ชุมชน	นทท.	ผปก.	ผู้วิจัย
	• ทรัพยากรธรรมชาติ	√	3.35	-	△
	• ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่	√	3.91	√	△
	• การต้อนรับในพื้นที่	√	4.46	√	△
	• การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	√	√	√	△
	• ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	-	3.69	√	△
	• สิ่งอำนวยความสะดวก/โครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยว	-	3.68	√	△
	• อัตราค่าสินค้าและบริการในพื้นที่	-	3.77	-	△
2. แรงกดดัน (P-Pressure)		ชุมชน	นทท.	ผปก.	ผู้วิจัย
	• การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน	65.5	-	-	△
	• การผลิตของเสีย	100.0	-	-	△
	• การจัดการน้ำเสีย	√	3.30	√	△
	• การจัดการขยะมูลฝอย	√	3.55	√	△
	• การรบกวนแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและแหล่งเพาะเลี้ยงชายฝั่ง	9.0	-	-	△
	• การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงวางไข่ของสัตว์น้ำ	2.5	-	-	△
	• การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่	98.5	2.51	-	△
	• การกระจุกตัวของประชากรในท้องถิ่น	0.0	-	-	△
	• การเข้าถึงชุมชน	√	4.28	-	△
	• ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว	0.5	-	-	△
	• ปัญหาด้านอาชญากรรมและอุบัติเหตุ	1.5	-	-	△
	• ความแออัดในพื้นที่	6.0	2.67	-	△

ตารางที่ 26 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนภายใต้กรอบ DPSIR (ต่อ)

มิติ/ดัชนี	ตัวชี้วัด	ประเมินความคิดเห็น			
		ชุมชน	นทท.	ผปก.	ผู้วิจัย
3. สภาวะ (S-State): สภาพ/แนวโน้มของสิ่งแวดล้อมที่จะเปลี่ยนไป					
	• ความสวยงามและความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่	-	4.43	-	△
	• ความสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้ป่าชายเลน	-	3.24	-	△
	• ความหลากหลายของชนิดสัตว์ท้องถิ่นในพื้นที่	-	2.06	-	△
	• การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของสัตว์ในพื้นที่	0.0	-	-	△
	• ความสะอาดของแหล่งน้ำในพื้นที่	-	4.02	-	△
	• มลภาวะทางอากาศ	-	2.99	-	△
	• มลพิษจากขยะมูลฝอย	-	2.99	-	△
	• มลพิษจากน้ำเสีย	100.0	-	-	△
	• มลภาวะทางเสียง/เสียงรบกวน	-	3.04	-	△
	• การเพิ่มขึ้นของการจราจร	1.5	2.83	-	△
	• คุณภาพน้ำทะเลในลำคลองเริ่มเสื่อมโทรมลง	100.0	-	-	△
	• การขาดแคลนน้ำของชุมชนท้องถิ่น	1.0	-	-	△
	• ความเพียงพอของระบบสาธารณสุขภาคพื้นพื้นฐาน	√	4.65	-	△
	• ความเพียงพอของสถานพยาบาล	√	2.90	√	△
	• สภาพดั้งเดิมของท้องถิ่นในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่	-	3.67	-	△
4. ผลกระทบ (I-Impact)					
	• พื้นที่ป่าชายเลนถูกแปลงสภาพเป็นเส้นทางคมนาคม	51.5	-	-	△
	• พื้นที่ป่าชายเลนถูกแปลงสภาพเป็นร้านอาหารและที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว	97.5	-	-	△
	• มีการลดลงของชนิดพันธุ์ไม้ในท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม	16.5	-	-	△
	• มีการลดลงของปริมาณสัตว์ในท้องถิ่นที่มีอยู่ในอดีต	98.5	-	-	△

ตารางที่ 26 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนภายใต้กรอบ DPSIR (ต่อ)

มิติ/ดัชนี	ตัวชี้วัด	ประเมินความคิดเห็น			
		ชุมชน	นทท.	ผปก.	ผู้วิจัย
4. ผลกระทบ (I-Impact)					
	• ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น	99.5	-	-	△
	• เสี่ยงรบกวนจากยานพาหนะทางน้ำ	66.0	-	-	△
	• เสี่ยงรบกวนจากยานพาหนะทางบก	66.5	-	-	△
	• วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม	18.0	-	-	△
	• มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมในท้องถิ่น	12.0	-	-	△
	• ค่าครองชีพในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น	61.5	-	-	△
	ด้านบวก	ชุมชน	นทท.	ผปก.	ผู้วิจัย
	• ขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น	99.5	-	-	△
	• สร้างอาชีพเสริม (ใหม่) / การจ้างงานในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น	100.0	-	-	△
	• มีการเผยแพร่ความรู้ให้ตระหนักถึงคุณค่าป่าชายเลน	75.5	-	-	△
	• เกิดโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและป่าชายเลน	76.5	-	-	△

หมายเหตุ: - แบบสอบถามชุมชนชาวคลองโคนเน้น ผลกระทบด้านลบและด้านบวกที่มาจากการท่องเที่ยว
- แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเน้น ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการได้รับบริการจากแหล่งท่องเที่ยว

- แบบสอบถามผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวเน้น การนำผลิตภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวมาให้บริการนักท่องเที่ยว

- เครื่องหมาย ✓ ประมวลจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม 3 กลุ่มเป้าหมาย

- ตัวเลขในสดมภ์ "ชุมชน" เป็นค่าความคิดเห็นของแต่ละรายการในเรื่องผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นเมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยคิดเป็นร้อยละจากจำนวนชาวคลองโคน 200 คน

- ตัวเลขในสดมภ์ "นทท." เป็นค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองโคนในแต่ละรายการ จากจำนวนนักท่องเที่ยว 200 คน หากค่าตัวชี้วัดใน P และ S มีค่าต่ำ แสดงถึงสภาพการณ์ (State: S) ของคลองโคนเริ่มเข้าสู่ข้อจำกัดด้านขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity: CC)

- ในสดมภ์ "ผู้วิจัย" เครื่องหมาย △ แสดงถึง ตัวชี้วัดโดยเฉพาะในกลุ่ม P, S, I มีนัยสำคัญในการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity: CC) และสภาพการณ์ (State: S ใน DPSIR) โดยทราบจากการสำรวจพื้นที่ การสังเกตการณ์และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในส่วนของตารางที่ 27 เป็นการขยายผลการวิเคราะห์เชิงลึกลงไปในตัวชี้วัด DPSIR ในบริบทของตำบลคลองโคนมากยิ่งขึ้น เพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนในระยะยาวในพื้นที่ โดยจะมุ่งเน้นไปที่ Response (R) ในการปรับสมดุลหรือดุลยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองโคนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแนวทางของวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว โดยในส่วนของ Driving Forces (D) ต้องทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีจิตสำนึกและทำให้นักท่องเที่ยวตระหนักรู้ถึงคุณค่าของป่าชายเลนโดยแท้จริง ในส่วนของ Pressures (P) ต้องมีการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในคลองโคน กำหนดขอบเขตการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เหมาะสมและควรมีการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบ ในส่วนของ State (S) ต้องมีการจัดเก็บคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองโคนเป็นการเฉพาะเพื่อนำมาใช้ในการติดตามขีดความสามารถในการรองรับและประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาพและดุลยภาพทางด้านสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพและระบบนิเวศ โดยการบริหารจัดการในขั้นตอน Driving Forces (D) Pressures (P) และ State (S) เป็นการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่มีส่วนทำให้ผลกระทบ (Impact: I) เบบางลง ซึ่งเป็นการดำเนินการในเชิงรุก แต่ถ้าหากปล่อยให้สถานการณ์ปัญหาเดินทางมาถึงผลกระทบ (Impact: I) ย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นจากผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกลไกในการบริหารจัดการความขัดแย้ง เพื่อลดความสูญเสียทางระบบนิเวศ ทางเศรษฐกิจและทางสังคม ซึ่งถ้าสถานการณ์ดำเนินมาถึงในขั้นปลายเหตุนี้แล้ว ย่อมส่งผลกระทบที่รุนแรงกว่าขั้นตอนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการจัดการดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการดำเนินการในเชิงตั้งรับ ซึ่งกลไกการทำงานในกรอบ DPSIR ที่กล่าวถึงนี้สอดคล้องกับช่วงเวลาวิวัฒนาการของแนวคิดวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวของ Butler (2006) โดยมีแนวคิดขีดความสามารถในการรองรับและสภาวะ (State: S ในกรอบ DPSIR) เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ DPSIR ในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน

กรอบการวิเคราะห์ DPSIR			
D: Driving Forces	P: Pressures	S: State	I: Impacts
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	นักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว (อุปสงค์และอุปทาน)	ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว	ผู้มีส่วนได้เสีย (ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวก)
- ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่	- มีการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว/มีการเข้าถึงอย่างไร้ขีดจำกัด - มีความแออัดในพื้นที่	- สร้างความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมไปถึงระบบนิเวศ - มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณการจราจรในพื้นที่ - เกิดมลภาวะทางอากาศ	- สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ - มีปัญหาเสียงรบกวน - ขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น - สร้างงานและอาชีพเสริม/กลุ่มอาชีพใหม่

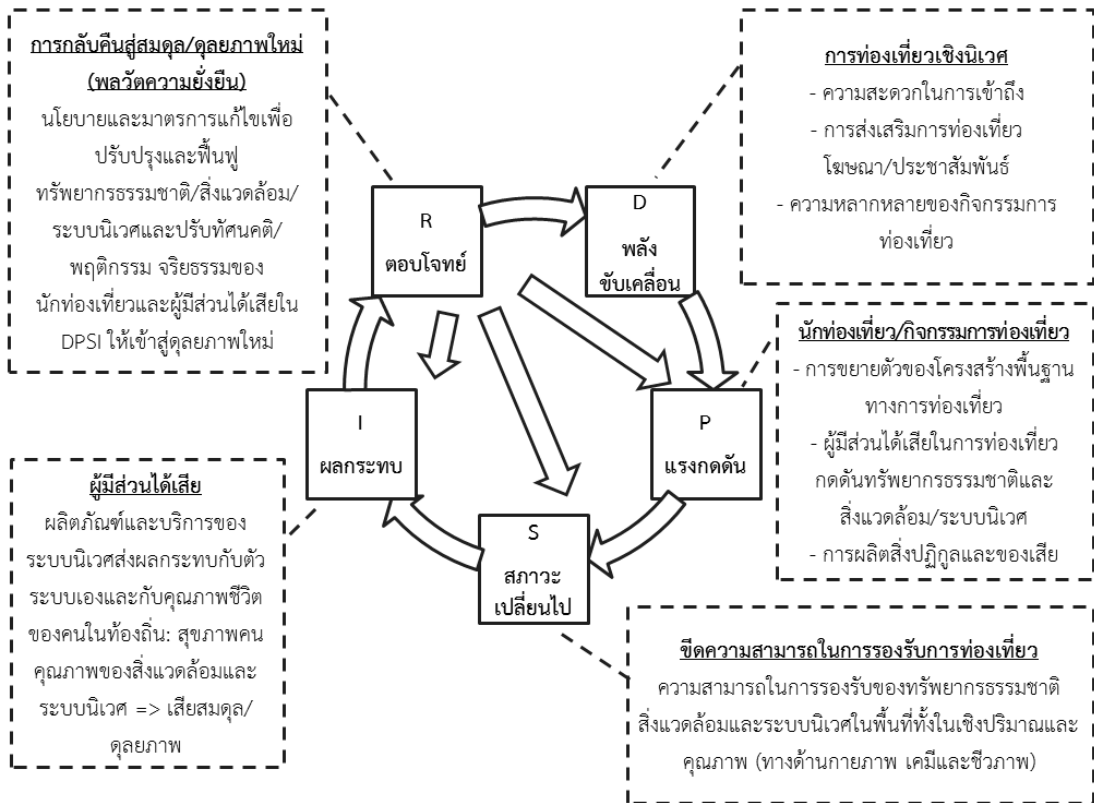
ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ DPSIR ในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน (ต่อ)

กรอบการวิเคราะห์ DPSIR			
D: Driving Forces	P: Pressures	S: State	I: Impacts
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	นักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว (อุปสงค์และอุปทาน)	ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว	ผู้มีส่วนได้เสีย (ผลกระทบเชิงลบและเชิงบวก)
- การส่งเสริมการท่องเที่ยว การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ	- มีการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว - มีการผลิตสิ่งปฏิกูลและของเสีย - มีการระบายน้ำทิ้งหรือปล่อยของเสียจากแหล่งท่องเที่ยวลงสู่ลำคลอง - มีการขยายตัวของโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารและที่พักนักท่องเที่ยว - มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ป่าชายเลน - มีการขยายตัวของกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมไปถึงธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัด - เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว - มีปัญหาด้านอาชญากรรมและอุบัติเหตุ	- มีของเสีย/สิ่งปฏิกูล/มลพิษเพิ่มขึ้น - คุณภาพน้ำทะเลเริ่มแย่ลง - มีการรบกวนแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตในพื้นที่ป่าชายเลนโดยรอบ - มีการปรับเปลี่ยนสภาพของพื้นที่เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว/รองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่ - สภาวะ/สถานะดุลยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงระบบนิเวศเปลี่ยนไป	- ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง - มีปัญหาด้านมลพิษทางสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพคนในท้องถิ่น รวมไปถึงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม - ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่อาจเพิ่มขึ้นหรือลดน้อยลง - วิถีชีวิต/การประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนไป - ค่าครองชีพในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ DPSIR ในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน (ต่อ)

กรอบการวิเคราะห์ DPSIR			
D: Driving Forces	P: Pressures	S: State	I: Impacts
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่	นักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว (อุปสงค์และอุปทาน)	ขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว	ผู้มีส่วนได้เสีย (ผลกระทบต่อเชิงลบและเชิงบวก)
- ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	- สร้างความแปลกใหม่ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและอยากกลับมาเยือนในพื้นที่อีกครั้ง	- มีการบุกเบิกหรือเปิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใหม่ๆ - มีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงว่างของสัตว์น้ำ	- แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อาจหมดคุณค่าเร็วขึ้น - มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมในท้องถิ่น
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีจิตสำนึก	จัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในคลองโคนและจำกัดขอบเขตของกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้เหมาะสม	จัดเก็บคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองโคนเป็นการเฉพาะเพื่อนำมาใช้ในการติดตามขีดความสามารถในการรองรับ	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและป่าชายเลน/เก็บภาษีผู้ได้รับผลประโยชน์มาเยียวยาหรือชดเชยให้ผู้ได้รับผลกระทบในด้านลบ
R: Responses (นโยบายและมาตรการในการแก้ปัญหาที่ DPSI)			
บริหารจัดการอุปทาน (ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ) และอุปสงค์ (ปรับทัศนคติและพฤติกรรม จริยธรรมของนักท่องเที่ยว ผู้มีส่วนได้เสีย ในกิจกรรมหรือธุรกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน) ให้เข้าสู่ดุลยภาพใหม่			
การจัดการการเปลี่ยนแปลงหรือแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง			การจัดการความขัดแย้ง

เมื่อขีดความสามารถในการรองรับเป็นองค์ประกอบและกลไกของการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์หรือสภาวะ (State: S) ใน DPSIR ด้วยเหตุนี้ จึงได้นำแนวคิดขีดความสามารถในการรองรับมาวิเคราะห์อยู่ในส่วนของ State (S) ใน DPSIR โดยเฉพาะการประเมินขีดความสามารถในการรองรับในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตามกรอบ DPSIR: D (Driving Forces), P (Pressures), S (State), I (Impact) และ R (Response) ในบริบทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคนที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่เป็นเหตุแห่งปัจจัยและผลแห่งปัจจัย จากรูปที่ 20 จะเห็นได้ว่า พลังขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตำบลคลองโคนมีจุดเริ่มต้นมาจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ การส่งเสริมการท่องเที่ยว การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ รวมไปถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ พลังขับเคลื่อนเหล่านี้กดดันการให้บริการของระบบนิเวศในพื้นที่ป่าชายเลนของคลองโคนและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ (ด้านอุปสงค์และอุปทาน) จากจำนวนนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและสิ่งปลูกสร้างที่ขยายตัวขึ้น ส่งผลให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยเฉพาะผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่พยายามแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศมากขึ้น มลภาวะและสิ่งปฏิกูลที่เพิ่มขึ้นจึงเป็นผลที่ตามมา กระบวนการดังกล่าวทำให้ดุลยภาพของสิ่งแวดล้อมที่ดำรงอยู่ในคลองโคนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งทางด้านกายภาพ เคมีและชีวภาพ โดยอาจมีค่าสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ จึงสะท้อนกลไกขีดความสามารถในการรองรับหรือรับรอนักท่องเที่ยว ผลกระทบที่ตามมาจึงมีทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยเฉพาะในด้านลบ ซึ่งการให้บริการของระบบนิเวศหรือผลิตภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวในตำบลคลองโคนที่เสื่อมถอยมีผลกระทบกับตัวระบบนิเวศเองและกับคุณภาพชีวิตของคนอาศัยอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ สุขภาพคน คุณภาพของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เกิดการเสียสมดุลหรือดุลยภาพไป ดังนั้น การที่จะทำให้คลองโคนกลับคืนสู่สมดุลหรือดุลยภาพใหม่ได้นั้น จำเป็นต้องดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ รวมไปถึงปรับทัศนคติและพฤติกรรมจริยธรรมของนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้เสียในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของ DPSI หรือในทุกขั้นตอนของ DPSI พร้อมกัน เพื่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคนที่เป็นพลวัตตามแนวทางวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว

รูปที่ 20 ผลการวิเคราะห์ DPSIR ในบริบทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตำบลคลองโคน

ที่มา: ปรับปรุงจาก Kristensen (2004)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สภาพพื้นที่ป่าชายเลนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน

ตำบลคลองโคน ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล สภาพพื้นที่ป่าชายเลนมีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอดเนื่องจากชายฝั่งตำบลคลองโคนมีการสะสมของตะกอน เกิดพื้นที่ตื้นเขินมากกว่า 1 เมตรต่อปี ส่งผลให้แนวชายฝั่งและพื้นที่ป่าชายเลนมีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะโครงการปลูกป่าซึ่งมีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ซึ่งสถานภาพทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของคลองโคนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาที่มีความอ่อนไหวจากการกระทำของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ เมื่อมาพิจารณาการประกาศผังเมืองรวมของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง เฉพาะในส่วนของอำเภอเมืองสมุทรสงครามที่มีตำบลคลองโคนตั้งอยู่ พบว่า การประกาศผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2558 กับ ประกาศผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2560 มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ ผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2558 ยังคงความเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม พื้นที่อนุรักษ์สภาพแวดล้อม และพื้นที่โล่งเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไว้ชัดเจน แต่ประกาศผังเมืองรวมปี พ.ศ. 2560 การใช้ประโยชน์ที่ดินของคลองโคนกลายเป็นที่ดินประเภทชุมชน

5.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว จำนวน 9 ราย และชุมชนชาวคลองโคน จำนวน 200 ครัวเรือน ซึ่งมีพฤติกรรมและการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มาเยือนในตำบลคลองโคน พบว่า ส่วนใหญ่เดินทางมาครั้งแรกและทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคนจากการบอกเล่าจากเพื่อน ส่วนมากเดินทางมาแบบเข้าไปเย็นกลับ โดยเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน และมารับประทานอาหาร นิยมเดินทางมาในช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถส่วนตัว และเดินทางมากับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 1,000 - 2,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม โดยร้านอาหารที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการส่วนมากเป็นร้านอาหารในพื้นที่ตำบลคลองโคน ในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือมีจำหน่ายในท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวนิยมเลือกซื้อคือ กะปิ โดยให้เหตุผลว่า กะปิของคลองโคนเป็นสินค้ามีชื่อเสียงและมีคุณภาพดี และผลการศึกษา ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคนทั้ง 7 ด้าน โดยให้นักท่องเที่ยวให้ระดับคะแนนความคิดเห็นแต่ละด้าน พบว่า ในภาพรวมของด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม และด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ ในภาพรวมของด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านทัศนคติ และด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก สำหรับความเห็นของนักท่องเที่ยวในการกลับมาเยือนในพื้นที่อีกครั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับมาเยือนในคลองโคนอีก

2. ผู้ประกอบการที่พนักงานท่องเที่ยวในตำบลคลองโคน พบว่า ผู้ประกอบการในสถานประกอบการที่พนักงานท่องเที่ยวในตำบลคลองโคน ส่วนมากประกอบธุรกิจเป็นธุรกิจประเภทโฮมสเตย์และรีสอร์ท และมีรูปแบบการประกอบธุรกิจเป็นแบบครอบครัวและญาติ ซึ่งสถานประกอบการที่พักแต่ละแห่งในคลองโคนส่วนใหญ่มีจำนวนห้องพัก 1 ถึง 10 ห้อง แต่ละห้องสามารถเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้จำนวนสูงสุด 1 ถึง 3 คนต่อห้อง และส่วนใหญ่เป็นห้องพักปรับอากาศ มีเครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทโทรทัศน์กับตู้เย็นจัดเตรียมไว้ในที่พักและมีระบบรักษาความปลอดภัยเป็นกล้องโทรทัศน์วงจรปิด พร้อมทั้งมีอาหารรับรองแก่ผู้ที่เข้าพัก และมีร้านอาหารเปิดให้บริการในที่พักด้วย โดยทางสถานประกอบการที่พักทุกแห่งจะมีการจัดเตรียมกิจกรรมไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาเข้าพักอย่างหลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมปลูกป่าชายเลน ชมการเลี้ยงหอยแครง-หอยแมลงภู่- หอยนางรม กิจกรรมถีบกระดานเลน-งมหอยแครง ล่องเรือชมวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ เล่นสกีโคลน ให้อาหารลิง วิ่งทุ่งโปรม สไลด์เดอร์ พายเรือคายัค และมวยทะเล

3. ชุมชนชาวคลองโคน พบว่า ส่วนมากประกอบอาชีพประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยพื้นที่ที่ชุมชนถือครองส่วนใหญ่เป็นเจ้าของและเป็นพื้นที่ป่าชายเลน โดยนำมาใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย โดยสภาพของคลองโคนในอดีต เมื่อย้อนกลับไป 10 ถึง 20 ปีที่แล้ว สรุปได้ว่า "ก่อนปี พ.ศ. 2531 ตำบลคลองโคนเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่อุดมไปด้วยความหลากหลายของสัตว์ป่าและสัตว์น้ำนานาชนิด ชาวบ้านทำอาชีพประมงชายฝั่งเป็นหลัก โดยเฉพาะรอกเคยและเก็บหอยแครง ปัจจุบันหอยแครงลดน้อยถอยลงไปมากเมื่อเทียบกับอดีต และในอดีตชาวบ้านเดินทางสัญจรโดยทางน้ำเป็นหลัก แต่ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อสร้างถนนหนทางให้สามารถเดินทางสัญจรได้สะดวกขึ้น" จากการทำมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นในตำบลคลองโคน ชุมชนชาวคลองโคนได้รับผลประโยชน์ในด้านการค้าขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังได้รับผลประโยชน์ในด้านธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ และร้านค้าทั่วไป ส่วนผลกระทบที่ได้รับมีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบที่ได้รับในด้านสิ่งแวดล้อม มีประเด็นขยะมูลฝอยและน้ำเสียเป็นหลัก ส่วนผลกระทบทางด้านสังคม ได้แก่ ความแออัดในพื้นที่เนื่องจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น รวมไปถึงมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ และด้านเศรษฐกิจ มีทั้งในเชิงบวก ได้แก่ มีการจ้างงาน และรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ และในเชิงลบ ได้แก่ จับสัตว์น้ำได้น้อยลง ส่งผลให้รายได้หลักลดลง

5.3 การประเมินความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคน โดยใช้

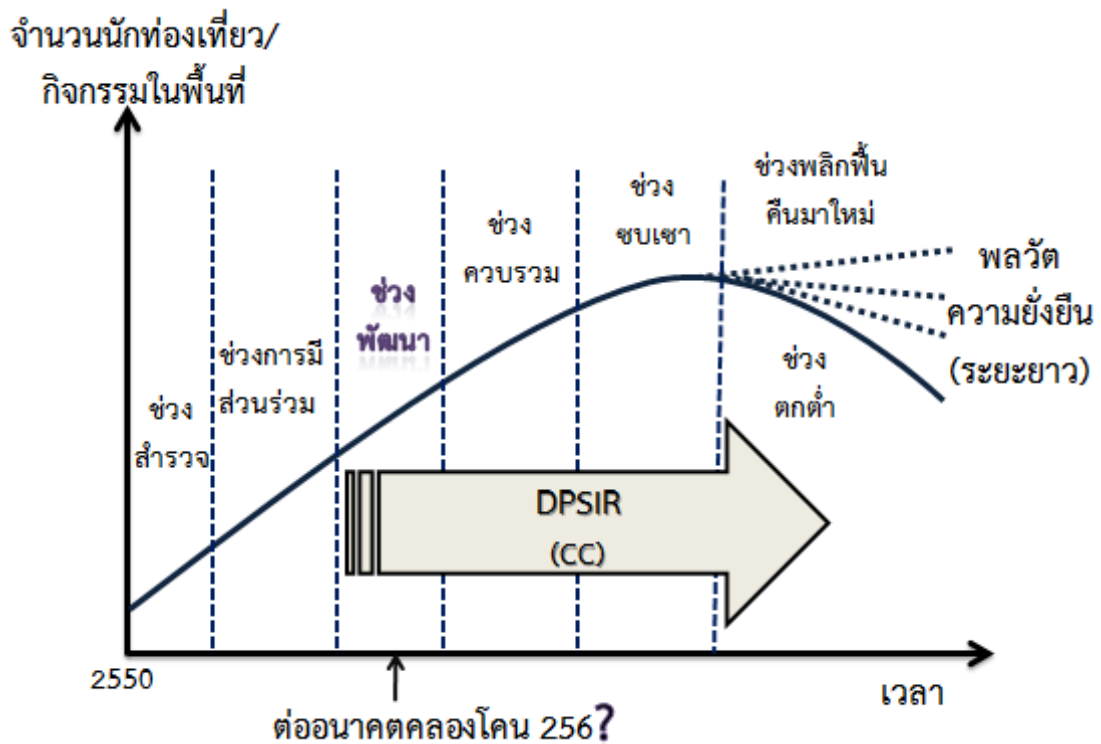
SWOT และ DPSIR

เมื่อนำข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิมามีวิเคราะห์ในกรอบ SWOT พบว่า จุดแข็งของคลองโคนอยู่ที่ทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนในพื้นที่ ในขณะที่จุดอ่อนมาจากการที่มนุษย์เอาเปรียบธรรมชาติ มีการรุกราน รบกวนและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ระบบนิเวศเสื่อมถอย ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดโอกาสและภัยคุกคามของคลองโคนใน SWOT คือ พลังขับเคลื่อน (D) และแรงกดดัน (P) ใน DPSIR ตามลำดับ การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลคลองโคนภายใต้กรอบ DPSIR โดยนำมาข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม 3 กลุ่มเป้าหมาย มาจัดให้เข้ากรอบ DPSIR จะพบว่า ความเห็นของชุมชนชาวคลองโคนส่วนใหญ่จัดอยู่ใน Impact (I) โดยเฉพาะผลกระทบด้านลบ แสดงให้เห็นว่า ชาวคลองโคนมีความห่วงใยในด้านสิ่งแวดล้อมมาก ส่วนผลกระทบด้านบวก ชาวคลองโคนเห็นว่าการท่องเที่ยวมีส่วนสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้ การค้าขายแก่ชาวคลองโคน และทำให้สาธารณชนตระหนักถึงคุณค่า

ปาชายเลนในตำบลคลองโคกน ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่คลองโคกน เมื่อจัดค่าความคิดเห็นแต่ละรายการเข้ากรอบ DPSIR พบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่ใน Pressures (P) และ State (S) ซึ่งจากการประเมินสภาพการณ์คลองโคกนในขณะนี้ พอจะสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคลองโคกนอยู่ในช่วงการพัฒนาของวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว โดยที่ขีดความสามารถในการรองรับยังอยู่ในขอบเขตที่รองรับการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวได้ต่อไปอีกระยะหนึ่ง จากการวิเคราะห์ในเชิงลึกลงไปในตัวชี้วัด DPSIR เพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคกน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนในระยะยาวในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นไปที่ Response (R) ในการปรับสมดุลหรือคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคลองโคกนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแนวทางของวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยว ในส่วนของ Driving Forces (D) ต้องทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีจิตสำนึกและทำให้นักท่องเที่ยวตระหนักรู้ถึงคุณค่าของปาชายเลนโดยแท้จริง ในส่วนของ Pressures (P) ต้องมีการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในคลองโคกน กำหนดขอบเขตการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เหมาะสมและควรมีการบังคับใช้กฎหมายกฎระเบียบ ในส่วนของ State (S) ต้องมีการจัดเก็บคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองโคกนเป็นการเฉพาะเพื่อนำมาใช้ในการติดตามขีดความสามารถในการรองรับและประเมินการเปลี่ยนแปลงสภาพและคุณภาพทางด้านกายภาพและระบบนิเวศ โดยการบริหารจัดการในขั้นตอน Driving Forces (D) Pressures (P) และ State (S) เป็นการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่มีส่วนทำให้เกิดผลกระทบ (Impact: I) เบาบางลง ซึ่งเป็นการดำเนินการในเชิงรุก แต่ถ้าสถานการณ์ปัญหาเดินทางมาถึงผลกระทบ ย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีกลไกในการบริหารจัดการความขัดแย้ง เพื่อลดความสูญเสียทางระบบนิเวศทางเศรษฐกิจและทางสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการดำเนินการในเชิงตั้งรับ

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1. วงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวของคลองโคกน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์แล้วว่าปัจจุบันอยู่ในช่วงการพัฒนา ดังนั้นควรต้องมีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาถัดไปของวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวของคลองโคกนว่าจะมีความยั่งยืนต่อไปหรือไม่ โดยนำแนวคิดขีดความสามารถในการรองรับ (CC) และ DPSIR มาเป็นกรอบในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคกนให้มีความยั่งยืนในระยะยาว ปรากฏดังรูปที่ 21 ดังนี้

รูปที่ 21 การบริหารจัดการวงจรชีวิตแหล่งท่องเที่ยวในตำบลคลองโคน

ที่มา: ปรับปรุงจาก Butler (2006)

5.4.2. สภาพและสภาวะการณ์ (State: S ใน DPSIR) ที่เปลี่ยนแปลงไปในคลองโคนขณะนี้ ยังไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศและทางด้านกายภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ควรมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำมาใช้ในการประเมินและติดตามสถานะที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการนำค่าเหล่านั้นที่ได้จากการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์มาเทียบเคียงกับค่าที่เป็นมาตรฐานสากล เพื่อบ่งชี้ว่า ผลกระทบในแต่ละด้านที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในคลองโคนเกินขีดความสามารถในการรองรับแล้วหรือไม่อย่างไร

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว

เรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR

กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำอธิบาย แบบสอบถามฉบับนี้ จะประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ค่ะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี	☐ มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าอาชีวศึกษา	☐ อาชีวศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก	
4. อาชีพ

☐ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	☐ แม่บ้าน/พ่อบ้าน	☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ ประกอบอาชีพอิสระ	☐ นักเรียน/นักศึกษา
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....		
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,001-15,000 บาท	☐ 15,001-20,000 บาท
☐ 20,001-30,000 บาท	☐ 30,001 - 40,000 บาท	☐ มากกว่า 40,000 บาท
6. ท่านเคยมาเยือนที่ตำบลคลองโคนกี่ครั้ง

☐ 1-3 ครั้ง/ปี	☐ 4-6 ครั้ง/ปี	☐ มากกว่า 6 ครั้ง/ปี	☐ เป็นครั้งแรก
---------------------------------------	---------------------------------------	---	---------------------------------------
7. ท่านทราบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ (คลองโคน) จากที่ใด

☐ นิตยสารการท่องเที่ยว	☐ อินเทอร์เน็ต	☐ การบอกเล่าจากเพื่อน
☐ โทรทัศน์	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. วัตถุประสงค์การมาเที่ยวของท่านคือ

☐ ท่องเที่ยว/พักผ่อน	☐ เยี่ยมญาติ/เพื่อน	☐ ประชุม/อบรม/สัมมนา
☐ ดูงาน/ทัศนศึกษา	☐ ติดต่อธุรกิจ	☐ เข้าค่ายกิจกรรมนักศึกษา
☐ แวะทานอาหาร	☐ ปลุกป่า	☐ อื่น ๆ ระบุ.....
2. ลักษณะการท่องเที่ยวของท่านคือ

☐ คนเดียว	☐ ครอบครัว/ญาติ.....คน
☐ เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน.....คน	☐ บริษัท/ที่ทำงาน.....คน
3. ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของท่านเป็นแบบใด

☐ รถส่วนตัว	☐ รถโดยสารประจำทาง	☐ รถบริการนำเที่ยว/รถบัส
☐ รถตู้/รถเช่า	☐ อื่นๆ ระบุ.....	
4. ท่านมักจะเดินทางท่องเที่ยวในช่วงใด

☐ วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)	☐ วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์)
☐ วันหยุดนักขัตฤกษ์/เทศกาล	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
5. ค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวต่อครั้งของท่านเท่าใด

☐ ต่ำกว่า 1,000 บาท	☐ 1,001-2,000 บาท	☐ 2,001-3,000 บาท
☐ 3,001-4,000 บาท	☐ 4,000-5,000 บาท	☐ มากกว่า 5,000 บาท
6. ค่าใช้จ่ายของท่านเป็นแบบประเภทใดมากที่สุด

☐ ค่าเช่าที่พัก/โฮมสเตย์	☐ ค่ายานพาหนะเดินทาง	☐ ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม
☐ ค่าบริการนำเที่ยว	☐ อื่นๆ ระบุ.....	
7. การเดินทางมาท่องเที่ยวของท่านในครั้งนี้อยู่มีความประสงค์พักค้างคืนหรือไม่

☐ พักค้างคืน	☐ ไม่พักค้างคืน (ข้ามไปตอบข้อ 12)
-------------------------------------	--
8. กรณีที่ท่านมีความประสงค์พักค้างคืน ที่พักที่ท่านพักค้างคืนเป็นประเภทใด

☐ โฮมสเตย์	☐ รีสอร์ท	☐ โรงแรม
☐ บ้านญาติ/ครอบครัว	☐ บ้านพัก	☐ อื่น ระบุ.....
9. ระยะเวลาในการเข้าพักของท่าน

☐ 1-2 วัน	☐ 3-4 วัน	☐ 4-5 วัน	☐ มากกว่า 5 วัน
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	--

10. กรณีที่ท่านพักค้างคืน กิจกรรมที่ท่านทำในที่พักเป็นแบบใด
- ประกอบอาหาร ซื้ออาหารเข้ามารับประทานในที่พัก
- จัดกิจกรรมสังสรรค์ สัมมนา อื่นๆ ระบุ.....
11. กรณีที่ท่านพักค้างคืน ประเภทของเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ท่านนำมาใช้ระหว่างที่พักแรมเป็นประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- วิทยุ กระทิกน้ำร้อน เตารีด
- พัดลม หม้อหุงข้าว ไดร์ฟเป่าผม
- โน้ตบุ๊ก/แล็ปท็อป อื่น ระบุ..... ไม่นำมา
12. เมื่อท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ท่านได้นำวัสดุ/สิ่งของ เข้ามาประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือไม่
- ไม่นำมา นำมา
- กรณีที่ท่านนำเข้ามา ประเภทวัสดุ / สิ่งของที่ท่านนำเข้ามาคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- พลาสติก โฟม แก้ว กระดาษ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
13. ท่านทิ้งขยะ จากกิจกรรมต่างๆที่ใด
- ถังรองรับที่มีในที่พัก ถังรองรับที่แหล่งท่องเที่ยว อื่นๆ โปรดระบุ.....
14. ประเภทของร้านอาหารที่ท่านเลือกใช้บริการในขณะที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นแบบประเภทใด
- ร้านอาหารภายในที่พักโฮมสเตย์/รีสอร์ท ร้านอาหารในพื้นที่ตำบลคลองโคน
- ร้านอาหารในปั้มน้ำมัน /ร้านสะดวกซื้อ อื่นๆ ระบุ.....
15. ท่านซื้อสินค้าที่ผลิตหรือจำหน่ายในท้องถิ่น หรือไม่
- ซื้อ โปรดระบุประเภทสินค้าที่ท่านซื้อ.....
- เหตุผลที่ซื้อ.....
- ไม่ซื้อ โปรดระบุเหตุผล.....
16. หากท่านมีโอกาสได้มาท่องเที่ยว ท่านจะกลับมาเยือนในพื้นที่นี้อีก หรือไม่
- กลับมาอีก ไม่กลับมาอีก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคก

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

คะแนน 0 หมายถึง ไม่ทราบ

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ตัวชี้วัด	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่ทราบ (0)
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ						
1. สภาพบรรยากาศ ความสวยงามและความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่						
2. ความสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้ป่าชายเลนในพื้นที่						
3. ความหลากหลายของชนิดสัตว์ท้องถิ่นในพื้นที่						
4. สภาพดั้งเดิมของท้องถิ่นในการประกอบอาชีพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่คลองโคก เช่น การทำกะปิ						
ด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม						
1. ความสะอาดของแหล่งน้ำในพื้นที่						
2. มลภาวะทางอากาศ เช่น ไอเสียจากรถยนต์ กลิ่นจากขยะมูลฝอย						
3. เสียงรบกวนจากแหล่งต่างๆ เช่น จากยานพาหนะ จากชุมชน						
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม						
1. มีการจัดการขยะที่เหมาะสม ในสถานที่พักหรือสถานประกอบการต่างๆในพื้นที่						
2. มีการจัดการน้ำเสีย/น้ำทิ้งที่เหมาะสม ในสถานที่พักหรือสถานประกอบการต่างๆในพื้นที่						

ตัวชี้วัด	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่ทราบ (0)
ด้านความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว						
1. มีการกระจุกตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่						
2. การจราจรในพื้นที่มีความหนาแน่น						
ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก						
1. สถานที่พักสะอาดและมีเพียงพอต่อความต้องการ						
2. สถานที่จอดรถในสถานที่พักหรือสถานประกอบการมีความเพียงพอ						
3. ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม มีเพียงพอต่อความต้องการ						
4. ร้านขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น มีเพียงพอต่อความต้องการ						
5. เส้นทางในการเดินทางสามารถเชื่อมโยงไปแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่อื่น ๆ ได้						
6. สภาพของถนนที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกสบาย เช่น มีถนนลาดยาง						
7. มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว						
8. มีห้องอาบน้ำและห้องสุขาที่แยกส่วนกันและเพียงพอต่อความต้องการ ตามสถานที่พักหรือสถานประกอบการ						
9. ความสะอาดของห้องอาบน้ำและห้องสุขา						
10. มีป้ายบอกระยะทางและป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะๆ และชัดเจน						
11. มีศูนย์ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยว/จุดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในพื้นที่						
12. มีไฟฟ้าและน้ำใช้เพียงพอต่อความต้องการในสถานที่พักหรือสถานประกอบการ						
13. มีรถโดยสารประจำทางไว้บริการถึงแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักในพื้นที่						

ตัวชี้วัด	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่ทราบ (0)
14. มีสถานพยาบาลเพียงพอกรณีเกิดอุบัติเหตุหรือฉุกเฉิน						
ด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว						
1. มีป้อมยามหรือสถานีตำรวจใกล้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่						
2. บริเวณสถานที่พักมีความปลอดภัย โดยมีกล้องวงจรปิดหรือมีการจัดเวรยามคอยดูแล						
3. มีการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ในสถานที่พักหรือสถานประกอบการ						
4. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายในสถานที่พักหรือสถานประกอบการ						
5. มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่						
6. ความเป็นมิตรและการต้อนรับของคนในพื้นที่						
ด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว						
1. ค่าบริการในสถานที่ท่องเที่ยว มีราคาที่เหมาะสม						
2. ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวมีอัตราที่เหมาะสม						
3. ราคาอาหาร/เครื่องดื่มหรือสินค้ามีความเหมาะสม						
4. ค่าที่พักในสถานที่พักมีราคาที่เหมาะสม						

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและอื่นๆ

.....

แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการ

เรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR
กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำอธิบาย แบบสอบถามฉบับนี้ จะประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการจัดการให้บริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบคุณท่านผู้ประกอบการที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ค่ะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี	☐ มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าอาชีวศึกษา	☐ อาชีวศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก	
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 10,001- 30,000 บาท	☐ 30,001-50,000 บาท	☐ 50,001-70,000 บาท
☐ 70,001-90,000 บาท	☐ 90,001-110,000 บาท	☐ มากกว่า 110,000 บาท ขึ้นไป
5. สถานประกอบการของท่านดำเนินกิจการมานานกี่ปี

☐ น้อยกว่า 1 ปี	☐ 1-5 ปี	☐ 6-10 ปี	☐ มากกว่า 10 ปี
--	---------------------------------	----------------------------------	--
6. สถานประกอบการของท่านตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.....
7. ขนาดพื้นที่สถานประกอบการของท่านเป็นเท่าใด.....
8. พื้นที่เดิมก่อนเปิดกิจการเคยเป็นพื้นที่ใดมาก่อน

☐ พื้นที่ดินว่างเปล่า	☐ พื้นที่เกษตรกรรม	☐ พื้นที่ป่าชายเลน
☐ พื้นที่อยู่อาศัย	☐ พื้นที่นาุ้ง	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. ธุรกิจของท่านเป็นลักษณะใด
 โฮมสเตย์ ห้องเช่า โรงแรม รีสอร์ท อื่น ๆ ระบุ.....
2. ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ให้บริการในสถานประกอบการของท่านเป็นลักษณะแบบใด
 ห้องพัสดม ห้องปรับอากาศ ห้องพัสดมและห้องปรับอากาศ
 อื่น ๆ ระบุ.....
3. ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่ให้บริการในสถานประกอบการของท่านมีจำนวนกี่ห้อง
 1-10 ห้อง 11-20 ห้อง 21-30 ห้อง อื่น ๆ ระบุ.....
4. ที่พักในแต่ละห้องเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้สูงสุดกี่คนต่อห้อง
 1-3 คน 4-6 คน 7-9 คน มากกว่า 9 คนขึ้นไป
5. การประกอบการของท่านเป็นแบบใด
 ครอบครัว/ญาติ เพื่อน/หุ้นส่วน อื่นๆ (ระบุ).....
6. พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของท่าน เป็นคนในพื้นที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 บุคคลในพื้นที่ บุคคลต่างจังหวัด บุคคลต่างด้าว อื่น ๆ ระบุ.....
7. สถานประกอบการของท่านใช้น้ำจากแหล่งใดในการอุปโภค-บริโภค
 การประปาส่วนภูมิภาค องค์การบริหารส่วนตำบล
 ขุดเจาะบ่อบาดาลเอง อื่น ๆ โปรดระบุ.....
8. แหล่งที่ท่านซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อประกอบกิจกรรมในที่พักเป็นแบบใด
 ตลาดแม่กลอง Lotus Big C Makro
 มีรถนำมาส่ง ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... อื่นๆ ระบุ.....
9. เครื่องใช้ไฟฟ้าที่สถานประกอบการของท่านจัดเตรียมไว้ในห้องพักเป็นประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ พัดลม	☐ กระจกน้ำร้อน	☐ เตารีด
☐ วิทยุ	☐ เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี	☐ โทรทัศน์
☐ ไดร์ฟเป่าผม	☐ ตู้เย็น	☐ อื่น ระบุ.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. นักท่องเที่ยวจะเข้ามาช่วงไหนมากที่สุด
 วันธรรมดาจันทร์-ศุกร์ วันเสาร์-อาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์
2. ช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวเข้ามาพักมากที่สุด
 มีนาคม-พฤษภาคม มิถุนายน-ตุลาคม พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์
3. ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวเข้าพักสูงสุดเท่าใด
 1-3 วัน 4-6 วัน 7-9 วัน มากกว่า 10 วันขึ้นไป
4. ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นลักษณะใด
 ครอบครัว หมู่คณะ อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. พาหนะในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นลักษณะใด
 รถส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง รถบริการนำเที่ยว/รถบัส
 รถตู้/รถเช่า อื่นๆ ระบุ.....
6. สถานประกอบการของท่านมีสถานที่จอดรถจำนวนเท่าใด
 10-30 คัน 40-60 คัน 70-90 คัน มากกว่า 90 คัน
7. สถานประกอบการของท่านมีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างไร
 มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีกล้องโทรทัศน์วงจรปิด
 อื่นๆ ระบุ..... ไม่มี
8. สถานประกอบการของท่านมีการจัดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่
 มี ไม่มี
 กรณีที่ท่านมีการจัดกิจกรรม กิจกรรมใดที่ท่านจัดให้สำหรับนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมบ้าง
 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ปลูกป่าชายเลน เล่นสกีโคลน
 ชมการเลี้ยงหอยแครง-หอยแมลงภู-หอยนางรม ให้อาหารลิงแสม
 กิจกรรมถีบกระดานเลน-งมหอยแครง กิจกรรมกระโดดหอ
 ใต้สะพานเชือก วึ่งทุนโฟม สไลด์เดอร์
 ล่องเรือชมวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ อื่นๆ ระบุ
9. ประเภทห้องน้ำในสถานประกอบการของท่านเป็นแบบใด
 ส้วมซึม ชักโครกแบบธรรมดา
 ชักโครกแบบประหยัดน้ำ อื่นๆ โปรดระบุ.....
 โปรดระบุจำนวนห้องน้ำ.....ห้อง

10. ลักษณะของห้องอาบน้ำในสถานประกอบการของท่านเป็นแบบใด
- ฝักบัวอาบน้ำ มีภาชนะรองรับตักอาบ อ่างอาบน้ำ
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
- โปรดระบุจำนวนห้องอาบน้ำ.....ห้อง
11. แหล่งรองรับน้ำทิ้งจากห้องน้ำและห้องอาบน้ำในสถานประกอบการของท่านเป็นแบบใด
- บ่อเกรอะบ่อซึม ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป ซึมลงดิน
- ปล่อยโดยตรงสู่แหล่งน้ำ แหล่งรองรับน้ำทิ้ง (ระบุ).....
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
12. แหล่งรองรับน้ำทิ้งจากกิจกรรมห้องครัวในสถานประกอบการของท่านเป็นแบบใด
- มีตะแกรงดักขยะ มีบ่อดักไขมัน
- ปล่อยโดยตรงสู่แหล่งน้ำ แหล่งรองรับน้ำทิ้ง (ระบุ).....
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
13. สถานประกอบการของท่านมีวิธีการจัดการกับน้ำทิ้งอย่างไร
- ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง ปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำ
- ปล่อยไหลซึมลงพื้นดิน มีการบำบัดแล้วนำกลับมาใช้ใหม่
- มีการบำบัดในขั้นต้นก่อนปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำและแหล่งน้ำ
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
14. จำนวนถังรองรับขยะที่มีในที่พักของสถานประกอบการของท่าน
- ในห้องพัก จำนวน 1-2 ใบ 3-4 ใบ มากกว่า 4 ใบ
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
- บริเวณนอกห้องพัก จำนวน 1-2 ใบ 3-4 ใบ มากกว่า 4 ใบ
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
- โปรดระบุจุดตั้งถังขยะ.....
15. สถานประกอบการของท่านมีถังขยะเพื่อการคัดแยกขยะแต่ละประเภทหรือไม่
- มีการคัดแยก ไม่มีการคัดแยก มีการคัดแยกเป็นบางครั้ง
16. สถานประกอบการของท่านมีสถานที่พักขยะหรือพื้นที่รองรับขยะก่อนนำไปกำจัดหรือไม่
- มี โปรดระบุสถานที่พักขยะ.....
- ไม่มี
17. สถานประกอบการของท่านจัดการขยะด้วยวิธีใด
- จัดการเอง โดยใช้วิธี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ฝังกลบ เผา ทำปุ๋ยหมัก เทกองไว้กลางแจ้ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล (หรือหน่วยงานท้องถิ่น) จัดการ
- ระยะเวลาในการเก็บขนขยะ
- ทุกวัน ทุก 2 วัน มากกว่า 2 วัน อื่นๆ ระบุ.....

- โปรตระบุงวันทำการเก็บขน.....
 - ค่าธรรมเนียมในการเก็บขน.....บาท
 - ความถี่ในการเก็บขนขยะเพียงพอหรือไม่
 - เพียงพอ
 - ไม่เพียงพอ
18. ท่านทราบหรือไม่ว่าขยะที่ทำการเก็บขนโดยองค์การบริหารส่วนตำบล (หรือหน่วยงานท้องถิ่น) นำไปกำจัดที่ใด
- ไม่ทราบ
 - ทราบ
- กรณีที่ท่านทราบ โปรตระบุงสถานที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบล (หรือหน่วยงานท้องถิ่น) นำไปกำจัด

.....
 - ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของท่านในการจัดการขยะ

.....
19. เคยมีกรณีที่นักท่องเที่ยวเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุ ในขณะที่เข้าพักหรือไม่
- มี รักษาที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - โรงพยาบาล
 - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
 - คลินิก
 - อื่นๆ ระบุ.....
 - ไม่มี
20. ในสถานประกอบการของท่านมีการให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวที่มาเข้าพักอย่างไร
- มีร้านอาหารเปิดให้บริการในที่พัก
 - มีอาหารรับรองแก่ผู้ที่เข้าพัก
 - อนุญาตให้ผู้เข้าพักประกอบอาหารรับประทานเอง
 - อื่นๆ ระบุ.....
21. ในสถานประกอบการของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกใดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเข้าพัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ที่พัก
 - อาหาร
 - มีเส้นทางที่เข้าถึงง่าย
 - กิจกรรมที่หลากหลาย
 - อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ส่วนที่ 5 สภาพแวดล้อมสถานประกอบการ (บันทึกโดยผู้สัมภาษณ์)

1. ลักษณะของแหล่งรองรับน้ำทิ้งและการระบายน้ำทิ้งเป็นอย่างไร

.....

.....

2. ลักษณะของสถานที่รองรับขยะเป็นอย่างไร

.....

.....

3. ลักษณะของสภาพพื้นที่ในปัจจุบันเป็นอย่างไรและในอดีตเป็นอย่างไร

.....

.....

4. สภาพของที่พักที่สังเกตได้ระหว่างการเก็บข้อมูล

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับชุมชนท้องถิ่น

เรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR
กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำอธิบาย แบบสอบถามฉบับนี้ จะประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ค่ะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น

ที่อยู่อาศัย: บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี	☐ มากกว่า 60 ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าอาชีวศึกษา	☐ อาชีวศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก	
4. อาชีพ

☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	☐ แม่บ้าน/พ่อบ้าน
☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ ประกอบอาชีพอิสระ	☐ เกษตรกร
☐ ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	☐ อื่นๆ ระบุ.....	
5. ท่านมีสมาชิกในครอบครัวกี่คน

☐ 1-3 คน	☐ 4-6 คน	☐ 7-9	☐ 9 คนขึ้นไป
---------------------------------	---------------------------------	------------------------------	-------------------------------------
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวท่าน

☐ ต่ำกว่า 15,000 บาท	☐ 15,001-30,000 บาท	☐ 30,001-50,000 บาท
☐ 50,001-70,000 บาท	☐ 70,001-90,000 บาท	☐ 90,001-110,000 บาท
☐ มากกว่า 110,000 บาท		

7. พื้นที่ที่ท่านถือครองอยู่เป็นของใคร

เป็นเจ้าของเอง - ลักษณะของพื้นที่

พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าชายเลน

- การใช้ประโยชน์พื้นที่

ที่อยู่อาศัย ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องเช่า-บ้านเช่า

เช่าอยู่ - ลักษณะของพื้นที่

พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าชายเลน

- การใช้ประโยชน์พื้นที่

ที่อยู่อาศัย ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องเช่า-บ้านเช่า

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

8. ในปัจจุบันในพื้นที่ของท่าน มีคนต่างท้องถิ่นเข้ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้นหรือไม่

ไม่เพิ่มขึ้น เท่าเดิม เพิ่มขึ้น ไม่มี

- กรณีที่มีคนต่างท้องถิ่นเข้ามาอาศัยในพื้นที่ของท่าน ส่วนใหญ่เป็นบุคคลประเภทใด

คนต่างจังหวัด คนต่างด้าว (กรุณาระบุประเทศ เช่น พม่า, ลาว.....)

- ท่านได้รับผลกระทบจากการที่คนต่างท้องถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ของท่านหรือไม่

ไม่ได้รับผลกระทบ ได้รับผลกระทบ (โปรดระบุเหตุผล.....) ไม่มี

9. ท่านมีการใช้น้ำจากแหล่งใด

การประปาส่วนภูมิภาค องค์การบริหารส่วนตำบล

ขุดเจาะบ่อบาดาลเอง อื่น ๆ โปรดระบุ.....

10. ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา ในท้องถิ่นของท่านมีการเข้าถึงหรือมี

ความเพียงพอต่อความต้องการของท่านหรือไม่

มี ไม่มี (โปรดระบุสาเหตุ.....)

11. ในบ้านของท่าน มีวิธีการจัดการกับน้ำทิ้งอย่างไร

- ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง
- ปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำ
- มีการบำบัดในขั้นต้นก่อนปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำและแหล่งน้ำ
 โปรดระบุวิธีการบำบัดขั้นต้น.....

12. ในบ้านของท่าน มีวิธีการจัดการกับขยะมูลฝอยอย่างไร

- จัดการเอง โดยใช้วิธี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ฝังกลบ เผา ทำปุ๋ยหมัก เทกองไว้กลางแจ้ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล (หรือหน่วยงานท้องถิ่น) จัดการ
- ระยะเวลาในการเก็บขนขยะ
- ทุก 2 วัน มากกว่า 2 วัน ทุกวัน อื่นๆ ระบุ.....
- โปรดระบุวันที่ทำการเก็บขน.....
- ค่าธรรมเนียมในการเก็บขน.....บาท
- ความพอเพียงของการเก็บขนขยะในแต่ละครั้ง
- เพียงพอ ไม่เพียงพอ

13. ประเภทสถานพยาบาลที่ท่านใช้บริการ

- โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คลินิก
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- ความถี่ที่ท่านใช้บริการสถานพยาบาล
- 1-3 ครั้ง/ปี 4-6 ครั้ง/ปี 7-9 ครั้ง/ปี อื่น ๆ โปรดระบุ.....
- ท่านคิดว่าสถานพยาบาลในพื้นที่เพียงพอต่อความต้องการหรือไม่
- เพียงพอ ไม่เพียงพอ (โปรดระบุสาเหตุ.....)

14. การคมนาคมในพื้นที่ที่ท่านใช้

- ทางบก ทางน้ำ
- เส้นทางที่เข้าถึงชุมชน/หมู่บ้านของท่าน เป็นถนนแบบใด
- ลูกรัง ลาดยาง อื่นๆ ระบุ.....
- ท่านคิดว่าถนนและการเดินทางเข้าถึงสถานที่ต่างๆ ในชุมชนของท่านสะดวกสบายหรือไม่
- สะดวก ไม่ค่อยสะดวก ไม่สะดวกเลย

15. สภาพพื้นที่เดิมในอดีตของคลองโคกน เมื่อ 10 - 20 ปี หรือเท่าที่จำได้

.....

.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น

- ท่านได้รับผลประโยชน์ด้านใดบ้าง จากกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่
 - การค้าขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน ระบุประเภทสินค้า.....
 - ธุรกิจร้านอาหาร
 - ธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ ระบุประเภทธุรกิจ.....
 - อื่นๆ ระบุ.....
 - ไม่ได้รับผลประโยชน์
- ท่านได้รับผลกระทบในด้านใดบ้าง จากกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ด้านสิ่งแวดล้อม โปรรระบุ/ยกตัวอย่าง.....
 - ด้านสังคม โปรรระบุ/ยกตัวอย่าง.....
 - ด้านเศรษฐกิจ โปรรระบุ/ยกตัวอย่าง.....
 - ไม่ได้รับผลกระทบ
- นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่จะมีจำนวนมากที่สุด ในช่วงใด
 - วันหยุดเสาร์-อาทิตย์
 - วันหยุดนักขัตฤกษ์
 - วันจันทร์-ศุกร์
- ท่านคิดว่าเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่และมีการเกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ สามารถส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นและทำให้สภาพแวดล้อมในพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

ผลกระทบ	มี	ไม่มี
เชิงลบ		
มีการรบกวนแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์รวมถึงแหล่งวางไข่ แหล่งอนุบาลสัตว์และที่หลบภัย		
มีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่มีความอ่อนไหว เช่น ช่วงวางไข่ของสัตว์น้ำ ช่วงนกอพยพ		
มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของสัตว์ในพื้นที่ เช่น มีความก้าวร้าว มีความวิตกกหรือกลัวคน		
มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น		
มีการระบายน้ำทิ้งหรือมีการปล่อยของเสียจากแหล่งท่องเที่ยวและที่พักนักท่องเที่ยวลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง		
มีการลดลงของปริมาณสัตว์ในท้องถิ่นที่มีอยู่ในอดีต เช่น ปลา ปู หอย ลิง		

ผลกระทบ	มี	ไม่มี
เชิงลบ		
มีการลดลงของชนิดพันธุ์ไม้ในท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม เช่น ลำพู แสม โกงกาง		
มีการใช้หรือทำลายพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการคมนาคมขนส่ง เช่น การสร้างถนน		
มีการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนหรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าชายเลนเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว		
มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น ร้านอาหาร รีสอร์ท โฮมสเตย์		
คุณภาพน้ำทะเลเริ่มเสื่อมโทรมลง		
มีปัญหาด้านเสียงรบกวนจากยานพาหนะทางน้ำ เช่น เรือหางยาว		
มีปัญหาด้านเสียงรบกวนจากยานพาหนะทางบก เช่น รถยนต์		
มีปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค		
มีปัญหาด้านการจราจรที่ติดขัด		
มีปัญหาด้านความแออัดในพื้นที่		
มีการเปลี่ยนแปลงของการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพดั้งเดิมในท้องถิ่น		
มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและประเพณีหรือมีการถูกแทนที่ด้วยวัฒนธรรมใหม่ของคนท่องเที่ยว		
มีการเกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว		
มีการขยายตัวและการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น		
มีการขยายตัวและการกระจุกตัวของประชากรในท้องถิ่น ได้แก่ ประชากรแฝง หรือแรงงานต่างด้าว		
มีปัญหาด้านอาชญากรรมและอุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้น		
ค่าครองชีพในท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น		

ผลกระทบ	มี	ไม่มี
เชิงบวก		
สามารถขายสินค้าและบริการได้มากขึ้น เช่น ขายของที่ระลึก สินค้าในบ้าน		
เกิดการเสริมสร้างอาชีพเสริมหรือกลุ่มอาชีพใหม่ และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นในท้องถิ่น		
เกิดการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนักถึงคุณค่าของป่าชายเลนแก่ประชาชนในท้องถิ่น		
เกิดโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าชายเลน		

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ส่วนที่ 4 อื่นๆที่สังเกตได้จากการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR

กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การประเมินการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพื้นที่ป่าชายเลน โดยวิธี DPSIR กรณีศึกษาตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำอธิบาย แบบสอบถามฉบับนี้ จะประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นที่ตำบลคลองโคน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นที่ตำบลคลองโคน

- 1) สภาพพื้นที่เดิมในอดีตของคลองโคน 10-20 ปีก่อน เป็นอย่างไร (แต่ละหมู่บ้านเป็นอย่างไร)
- 2) ในพื้นที่คลองโคนส่วนใหญ่พื้นที่ถือครองเป็นเจ้าของหรือเช่าอยู่ แล้วมีเช่าอยู่จริงหรือไม่ แล้วเช่าอยู่เป็นลักษณะแบบไหน แล้วการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นลักษณะใด เป็นพื้นที่อาศัย หรือร้านค้า
- 3) จุดเด่นแต่ละหมู่บ้านในคลองโคนมีอะไรบ้าง
- 4) วัฒนธรรมและประเพณีของคลองโคน รวมไปถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น มีอะไรบ้าง
- 5) พันธุ์ไม้ สัตว์ท้องถิ่น ที่เคยมีอยู่เดิม ได้แก่อะไรบ้าง ถ้าย้อนไปสัก 10-20 ปี แล้วปัจจุบันมีชนิดใดบ้างที่ยังคงดำรงอยู่และมีชนิดใดบ้างที่หายสาบสูญไปแล้ว แล้วสิ่งนี้เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมหรือไม่ แล้วที่สำคัญ การท่องเที่ยวนี้ได้ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของพันธุ์ไม้และสัตว์ในท้องถิ่นหรือไม่
- 6) คนต่างถิ่นหรือต่างพื้นที่ ต่างชาติ มีเข้ามาอาศัยเพิ่มขึ้นไหม แล้วส่วนใหญ่เดินทางมาได้อย่างไร และเดินทางเข้ามาทำอะไรในพื้นที่ แล้วส่วนใหญ่มาจากที่ใด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน

- 1) ที่คลองโคน นอกจากจุดเด่นในเรื่องป่าชายเลน วิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ มีอะไรอีกที่เด่นบ้าง
- 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในคลองโคน มีที่หมู่บ้านใดบ้าง และมีอะไรบ้างที่เด่นๆของหมู่บ้านนั้นๆ ในรอบปี ที่คลองโคนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใดบ้าง
- 3) สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อของคลองโคนคือ กะปิ แล้วอย่างอื่นมีอีกหรือไม่ที่นักท่องเที่ยวจะมาจับจ่าย แล้วอะไรคือจุดเด่นของกะปิที่นี่ ถ้าเทียบกับที่อื่นที่มีพื้นที่ติดกับทะเลเช่นเดียวกัน
- 4) ช่วงไหนที่นิยมมีการปลูกป่า หรือฤดูกาลไหนที่นิยมปลูกป่า และนักท่องเที่ยวที่มา มีการปลูกป่ากันอย่างไร ใครเป็นผู้ให้ความรู้ในการปลูกป่า
- 5) จริงหรือไม่ ที่มีปัญหา ว่า มีการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ไม่เท่าเทียมกันในพื้นที่
- 6) จริงหรือไม่ที่ สถานที่พักนักท่องเที่ยว บางที่ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่มา จนทำให้บางพื้นที่ต้องสร้างหรือขยายที่พักเพิ่มจนเกิดการรุกรานพื้นที่ป่าชายเลนไป
- 7) ในชุมชนคลองโคนนี้ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้ามาเยือนในพื้นที่หรือไม่
- 8) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคลองโคน เกิดขึ้นได้อย่างไร มีที่มาอย่างไร
- 9) การท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยว ส่งผลอย่างไรบ้างต่อชุมชนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

- 1) ในเรื่องของขยะมูลฝอย จำนวนถังขยะในชุมชนมีเพียงพอหรือไม่ เคยเจอปัญหาขยะในถังล้นจนส่งกลิ่นเหม็นและต่อทัศนียภาพหรือไม่อย่างไร
- 2) ในเรื่องคุณภาพน้ำ มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลลงน้ำหรือไม่ จากร้านอาหารหรือที่พักนักท่องเที่ยว และมีการปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงกุ้ง หรือไม่ อย่างไร
- 3) ในชุมชนมีการบำบัดน้ำเสียกันอย่างไร
- 4) ในชุมชนมีการจัดการกับขยะ โดยวิธีใดเป็นส่วนใหญ่ จัดการ โดยอบต. หรือ จัดการกันเอง และวิธีใด แล้วทราบหรือไม่ว่าถ้ากรณี อบต. จัดการ อบต. เอาขยะเหล่านี้ไปจัดการที่ไหนและอย่างไร และเก็บขนทุกวันหรือไม่

1. ผลการสำรวจข้อมูลของนักท่องเที่ยวน จำนวน 200 คน

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว รายงานเป็นจำนวนและร้อยละของข้อมูล รายละเอียดในตารางที่ 28 ตารางที่ 28 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	91	45.5
- หญิง	109	54.5
รวม	200	100
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	35	17.5
- 20-30 ปี	64	32.0
- 31-40 ปี	47	23.5
- 41-50 ปี	17	8.5
- 51-60 ปี	18	9.0
- มากกว่า 60 ปี	19	9.5
รวม	200	100
3. การศึกษา		
- ต่ำกว่าอาชีวศึกษา	33	16.5
- อาชีวศึกษา	31	15.5
- ปริญญาตรี	105	52.5
- ปริญญาโท	31	15.5
- ปริญญาเอก	0	0
รวม	200	100
4. อาชีพ		
- ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	62	31.0
- แม่บ้าน/พ่อบ้าน	22	11.0
- ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	22	11.0
- ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	25	12.5
- ประกอบอาชีพอิสระ	24	12.0
- นักเรียน/นักศึกษา	45	22.5
รวม	200	100

ตารางที่ 28 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	45	22.5
- 10,000 – 15,000 บาท	11	5.5
- 15,001 – 20,000 บาท	21	10.5
- 20,001 – 30,000 บาท	52	26.0
- 30,001 – 40,000 บาท	56	28.0
- มากกว่า 40,000 บาท	15	7.5
รวม	200	100
6. ความถี่ในการมาเยือนที่ตำบลคลองโคน		
- 1 – 3 ครั้ง/ปี	84	42.0
- 4 – 6 ครั้ง/ปี	3	1.5
- มากกว่า 6 ครั้ง/ปี	0	0
- เป็นครั้งแรก	113	56.5
รวม	200	100
7. แหล่งข่าวสารข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่คลองโคน		
- นิตยสารการท่องเที่ยว	3	1.5
- อินเทอร์เน็ต	33	16.5
- การบอกเล่าจากเพื่อน	132	66.0
- โทรทัศน์	0	0
- อื่นๆ	32	16.0
รวม	200	100

1.2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว รายงานเป็นจำนวนและร้อยละของข้อมูล รายละเอียดในตารางที่ 29
ตารางที่ 29 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์การมาเที่ยว		
- ท่องเที่ยว/พักผ่อน	85	42.5
- เยี่ยมญาติ/เพื่อน	0	0
- ประชุม/อบรม/สัมมนา	11	5.5
- ดูงาน/ทัศนศึกษา	12	6.0
- ติดต่อธุรกิจ	0	0
- เข้าค่ายกิจกรรม/จัดกิจกรรม	22	11.0
- แวะทานอาหาร	47	23.5
- ปลุกป่า	23	11.5
รวม	200	100
2. ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว		
- มาคนเดียว	0	0
- มากับครอบครัว/ญาติ	57	28.5
- มากับเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	125	62.5
- มากับบริษัท/ที่ทำงาน	18	9.0
รวม	200	100
2.1 จำนวนคนที่มาร่วมกัน		
- จำนวน 1 คน	5	2.5
- จำนวน 2 คน	76	38.0
- จำนวน 3 คน	27	13.5
- จำนวน 4 คน	10	5.0
- จำนวน 5 คน	8	4.0
- จำนวน 7 คน	4	2.0
- จำนวน 8 คน	5	2.5

ตารางที่ 29 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.1 จำนวนคนที่มาร่วมกัน (ต่อ)		
- จำนวน 10 คน	13	6.5
- จำนวน 12 คน	3	1.5
- จำนวน 15 คน	13	6.5
- จำนวน 17 คน	1	0.5
- จำนวน 20 คน	12	6.0
- จำนวน 30 คน	6	3.0
- จำนวน 40 คน	15	7.5
- จำนวน 50 คน	2	1.0
3. ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว		
- รถส่วนตัว	111	55.5
- รถโดยสารประจำทาง	1	0.5
- รถบริการนำเที่ยว/รถบัส	53	26.5
- รถตู้/รถเช่า	35	17.5
รวม	200	100
4. ช่วงเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยว		
- วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)	6	3.0
- วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์)	119	59.5
- วันหยุดนักขัตฤกษ์/เทศกาล	75	37.5
รวม	200	100
5. ค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวต่อครั้ง		
- ต่ำกว่า 1,000 บาท	49	24.5
- 1,000 – 2,000 บาท	100	50.0
- 2,001 – 3,000 บาท	45	22.5
- 3,001 – 4,000 บาท	6	3.0
- 4,001 – 5,000 บาท	0	0
- มากกว่า 5,000 บาท	0	0
รวม	200	100

ตารางที่ 29 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ประเภทของค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว		
- ค่าเช่าที่พัก/โฮมสเตย์	18	9.0
- ค่ายานพาหนะเดินทาง	11	5.5
- ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม	133	66.5
- ค่าบริการนำเที่ยว	5	2.5
- อื่นๆ	33	16.5
รวม	200	100
7. ความประสงค์ในการพักค้างคืน		
- พักค้างคืน	40	20.0
- ไม่พักค้างคืน	160	80.0
รวม	200	100
8. ประเภทของที่พัก กรณีนักท่องเที่ยวพักค้างคืน		
- โฮมสเตย์	28	14.0
- รีสอร์ท	12	6.0
- โรงแรม	0	0
- บ้านญาติ/ครอบครัว	0	0
- บ้านพัก	0	0
- อื่นๆ	0	0
- ไม่พักค้างคืน	160	80.0
รวม	200	100
9. ระยะเวลาในการเข้าพัก กรณีนักท่องเที่ยวพักค้างคืน		
- 1-2 วัน	40	20.0
- 3-4 วัน	0	0
- 4-5 วัน	0	0
- มากกว่า 5 วัน	0	0
- ไม่พักค้างคืน	160	80.0
รวม	200	100

ตารางที่ 29 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. กิจกรรมที่ทำขณะที่เข้าพัก กรณีนักท่องเที่ยวพักค้างคืน		
- ประกอบอาหาร	2	1.0
- ซื้ออาหารเข้ามารับประทานในที่พัก	6	3.0
- จัดกิจกรรมสังสรรค์ สัมมนา	32	16.0
- อื่นๆ	0	0
- ไม่พักค้างคืน	160	80.0
รวม	200	100
11. ประเภทของเครื่องใช้ไฟฟ้าที่นักท่องเที่ยวนำมาใช้ระหว่างที่พักแรม กรณีนักท่องเที่ยวพักค้างคืน		
- ไดร์ฟเป่าผม	6	3.0
- โน้ตบุ๊ก/แล็ปท็อป	15	7.5
- ไดร์ฟเป่าผมและโน้ตบุ๊ก/แล็ปท็อป และอื่นๆ	9	4.5
- หม้อหุงข้าวและอื่นๆ	3	1.5
- ไม่นำมา	7	3.5
- ไม่พักค้างคืน	160	80.0
รวม	200	100
12. ประเภทวัสดุ/สิ่งของที่นักท่องเที่ยวนำมาเข้ามาประกอบกิจกรรม		
- พลาสติก	13	6.5
- โฟม	16	8.0
- แก้ว	0	0
- กระดาษ	2	1.0
- อื่นๆ	0	0
- ไม่นำมา	169	84.5
รวม	200	100
13. แหล่งรองรับขยะที่นักท่องเที่ยวทิ้งขยะจากกิจกรรมต่างๆ		
- ถังรองรับที่มีในที่พัก	36	18.0
- ถังรองรับที่แหล่งท่องเที่ยว	159	79.5
- อื่นๆ	5	2.5
รวม	200	100

ตารางที่ 29 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
14. ประเภทของร้านอาหารที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการในขณะที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่		
- ร้านอาหารภายในที่พักโฮมสเตย์/รีสอร์ท	25	12.5
- ร้านอาหารในพื้นที่ตำบลคลองโคน	149	74.5
- ร้านอาหารในปั้มน้ำมัน/ร้านสะดวกซื้อ	26	13.0
รวม	200	100
15. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือจำหน่ายในท้องถิ่น		
- ซื้อ	88	44.0
- ไม่ซื้อ	112	56.0
รวม	200	100
16. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการกลับมาเยือนในพื้นที่อีกครั้ง		
- กลับมาอีก	187	93.5
- ไม่กลับมาอีก	13	6.5
รวม	200	100

2. ผลการสำรวจข้อมูลของผู้ประกอบการที่พนักงานท่องเที่ยวจำนวน 9 ราย ในสถานประกอบการ 9 แห่ง ในตำบลคลองโคน

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ รายงานเป็นจำนวนและร้อยละของข้อมูล รายละเอียดในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	6	66.7
- หญิง	3	33.3
รวม	9	100
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	0	0
- 20-30 ปี	0	0
- 31-40 ปี	4	44.4
- 41-50 ปี	3	33.3
- 51-60 ปี	2	22.2
- มากกว่า 60 ปี	0	0
รวม	9	100
3. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าอาชีวศึกษา	2	22.2
- อาชีวศึกษา	2	22.2
- ปริญญาตรี	5	55.6
- ปริญญาโท	0	0
- ปริญญาเอก	0	0
รวม	9	100
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- 10,001 – 30,000 บาท	0	0
- 30,001 – 50,000 บาท	0	0
- 50,001 – 70,000 บาท	4	44.4
- 70,001 – 90,000 บาท	3	33.3
- 90,001 – 110,000 บาท	1	11.1
- มากกว่า 110,000 ขึ้นไป	1	11.1
รวม	9	100

ตารางที่ 30 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ		
- น้อยกว่า 1 ปี	0	0
- 1 – 5 ปี	2	22.2
- 6 – 10 ปี	3	33.3
- มากกว่า 10 ปี	4	44.4
รวม	9	100
6. ช่วงเวลาเริ่มดำเนินกิจการ		
- ช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2549	4	44.4
- ช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2554	3	33.3
- ช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2559	2	22.2
รวม	9	100
7. ขนาดพื้นที่ของสถานประกอบการ		
- น้อยกว่า 1 ไร่	1	11.1
- 1 – 10 ไร่	6	66.7
- 11 – 20 ไร่	1	11.1
- 21 – 30 ไร่	1	11.1
รวม	9	100
8. พื้นที่เดิมก่อนเปิดกิจการ		
- พื้นที่ดินว่างเปล่า	1	11.1
- พื้นที่เกษตรกรรม	1	11.1
- พื้นที่ป่าชายเลน	0	0
- พื้นที่อยู่อาศัย	4	44.4
- พื้นที่นาทุ่ง	3	33.3
- อื่นๆ	0	0
รวม	9	100

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ รายงานเป็นจำนวนและร้อยละ
ของข้อมูล รายละเอียดในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ลักษณะของธุรกิจ		
- โฮมสเตย์	5	55.6
- ห้องเช่า	0	0
- โรงแรม	0	0
- รีสอร์ท	4	44.4
- อื่นๆ	0	0
รวม	9	100
2. ลักษณะที่พักของนักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ		
- ห้องพัสดม	1	11.1
- ห้องปรับอากาศ	7	77.8
- ห้องพัสดมและห้องปรับอากาศ	1	11.1
รวม	9	100
3. จำนวนห้องพักในสถานประกอบการ		
- 1 – 10 ห้อง	5	55.6
- 11 – 20 ห้อง	2	22.2
- 21 – 30 ห้อง	2	22.2
- อื่นๆ	0	0
รวม	9	100
4. จำนวนคนสูงสุดที่เข้าพักได้ต่อห้อง		
- 1 – 3 คน	5	55.6
- 4 – 6 คน	2	22.2
- 7 – 9 คน	2	22.2
- มากกว่า 9 คนขึ้นไป	0	0
รวม	9	100
5. รูปแบบของการประกอบการ		
- ครอบครัว/ญาติ	8	88.9
- เพื่อน/หุ้นส่วน	0	0
- อื่น ๆ (วิสาหกิจชุมชน)	1	11.1
รวม	9	100

ตารางที่ 31 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ลักษณะของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่พัก		
- บุคคลในพื้นที่	8	88.9
- บุคคลต่างจังหวัด	0	0
- บุคคลต่างด้าว	0	0
- อื่นๆ (บุคคลในพื้นที่และบุคคลต่างจังหวัด)	1	11.1
รวม	9	100
7. แหล่งน้ำใช้ในสถานประกอบการที่พัก		
- การประปาส่วนภูมิภาค	9	100.0
- องค์การบริหารส่วนตำบล	0	0
- ชุดเจาะบ่อบาดาลเอง	0	0
- อื่นๆ	0	0
รวม	9	100
8. แหล่งซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อประกอบกิจกรรมในที่พัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ตลาดแม่กลอง	9	100.0
- Lotus	2	22.2
- Big C	2	22.2
- Makro	3	33.3
- มีรถนำมาส่ง	1	11.1
- ตลาดท้องถิ่น	0	0
9. ประเภทของเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จัดเตรียมไว้ในที่พัก (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
- พัดลม	4	44.4
- กระจกน้ำร้อน	1	11.1
- เตารีด	0	0
- วิทยุ	0	0
- เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี	0	0
- โทรทัศน์	8	88.9
- ไดร์ฟเป่าผม	0	0
- ตู้เย็น	7	77.8

2.3 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ รายงานเป็นจำนวนและร้อยละ
 ของข้อมูล รายละเอียดในตารางที่ 32
 ตารางที่ 32 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ

ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาในสถานประกอบการที่พัก		
- วันธรรมดาจันทร์ - ศุกร์	0	0
- วันเสาร์ - อาทิตย์	7	77.8
- วันหยุดนักขัตฤกษ์	2	22.2
รวม	9	100
2. ช่วงเดือนที่นักท่องเที่ยวมาเข้าพัก		
- มีนาคม - พฤษภาคม	3	33.3
- มิถุนายน - ตุลาคม	1	11.1
- พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์	5	55.6
รวม	9	100
3. ระยะเวลาในการเข้าพักสูงสุด		
- 1 - 3 วัน	8	88.9
- 4 - 6 วัน	1	11.1
- 7 - 9 วัน	0	0
- มากกว่า 10 วันขึ้นไป	0	0
รวม	9	100
4. ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก		
- ครอบครัว	3	33.3
- หมู่คณะ	4	44.4
- อื่นๆ (ครอบครัวและหมู่คณะ)	2	22.2
รวม	9	100
5. พาหนะของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าพัก		
- รถส่วนตัว	6	66.7
- รถโดยสารประจำทาง	0	0
- รถบริการนำเที่ยว/รถบัส	2	22.2
- รถตู้/รถเช่า	0	0
- อื่นๆ (รถส่วนตัวและรถบริการนำเที่ยว)	1	11.1
รวม	9	100

ตารางที่ 32 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ (ต่อ)

ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. สถานที่จอดรถในสถานประกอบการที่พักรสำหรับนักท่องเที่ยว		
- จำนวน 10 – 30 คัน	8	88.9
- จำนวน 40 – 60 คัน	1	11.1
- จำนวน 70 – 90 คัน	0	0
- จำนวน มากกว่า 90 คัน	0	0
รวม	9	100
7. ลักษณะของระบบรักษาความปลอดภัยในสถานประกอบการที่พักร		
- มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	0	0
- มีกล้องโทรทัศน์วงจรปิด	7	77.8
- อื่นๆ	0	0
- ไม่มี	2	22.2
รวม	9	100
8. ประเภทของกิจกรรมที่มีในสถานประกอบการที่พักร (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)		
- ปลุกป่าชายเลน	9	100.0
- ชมการเลี้ยงหอยแครง-หอยแมลงภู่-หอยนางรม	7	77.8
- กิจกรรมถีบกระดานเลน-งมหอยแครง	9	100.0
- ใต้สะพานเขือก	3	33.3
- ล่องเรือชมวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่	7	77.8
- เล่นสกีโคลน	8	88.9
- ให้อาหารลิงแสม	6	66.7
- กิจกรรมกระโดดหอ	3	33.3
- วิ่งหุ่นโฟม สไลด์เดอร์	4	44.4
- อื่นๆ (มวยทะเล โปโลน้ำ พายห่วงยาง พายเรือคายัค)	1	11.1

ตารางที่ 32 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ (ต่อ)

ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. ประเภทของห้องน้ำในสถานประกอบการที่พัก		
- ส้วมซึม	2	22.2
- ชักโครกแบบธรรมดา	4	44.4
- ชักโครกแบบประหยัดน้ำ	3	33.3
- อื่นๆ	0	0
จำนวนห้องน้ำ		
- 1 – 10 ห้อง	5	55.6
- 11 – 20 ห้อง	2	22.2
- 21 – 30 ห้อง	2	22.2
รวม	9	100
10. ลักษณะของห้องอาบน้ำในสถานประกอบการที่พัก		
- ฝักบัวอาบน้ำ	9	100.0
- มีภาชนะรองรับตักอาบ	0	0
- อ่างอาบน้ำ	0	0
- อื่นๆ	0	0
จำนวนห้องอาบน้ำ		
- 1 – 10 ห้อง	5	55.6
- 11 – 20 ห้อง	2	22.2
- 21 – 30 ห้อง	2	22.2
รวม	9	100
11. แหล่งรองรับน้ำทิ้งจากห้องน้ำและห้องอาบน้ำในสถานประกอบการที่พัก		
- บ่อเกรอะบ่อซึม	0	0
- ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป	9	100.0
- ซึมลงดิน	0	0
- ปล่อยโดยตรงสู่แหล่งน้ำ	0	0
- อื่นๆ	0	0
รวม	9	100

ตารางที่ 32 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ (ต่อ)

ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. แหล่งรองรับน้ำทิ้งจากกิจกรรมห้องครัวในสถานประกอบการที่พัก		
- มีตะแกรงดักขยะ	1	11.1
- มีบ่อดักไขมัน	6	66.7
- ปล่อยโดยตรงสู่แหล่งน้ำ	0	0
- อื่นๆ (มีตะแกรงดักขยะและมีบ่อดักไขมัน)	2	22.2
รวม	9	100
13. วิธีการจัดการน้ำทิ้งในสถานประกอบการที่พัก		
- ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง	0	0
- ปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำ	0	0
- ปล่อยไหลซึมลงพื้นดิน	0	0
- มีการบำบัดแล้วนำกลับมาใช้ใหม่	0	0
- มีการบำบัดในขั้นต้นก่อนปล่อยลงสู่ท่อระบายน้ำและแหล่งน้ำ	9	100.0
รวม	9	100
14. จำนวนถังรองรับขยะที่มีในที่พักของสถานประกอบการ		
1. ในห้องพัก		
- 1 – 2 ใบ	9	100.0
- 3 – 4 ใบ	0	0
- มากกว่า 4 ใบ	0	0
- อื่นๆ	0	0
2. บริเวณนอกห้องพัก		
- 1 – 2 ใบ	4	44.4
- 3 – 4 ใบ	0	0
- มากกว่า 4 ใบ	4	44.4
- อื่นๆ (ไม่มี)	1	11.1
จุดตั้งถังขยะ		
- บริเวณด้านหน้าสถานประกอบการที่พัก	6	66.7
- บริเวณด้านหลังสถานประกอบการที่พัก	2	22.2
- ไม่มี	1	11.1
รวม	9	100

ตารางที่ 32 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ (ต่อ)

ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15. การคัดแยกขยะแต่ละประเภทในสถานประกอบการที่พัก		
- มีการคัดแยก	3	33.3
- ไม่มีการคัดแยก	4	44.4
- มีการคัดแยกเป็นบางครั้ง	2	22.2
รวม	9	100
16. สถานที่พักขยะหรือรองรับขยะก่อนนำไปกำจัด ในสถานประกอบการที่พัก		
- มี	7	77.8
- ไม่มี	2	22.2
รวม	9	100
17. การจัดการขยะในสถานประกอบการที่พัก		
- จัดการเอง	0	0
- องค์กรบริหารส่วนตำบล (หรือหน่วยงานท้องถิ่น) จัดการ	9	100.0
1. ระยะเวลาในเก็บขนขยะ		
- ทุกวัน	5	55.6
- ทุก 2 วัน	3	33.3
- มากกว่า 2 วัน	1	11.1
- อื่นๆ	0	0
2. วันที่ทำการเก็บขนขยะ		
- จันทร์ถึงอาทิตย์	5	55.6
- จันทร์และพุธ	3	33.3
- จันทร์ พุธ พฤหัส	1	11.1
3. ค่าธรรมเนียมในการเก็บขนขยะ		
- 30 บาท	3	33.3
- 150 บาท	1	11.1
- 200 บาท	2	22.2
- 1,000 บาท	3	33.3
4. ความเพียงพอในการเก็บขนขยะ		
- เพียงพอ	9	100.0
- ไม่เพียงพอ	0	0
รวม	9	100

ตารางที่ 32 ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ (ต่อ)

ข้อมูลการจัดบริการให้นักท่องเที่ยวในสถานประกอบการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18. สถานที่กำจัดขยะที่ทำการเก็บขนโดยองค์การบริหารส่วนตำบล		
- ไม่ทราบ	8	88.9
- ทราบ	1	11.1
รวม	9	100
19. กรณีของนักท่องเที่ยวเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุ ในสถานประกอบการที่พัก		
- ไม่มี	1	11.1
- มี	8	88.9
รักษาที่		
- โรงพยาบาล	1	11.1
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	5	55.6
- คลินิก	0	0
- อื่นๆ (โรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล)	2	22.2
รวม	9	100
20. การให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวที่มาเข้าพัก		
- มีร้านอาหารเปิดให้บริการในที่พัก	2	22.2
- มีอาหารรับรองแก่ผู้เข้าพัก	7	77.8
- อนุญาตให้ผู้เข้าพักประกอบอาหารรับประทานเอง	0	0
- อื่นๆ	0	0
รวม	9	100
21. สิ่งอำนวยความสะดวกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเข้าพัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ที่พัก	5	55.6
- อาหาร	6	66.7
- มีเส้นทางที่เข้าถึงง่าย	4	44.4
- กิจกรรมที่หลากหลาย	8	88.9
- อื่นๆ(บริการที่เป็นกันเอง)	1	11.1

3. ผลการสำรวจข้อมูลของชุมชนชาวคลองโค่น จำนวน 200 ครัวเรือน

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น รายงานเป็นจำนวนและร้อยละของข้อมูล รายละเอียดในตารางที่ 33 ตารางที่ 33 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	110	55.0
- หญิง	90	45.0
รวม	200	100
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	0	0
- 20-30 ปี	14	7.0
- 31-40 ปี	47	23.5
- 41-50 ปี	92	46.0
- 51-60 ปี	46	23.0
- มากกว่า 60 ปี	1	0.5
รวม	200	100
3. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าอาชีวศึกษา	156	78.0
- อาชีวศึกษา	32	16.0
- ปริญญาตรี	12	6.0
- ปริญญาโท	0	0
- ปริญญาเอก	0	0
รวม	200	100
4. อาชีพ		
- พนักงานบริษัทเอกชน	7	3.5
- ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	24	12.0
- แม่บ้าน/พ่อบ้าน	14	7.0
- ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	1.5
- ประกอบอาชีพอิสระ	6	3.0
- เกษตรกร	14	7.0
- ประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	132	66.0
- อื่นๆ	0	0
รวม	200	100

ตารางที่ 33 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. สมาชิกในครอบครัว		
- 1 – 3 คน	60	30.0
- 4 – 6 คน	139	69.5
- 7 – 9 คน	1	0.5
- 9 คน ขึ้นไป	0	0
รวม	200	100
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
- ต่ำกว่า 15,000 บาท	20	10
- 15,001 - 30,000 บาท	159	79.5
- 30,001 - 50,000 บาท	20	10
- 50,001 - 70,000 บาท	1	0.5
- 70,001 - 90,000 บาท	0	0
- 90,001 - 110,000 บาท	0	0
- มากกว่า 110,000 บาท	0	0
รวม	200	100
7. การถือครองที่ดิน		
- เป็นเจ้าของเอง	171	85.5
1. ลักษณะของพื้นที่		
- พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง	46	23.0
- พื้นที่เกษตรกรรม	16	8.0
- พื้นที่ป่าชายเลน	109	54.5
2. การใช้ประโยชน์พื้นที่		
- ที่อยู่อาศัย	152	76.0
- ร้านค้า	10	5.0
- ร้านค้าอาหาร	9	4.5
- ห้องเช่า-บ้านเช่า	0	0

ตารางที่ 33 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- เช่าอยู่	25	12.5
1. ลักษณะของพื้นที่		
- พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง	11	5.5
- พื้นที่เกษตรกรรม	0	0
- พื้นที่ป่าชายเลน	14	7.0
2. การใช้ประโยชน์พื้นที่		
- ที่อยู่อาศัย	20	10.0
- ร้านค้า	5	2.5
- ร้านค้าอาหาร	0	0
- ห้องเช่า-บ้านเช่า	0	0
- อื่นๆ (เช่าโดยไม่เสียค่าเช่าที่ดิน)	4	2.0
1. ลักษณะของพื้นที่		
- พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง	4	2.0
- พื้นที่เกษตรกรรม	0	0
- พื้นที่ป่าชายเลน	0	0
2. การใช้ประโยชน์พื้นที่		
- ที่อยู่อาศัย	4	2.0
- ร้านค้า	0	0
- ร้านค้าอาหาร	0	0
- ห้องเช่า-บ้านเช่า	0	0
รวม	200	100
8. จำนวนของคนต่างท้องถิ่นที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่		
- ลดลง	40	20.0
- เท่าเดิม	40	20.0
- เพิ่มขึ้น	0	0
- ไม่มี	120	60.0
8.1. ประเภทบุคคลต่างท้องถิ่นที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่		
- คนต่างจังหวัด	13	6.5
- คนต่างด้าว (ตอบได้มากกว่า 1 สัญชาติ)	67	33.5
- คนต่างด้าว (พม่า)	67	33.5
- คนต่างด้าว (ลาว)	10	5.0

ตารางที่ 33 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8.2. ผลกระทบที่ได้รับจากการที่มีคนต่างท้องถิ่นที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่		
- ไม่ได้รับผลกระทบ	80	40.0
- ได้รับผลกระทบ	0	0.0
- ไม่มีผลกระทบ	120	60.0
รวม	200	100
9. แหล่งน้ำใช้		
- การประปาส่วนภูมิภาค	200	100.0
- องค์การบริหารส่วนตำบล	0	0
- ชุดเจาะบ่อบาดาลเอง	0	0
- อื่น ๆ	0	0
รวม	200	100
10. ความเพียงพอของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในท้องถิ่น		
- มีเพียงพอ	200	100.0
- ไม่มีเพียงพอ	0	0
รวม	200	100
11. การจัดการน้ำทิ้งในบ้าน		
- ปล่องลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง	101	50.5
- ปล่องลงสู่ท่อระบายน้ำ	94	47.0
- มีการบำบัดในขั้นต้นก่อนปล่องลงสู่ท่อระบายน้ำและแหล่งน้ำ	5	2.5
บำบัดโดยวิธี		
- บำบัดโดยใช้ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูป	2	1.0
- บำบัดโดยใช้ถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปและถังดักไขมัน	3	1.5
รวม	200	100

ตารางที่ 33 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12. การจัดการขยะมูลฝอยในบ้าน		
- จัดการเอง	44	22.0
วิธีการจัดการขยะ		
- ฝังกลบ	1	0.5
- เผา	43	21.5
- ทำปุ๋ยหมัก	0	0
- เทกองไว้กลางแจ้ง	0	0
- องค์การบริหารส่วนตำบล(หรือหน่วยงานท้องถิ่น) จัดการ	156	78.0
1. ระยะเวลาในเก็บขนขยะ		
- ทุกวัน	8	4.0
- ทุก 2 วัน	20	10.0
- มากกว่า 2 วัน	128	64.0
- อื่นๆ	0	0
2. วันที่ทำการเก็บขนขยะ		
- จันทร์ถึงอาทิตย์	8	4.0
- จันทร์และพุธ	20	10.0
- จันทร์ พุธ พฤหัส	128	64.0
3. ค่าธรรมเนียมในการเก็บขนขยะ 30 บาท	156	78.0
4. ความเพียงพอในการเก็บขนขยะ		
- เพียงพอ	156	78.0
- ไม่เพียงพอ	0	0
รวม	200	100
13. ประเภทสถานพยาบาลที่เลือกใช้บริการ		
- โรงพยาบาล	21	10.5
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	179	89.5
- คลินิก	0	0
- อื่น ๆ	0	0

ตารางที่ 33 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
13.1. ความถี่ที่ท่านใช้บริการสถานพยาบาล		
- 1 - 3 ครั้ง/ปี	89	44.5
- 4 - 6 ครั้ง/ปี	101	50.5
- 7 - 9 ครั้ง/ปี	10	5
- อื่น ๆ	0	0
13.2. ความพอเพียงของสถานพยาบาล		
- เพียงพอ	200	100.0
- ไม่เพียงพอ	0	0
รวม	200	100
14. การคมนาคมในพื้นที่		
- ทางบก	198	99.0
- ทางน้ำ	2	1.0
14.1. เส้นทางที่เข้าถึงชุมชน/หมู่บ้าน		
- ลูกรัง	4	2.0
- ลาดยาง	196	98.0
- อื่นๆ	0	0
14.2. การเดินทางเข้าถึงสถานที่ต่างๆ ในชุมชน		
- สะดวก	200	100.0
- ไม่ค่อยสะดวก	0	0
- ไม่สะดวกเลย	0	0
รวม	200	100
15. สภาพพื้นที่เดิมในอดีต		
- มีพื้นที่ป่าชายเลนมากกว่าในปัจจุบัน	89	44.5
- เปลี่ยนจากพื้นที่ป่าชายเลนมาเป็นบ่อกึ่งหรือทำนาแก่ง	60	30.0
- อาชีพดั้งเดิม ประกอบอาชีพเป็นประมงชายฝั่ง	32	16.0
- ไม่มีถนนเข้าถึง ใช้การสัญจรทางน้ำ และเดินเท้าเปล่า	19	9.5
รวม	200	100

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น รายงานเป็นจำนวนและร้อยละของข้อมูล รายละเอียดในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น

ด้านที่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การค้าขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน	62	31.0
- สินค้าประมงและประมงแปรรูป	56	28.0
- สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป	24	12.0
2. ร้านอาหาร	12	6.0
3. ธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ	26	13.0
- บริการขับเรือให้นักท่องเที่ยว	22	11.0
- มีคัคเทศก์นำทางหรือให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	6	3.0
4. อื่นๆ (ร้านขายของชำทั่วไป)	2	1.0
5. ไม่ได้รับผลประโยชน์	98	49.0
ด้านที่ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านสิ่งแวดล้อม	92	46.0
- ขยะมูลฝอย	51	25.5
- น้ำเสีย	69	34.5
- มลพิษทางอากาศ	11	5.5
- เสียงรบกวนต่างๆ	7	3.5
2. ด้านสังคม	10	5.0
- ความแออัดในพื้นที่	8	4.0
- มีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต/วัฒนธรรมในพื้นที่	2	1.0
3. ด้านเศรษฐกิจ	27	13.5
- มีการจ้างงานและมีอาชีพเสริม	8	4.0
- มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีรายได้เสริม	18	9.0
- จับสัตว์น้ำได้น้อยลง รายได้หลักลดน้อยลง	3	1.5
4. ไม่ได้รับผลกระทบ	102	51.0
ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- วันหยุดเสาร์-อาทิตย์	148	74.0
- วันหยุดนักขัตฤกษ์	52	26.0
- วันจันทร์-ศุกร์	0	0
รวม	200	100

รายการอ้างอิง

- (IUCN), T. I. U. f. t. C. o. N. (1996). Definition of Ecotourism. Retrieved from <https://www.ecoturismoenandalucia.org/Eng/ecotourism.php>.
- (TIES), T. I. E. S. (1990). Ecotourism Definition and Principles. Retrieved from https://bsc.smebg.net/ecotourguide/best_practices/articles/files/TIES.pdf.
- (WTO), W. T. O. (1999). Global code of ethics for tourism. Proceedings of Thirteenth session of General Assembly. Santiago, Chile.
- Abernethy, V. D. (2001). Carrying capacity: the tradition and policy implications of limits. *Ethics in Science and Environmental Politics*, 2001, 9-18.
- Arrow, K., Bolin, B., Costanza, R., Dasgupta, P., Folke, C., Holling, C. S., . . . Pimentel, D. (1995). Economic growth, carrying capacity, and the Environment. *Science*, 268, 520-521.
- Baldwin, C., Lewison, R. L., Lieske, S. N., Beger, M., Hines, E., Dearden, P., . . . Junchompoo, C. (2016). Using the DPSIR framework for transdisciplinary training and knowledge elicitation in the Gulf of Thailand. *Ocean & Coastal Management*, 134, 163-172.
- Bishop, A. B. (1974). *Carrying capacity in regional environmental management* (Vol. 1): US Government Printing Office.
- Blancas, F. J., González, M., Lozano-Oyola, M., & Perez, F. (2010). The assessment of sustainable tourism: Application to Spanish coastal destinations. *Ecological indicators*, 10(2), 484-492.
- Blauvelt, R. P. (2014). Systematizing Environmental Indicators and Indices. *Journal of Environment and Ecology*, 5(1), 15.
- Bradley, P., & Yee, S. (2015). *Using the DPSIR Framework to Develop a Conceptual Model: Technical Support Document*. US Environmental Protection Agency, Office of Research and Development, Atlantic Ecology Division. Retrieved from
- Brown, K., Turner, R. K., Hameed, H., & Bateman, I. (1997). Environmental carrying capacity and tourism development in the Maldives and Nepal. *Environmental*

Conservation, 24(4), 316-325.

Butler, R. (2006). *The tourism area life cycle* (Vol. 1): Channel view publications.

Caeiro, S., Mourão, I., Costa, M., Painho, M., Ramos, T., & Sousa, S. (2004). *Application of the DPSIR model to the Sado Estuary in a GIS context–Social and Economical Pressures*. Paper presented at the Proceedings of 7th Conference on Geographic Information Science. Crete University Press. AGILE, Crete.

Carr, E. R., Wingard, P. M., Yorty, S. C., Thompson, M. C., Jensen, N. K., & Roberson, J. (2007). Applying DPSIR to sustainable development. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 14(6), 543-555.

Casagrandi, R., & Rinaldi, S. (2002). A theoretical approach to tourism sustainability. *Conservation ecology*, 6(1).

Castellani, V., Sala, S., & Pitea, D. (2007). A new method for tourism carrying capacity assessment. *Ecosystems and Sustainable Development VI. WIT Transactions on Ecology and the Environment*, 106, 365-374.

Catton, W. (1986). Carrying capacity and the limits to freedom. *Social Ecology Session*, 1, X1.

Cayford, M. R. H. (2015). Finding a suitable framework for environmental reporting—a case of water quality in New Zealand.

Chadenas, C., Pouillaude, A., & Pottier, P. (2008). Assessing carrying capacities of coastal areas in France. *Journal of Coastal Conservation*, 12(1), 27.

Coccosis, H., Mexa, A., Collovini, A., Parpairis, A., & Konstandoglou, M. (2001). Defining, measuring and evaluating carrying capacity in European tourism destinations. *Environmental Planning Laboratory, Athens*.

Cochran, W. G. (1977). Sampling techniques-3.

Cooper, P. (2013). Socio-ecological accounting: DPSWR, a modified DPSIR framework, and its application to marine ecosystems. *Ecological Economics*, 94, 106-115.

De Ruyck, M., Soares, A. G., & McLachlan, A. (1997). Social carrying capacity as a management tool for sandy beaches. *Journal of Coastal research*, 822-830.

Drumm, A., & Moore, A. (2005). *Ecotourism development-A manual for conservation planners and managers. Volume I-An introduction to ecotourism planning: The Nature Conservancy*.

- Drumm, A., Moore, A., Soles, A., Patterson, C., & Terborgh, J. E. (2004). Ecotourism Development—A Manual for Conservation Planners and Managers. Volume II: The Business of Ecotourism Management and Development. *The Nature Conservancy, Arlington, Virginia, USA, 3*.
- El-Raey, M. (1999). Coastal Area Management Programme (CAMP) Fuka-Matrouh-Egypt: Final Integrated Report. *CAMP Fuka-Matrouh-Egypt, Split, Croatia: Priority Actions Programme/Regional Activity Centre (PAP/RAC)-UNEP*.
- Getz, D. (1983). Capacity to absorb tourism: Concepts and implications for strategic planning. *Annals of Tourism Research, 10(2), 239-263*.
- Glyptou, K., Spilanis, I., Bourse, L., Le Tellier, J., Giraud, J., & Legros, D. (2013). Sustainable Tourism Monitoring Framework: findings from a comparative study on Mediterranean Tourism Destinations. *Retrieved October, 15*.
- Godschalk, D. R., & Parker, F. H. (1975). Carrying capacity: A key to environmental planning? *Journal of Soil and Water Conservation*.
- Gössling, S., & Hall, C. M. (2006). An introduction to tourism and global environmental change *Tourism and global environmental change* (pp. 15-48): Routledge.
- Hirotsune, K. (2011). *Tourism, sustainable tourism and ecotourism in developing countries*. Paper presented at the Proceedings of the ANDA International Conference, Nagoya, Japan.
- Holling, C. S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual review of ecology and systematics, 4(1), 1-23*.
- Honey, M. (2008). *Ecotourism and sustainable development: Who owns paradise? :* Island Press.
- Hou, Y., Zhou, S., Burkhard, B., & Müller, F. (2014). Socioeconomic influences on biodiversity, ecosystem services and human well-being: a quantitative application of the DPSIR model in Jiangsu, China. *Science of the Total Environment, 490, 1012-1028*.
- Israel, G. D. (1992). *Sampling the evidence of extension program impact: Citeseer*.
- Jurado, E. N., Tejada, M. T., García, F. A., González, J. C., Macías, R. C., Peña, J. D., . . . García, G. M. (2012). Carrying capacity assessment for tourist destinations. Methodology for the creation of synthetic indicators applied in a coastal area.

Tourism Management, 33(6), 1337-1346.

- Kristensen, P. (2004). The DPSIR Framework paper presented at the 27-29 September 2004 workshop on a comprehensive/detailed assessment of the vulnerability of water resources to environmental change in Africa using river basin approach. *UNEP Headquarters, Nairobi, Kenya* http://water.eionet.europa.eu/internal_reports/DPSIR_water.doc. Accessed, 19(07).
- Lewis, R. L., Rudd, M. A., Al-Hayek, W., Baldwin, C., Beger, M., Lieske, S. N., . . . Hines, E. (2016). How the DPSIR framework can be used for structuring problems and facilitating empirical research in coastal systems. *Environmental Science & Policy*, 56, 110-119.
- Ly, T. P., & Bauer, T. (2016). Ecotourism in mainland Southeast Asia: Theory and practice. *Tourism, Leisure and Global Change*, 1(1), 61-80.
- Lyra, A., Pliakas, F., Skias, S., & Gkiougkis, I. (2016). Implementation of DPSIR framework in the management of the Almyros basin, Magnesia Prefecture. *Bulletin of the Geological Society of Greece*, 50(2), 825-834.
- MacLeod, M., & Cooper, J. A. G. (2005). Carrying capacity in coastal areas. *Encyclopedia of Coastal Science*, 226-226.
- Maggi, E., & Fredella, F. L. (2010). The carrying capacity of a tourist destination. The case of a coastal Italian city.
- Mathieson, A., & Wall, G. (1982). *Tourism, economic, physical and social impacts*: Longman.
- May, V. (1991). Tourism, environment and development: Values, sustainability and stewardship. *Tourism Management*, 12(2), 112-118.
- McCool, S. F., & Lime, D. W. (2001). Tourism carrying capacity: tempting fantasy or useful reality? *Journal of sustainable tourism*, 9(5), 372-388.
- Nebyou, A. E. (2010). *Applying the DPSIR approach for the assessment of alternative management strategies of Simen Mountains National Park Ethiopia*: na.
- Odum, E. (1989). *Ecology and our endangered life-support systems*, Sinauer Ass: Publ.
- Oosterwind, D., Rau, A., & Zaiko, A. (2016). Drivers and pressures—untangling the terms commonly used in marine science and policy. *Journal of Environmental Management*, 181, 8-15.

- Oh, K., Jeong, Y., Lee, D., & Lee, W. (2002). An integrated framework for the assessment of urban carrying capacity. *J Korea Plan Assoc*, 37(5), 7-26.
- Oh, K., Jeong, Y., Lee, D., Lee, W., & Choi, J. (2005). Determining development density using the urban carrying capacity assessment system. *Landscape and urban planning*, 73(1), 1-15.
- Rees, W. E. (1992). Ecological footprints and appropriated carrying capacity: what urban economics leaves out. *Environment and urbanization*, 4(2), 121-130.
- Saarinen, J. (2006). Traditions of sustainability in tourism studies. *Annals of tourism research*, 33(4), 1121-1140.
- Saveriades, A. (2000). Establishing the social tourism carrying capacity for the tourist resorts of the east coast of the Republic of Cyprus. *Tourism management*, 21(2), 147-156.
- Schneider, D. M., Godschalk, D. R., & Axler, N. (1978). *The carrying capacity concept as a planning tool*: American Planning Association.
- Stanners, D., Bosch, P., Dom, A., Gabrielsen, P., Gee, D., Martin, J., . . . Weber, J.-L. (2007). Frameworks for environmental assessment and indicators at the EEA. *Sustainability Indicators—A Scientific Assessment*.
- Tsai, H.-T., Tzeng, S.-Y., Fu, H.-H., & Wu, J. C.-T. (2009). Managing multinational sustainable development in the European Union based on the DPSIR framework. *Afr. J. Bus. Manag*, 3(11), 727-735.
- Weaver, D. B., & Lawton, L. J. (2007). Twenty years on: The state of contemporary ecotourism research. *Tourism management*, 28(5), 1168-1179.
- Weaver, D. B. D. B. (2006). *Sustainable Tourism: Theory and Practice*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Wenhu, H. Y. Y. (1998). THEORETICAL ANALYSIS OF SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL CARRYING CAPACITY [J]. *China Population, Resources and Environment*, 3.
- Zareba, D. (2017). Tourism Caught in a Trap – Background of Sustainable Tourism and Ecotourism. Retrieved from <http://atitlan.pl/en/background-of-ecotourism/>
- กรมการปกครอง, ส. (2560). รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. 2560. Retrieved from <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/views/showZoneData.php?rcod>

[e=7501&statType=1&year=60](#)

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2552). แผนที่แสดงพื้นที่จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี 2552 ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ราว 49351.

Retrieved from <https://www.dmcr.go.th/upload/dt/file/file-102-281071854.pdf>

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2561). ข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จังหวัดสมุทรสงคราม. Retrieved from <https://www.dmcr.go.th/detailLib/3763>

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ส. (2557). สภาพพื้นที่จากผลการแปลภาพถ่ายดาวเทียม LANDSAT 8 ปี 2557 ของตำบลคลองโคน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม.

Retrieved from https://km.dmcr.go.th/th/c_1/s_420/d_19113

กรมทรัพยากรธรณี. (2559). การจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี จังหวัดสมุทรสงคราม. Retrieved from <http://www.dmr.go.th/download/digest/รายงานจำแนกเขต%20จังหวัดสมุทรสงคราม.pdf>

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2558). แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำয়กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. 2558. Retrieved from

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/A/051/1.PDF>

กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2560). แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำয়กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2560. Retrieved from

https://www.dpt.go.th/wan/lawdpt/data/01/2560/134_42a_120460_2.pdf

กรมส่งเสริมการเกษตร, ส. (2560). แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลคลองโคน. Retrieved from

<http://mueang.samutsongkham.doae.go.th/2014/images/2017/pan61-64/pan%20klongklon%2061-64.pdf>.

โตมร, ศ. (2560). รongรับ — รับรอง. Retrieved from

https://tatreview.files.wordpress.com/2017/11/tat42017_38-45-low-carbon.pdf

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวภิชฐ์วัลย์ กรพิพัฒน์
วัน เดือน ปี เกิด	21 พฤษภาคม พ.ศ.2534
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557 ศึกษาดำรงระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน ผลงานตีพิมพ์	144 หมู่ 11 ตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110 กรอบวิเคราะห์ความยั่งยืนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.ในวารสารสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2562

